

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

Proiect

UE

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

cu privire la investiții

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege:

- transpune parțial (transpune: art. 2 lit. a), art. 3, art. 6, art. 7 (1)-(3), art. 8, art. 9 (1), (5) și (6), art. 10 (1) și (3), art. 12, art. 15-16 și art. 20 (2)) Regulamentul (UE) nr. 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 257/121 din 28 august 2014, CELEX: 32014R0912;

- transpune parțial (transpune: art. 2 pct. 1, art. 18 și art. 31 (3)) Regulamentul (UE) 2023/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 229 din 18 septembrie 2023, CELEX: 32023R1781;

- transpune parțial (transpune: art. 9 (1)-(4), art. 11 (1) și (3), art. 18 (1)) Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 3 mai 2024, CELEX: 32024R1252;

- transpune parțial (transpune: art. 4 (1), art. 6 (1)-(3) și (6), art. 7, art. 8, art. 9 (5)-(8) și (10)-(11), art. 13 (1), art. 14 (1) și art. 16) Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de

stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 28 iunie 2024, CELEX: 32024R1735, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2025/1463 al Comisiei din 23 mai 2025.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Sfera de reglementare și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic privind stimularea, protecția și promovarea investițiilor în Republica Moldova, în scopul asigurării dezvoltării economice durabile, echilibrate din punct de vedere geografic, incluzive și orientate spre creșterea competitivității economiei naționale.

(2) Obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice pe teritoriul Republicii Moldova.

(3) Investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte legi și acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) În cazul în care prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte contravin prevederilor prezentei legi, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

(5) Sub incidența prezentei legi nu cad raporturile aferente efectuării investițiilor realizate de către autoritățile publice, a investițiilor realizate de către organizații necomerciale pentru atingerea unor scopuri sociale, inclusiv educaționale, filantropice, de sponsorizare, științifice și religioase.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

acord – orice acord internațional care cuprinde dispoziții privind investițiile străine directe la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți și care prevede un mecanism de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat;

acord de investiții – contract încheiat între stat și un investitor prin care se stabilesc condițiile realizării unei investiții strategice și acordarea facilităților investiționale în condițiile prezentei legi;

acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor – tratat internațional încheiat de către Republica Moldova care cuprinde dispoziții privind promovarea și protecția investițiilor;

facilitate investițională – orice măsură de sprijin prin care se acordă investitorului beneficiar un avantaj economic sau administrativ care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;

investitor – persoană fizică sau juridică care realizează investiția pe teritoriul Republicii Moldova, în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege;

investitor străin – persoană fizică sau juridică care realizează sau intenționează să realizeze o investiție pe teritoriul Republicii Moldova și care:

a) nu deține cetățenia Republicii Moldova sau este apatrid, în cazul persoanelor fizice;

b) este constituit și organizat conform legislației unui alt stat sau este controlat, în mod direct sau indirect, de persoane fizice care nu dețin cetățenia Republicii Moldova sau de persoane juridice constituite și organizate conform legislației unui alt stat, în cazul persoanelor juridice;

investiție – orice tip de bunuri și drepturi patrimoniale, precum și interesele economice asociate acestora, deținute sau controlate, în mod direct sau indirect, de un investitor în scopul desfășurării activității de antreprenariat ori al obținerii unui beneficiu economic, inclusiv, fără a se limita la:

a) dobândirea de acțiuni sau de părți sociale ale unei societăți comerciale, precum și înființarea sau extinderea în Republica Moldova a sucursalelor (reprezentanțelor) și filialelor persoanelor juridice străine;

b) bunuri mobile și imobile, precum și orice drepturi reale asupra acestora, inclusiv dreptul de proprietate, dreptul de posesie sau dreptul de folosință;

c) creanțe, drepturi de creanță având valoare economică, obligațiuni și alte instrumente financiare;

d) drepturi de proprietate intelectuală, inclusiv brevete de invenție, mărci, desene/modele industriale, drepturi de autor, *know-how* și secrete comerciale;

e) concesiuni, licențe, acte permissive și alte drepturi acordate conform legislației pentru desfășurarea activității de antreprenariat, inclusiv drepturi de explorare, exploatare sau utilizare a resurselor;

investiție strategică – investiție reglementată de prezenta lege care contribuie semnificativ la dezvoltarea economică sustenabilă și întrunește cumulativ criteriile prevăzute la art. 13;

investiție străină – investiție realizată de către un investitor străin pe teritoriul Republicii Moldova;

semiconductor – unul dintre următoarele:

a) un material, inclusiv un material nou, care se prezintă fie sub forma unui element, fie sub forma unui compus, a cărui conductivitate electrică poate fi modificată; sau

b) o componentă care constă dintr-o serie de straturi de materiale semiconductoare, izolatoare și conductoare definite în conformitate cu un model prestabilit și destinate să îndeplinească funcții electronice sau fotonice bine definite, ori ambele funcții.

Capitolul II

PRINCIPIILE REALIZĂRII INVESTIȚIILOR

Articolul 3. Libertatea efectuării investițiilor

(1) Investitorii au dreptul de a iniția, desfășura și gestiona, în mod liber, independent și nediscriminatoriu, activități economice în toate sectoarele economiei în condițiile permise de lege, pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

(2) Niciun investitor nu poate fi supus unor constrângeri arbitrare sau măsuri administrative disproporționate care ar limita în mod nejustificat libertatea de a investi.

(3) Orice limitare sau condiționare a dreptului de a investi poate fi instituită doar prin lege, în mod proporțional și justificat, de necesitatea protejării interesului public, a securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice, a mediului înconjurător sau în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Articolul 4. Nediscriminarea investițiilor

(1) Este interzis tratamentul mai puțin favorabil aplicat investitorilor sau investițiilor pe criterii precum cetățenia, naționalitatea ori reședința investitorului, forma juridică de organizare a investitorului, valoarea investiției, activitatea economică, proprietatea sau orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim.

(2) Investitorii beneficiază de condiții egale și echitabile de acces, desfășurare, administrare și extindere a activităților economice fără ingerințe sau tratamente discriminatorii din partea autorităților publice.

(3) Acordarea de facilități investiționale în sensul prezentei legi sau în baza schemelor de ajutor de stat compatibile cu legislația în domeniul concurenței nu constituie o formă de discriminare în măsura în care urmăresc un obiectiv de interes public, precum dezvoltarea regională, protecția mediului înconjurător, cercetarea și inovarea, ori promovarea investițiilor durabile, care sunt acordate în mod transparent și previzibil, și nu contravin cadrului normativ național sau tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) Politicile care conțin măsuri diferențiate pentru anumite categorii de investiții sau investitori, dacă acestea sunt obiectiv justificate, proporționale și necesare pentru protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice, a protecției mediului, a integrității sistemului financiar sau pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nu constituie un tratament discriminatoriu.

Articolul 5. Transparența

(1) Actele normative cu impact direct sau indirect asupra investițiilor se publică în condiții de acces liber și nediscriminatoriu în termenele și în condițiile

prevăzute de legislația privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.

(2) Autoritățile publice asigură publicarea în prealabil și în mod transparent a anunțurilor privind inițiativele investiționale, privatizarea bunurilor publice, parteneriatele publice-private, concesiunile și procedurile de achiziții publice utilizând platforme oficial prevăzute de legislația specială aplicabilă.

(3) Investitorii asigură transparența propriilor activități investiționale prin publicarea informațiilor relevante cu privire la structura corporativă și beneficiarii efectivi, guvernanta corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil.

Articolul 6. Responsabilitatea investițiilor

(1) Investițiile se realizează cu respectarea legislației Republicii Moldova, inclusiv cu respectarea normelor cu privire la protecția mediului, drepturile omului, concurența și legislația muncii.

(2) Investitorii au responsabilitatea să adopte și să promoveze practici investiționale responsabile, sustenabile și transparente, care să contribuie la dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova.

Capitolul III DREPTURILE INVESTITORILOR

Articolul 7. Dreptul de stabilire

(1) Dreptul de stabilire reprezintă libertatea investitorilor de a desfășura activitate de antreprenoriat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv prin inițierea activităților de întreprinzător și profesionale, de a înființa sau extinde sucursale (reprezentanțe) și filiale ale persoanelor juridice străine de a înființa persoane juridice sau grupuri de persoane juridice cu scop lucrativ în condițiile prevăzute de Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, de Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și de cadrul normativ special cu privire la diverse forme de organizare juridică a persoanelor juridice cu scop lucrativ.

(2) Orice limitare a dreptului de stabilire poate fi impusă doar prin lege, exclusiv din motive justificate de ordine publică, securitate națională, sănătate publică sau protecția mediului, în conformitate cu principiul proporționalității și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 8. Protecția juridică

(1) Investitorii beneficiază de protecție juridică, inclusiv de acces liber la justiție, în condiții de egalitate, imparțialitate și în termene rezonabile, în vederea apărării drepturilor și intereselor lor legitime.

(2) Investitorii au dreptul de a contesta în fața autorităților publice competente orice act administrativ, măsură, inacțiune sau altă intervenție a

autorității, care le afectează drepturile sau interesele legate de investiții în condițiile prevăzute de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și de alte acte normative speciale.

(3) Investitorii pot recurge, în condițiile legii și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, la mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv la arbitraj.

(4) Nicio prevedere a prezentei legi nu aduce atingere drepturilor investitorilor de a beneficia de protecția garantată prin tratatele bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea investițiilor la care Republica Moldova este parte.

Articolul 9. Dreptul accesului la informație

(1) Investitorii au dreptul de a solicita și de a obține de la autoritățile publice informații privind cadrul juridic aplicabil, politicile economice, regimurile fiscale aplicabile, procedurile administrative și alte aspecte relevante pentru desfășurarea activităților economice și investiționale pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.

(2) Autoritățile publice au obligația de a furniza, la cerere, informații complete, clare, actualizate și accesibile, respectând termenele și condițiile stabilite de cadrul normativ. În limitele resurselor disponibile, autoritățile publice pun la dispoziția investitorilor străini informații relevante și într-o limbă de circulație internațională, inclusiv ghiduri, proceduri și resurse utile.

Capitolul IV PROMOVAREA INVESTIȚIILOR

Articolul 10. Politica statului în vederea stimulării investițiilor

(1) Politicile economice ale statului și documentele de planificare strategică aferente sunt orientate spre stimularea investițiilor în sectoarele economice cu potențial înalt de inovare și creștere.

(2) Statul promovează treptat privatizarea întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat în conformitate cu legislația în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice, cu excepția întreprinderilor din sectoarele strategice, precum și valorificarea economică a proprietății publice prin proiecte de parteneriat public-privat.

Articolul 11. Transparența și previzibilitatea facilităților investiționale

(1) Investitorilor li se acordă facilități fiscale și vamale în conformitate cu legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova.

(2) Facilitățile acordate investitorilor de către autoritățile publice sunt clar definite în ceea ce privește natura, criteriile de eligibilitate, condițiile de aplicare și durata acestora.

(3) Regimul juridic al facilităților investiționale acordate investitorilor trebuie să respecte legislația națională cu privire la concurență și ajutorul de stat și nu poate fi modificat, suspendat sau revocat arbitrar fără o justificare temeinică, iar orice modificare a acestora se aplică doar pentru viitor, cu respectarea unui termen de tranziție în vederea asigurării securității juridice și a încrederii legitime a investitorilor.

(4) La acordarea unei facilități investiționale, furnizorul ajutorului de stat trebuie să specifice explicit în contractul de acordare durata acesteia și condițiile obiective care pot duce la modificarea sau încetarea anticipată a facilității.

Articolul 12. Investițiile în domeniile de importanță pentru securitatea statului

Investițiile și investițiile strategice realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului urmează să obțină aprobarea în conformitate cu prevederile Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului.

Capitolul V

DISPOZIȚII SPECIALE CU PRIVIRE LA INVESTIȚIILE STRATEGICE

Articolul 13. Investițiile strategice

(1) Se consideră investiție strategică investiția care întrunește cumulativ criteriile prevăzute la alin. (2) și (3).

(2) Domeniile investiției sunt următoarele:

- 1) cercetare și dezvoltare;
- 2) tehnologii „zero net”, care înseamnă următoarele tehnologii, în cazul în care acestea sunt produse finale, componente specifice sau utilaje specifice utilizate în principal pentru fabricarea produselor respective:
 - a) tehnologii solare, inclusiv tehnologii fotovoltaice, electrotermice solare și termosolare;
 - b) tehnologii de energie eoliană onshore și de energie din surse regenerabile offshore;
 - c) tehnologii din domeniul bateriilor și tehnologii de stocare a energiei;
 - d) pompe de căldură și tehnologii de energie geotermală;
 - e) tehnologii pe bază de hidrogen, inclusiv electrolizoare și pile de combustie;
 - f) tehnologii durabile pe bază de biogaz și biometan;
 - g) tehnologii de captare și stocare a dioxidului de carbon (CSC);
 - h) tehnologii din domeniul rețelelor electrice, inclusiv tehnologii de încărcare cu energie electrică pentru transport și tehnologii de digitalizare a rețelei;
 - i) tehnologii de producere a energiei prin fisiune nucleară, inclusiv tehnologiile bazate pe ciclul combustibilului nuclear;
 - j) tehnologii din domeniul combustibililor alternativi durabili;

- k) tehnologii din domeniul energiei hidroelectrice;
- l) tehnologii din domeniul energiei din surse regenerabile care nu sunt incluse în categoriile anterioare;
- m) tehnologii de eficiență energetică legate de sistemul energetic, inclusiv tehnologii de rețea de termoficare;
- n) tehnologii din domeniul combustibililor din surse regenerabile de origine nebiologică;
- o) soluții biotehnologice în domeniul climei și al energiei;
- p) tehnologii industriale transformatoare pentru decarbonizare care nu sunt incluse în categoriile anterioare;
- q) tehnologii de transport și de utilizare a CO₂;
- r) tehnologii de propulsie eoliană și electrică pentru transport;
- s) tehnologii nucleare care nu sunt incluse în categoriile anterioare;
- 3) tehnologii digitale și industria IT;
- 4) industria electronică;
- 5) producția de semiconductori și cipuri;
- 6) industria chimică și farmaceutică;
- 7) industria constructoare de mașini;
- 8) producerea, transportul și distribuția energiei;
- 9) producția și/sau procesarea substanțelor minerale utile;
- 10) reciclarea deșeurilor;
- 11) transport și telecomunicații;
- 12) sănătate.

(3) Valoarea investiției este de cel puțin 10 milioane de euro sau echivalentul în lei al acestei sume calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei.

Articolul 14. Facilități pentru investițiile strategice

(1) Statul acordă următoarele facilități pentru investițiile strategice:

1) simplificarea procedurilor administrative și de acordare a actelor permissive prevăzute de legislație;

2) facilități funciare, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 20 de milioane de euro sau echivalentul în lei al acestei sume calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei:

a) transmiterea terenului proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani. Deciziile de transmitere a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale pot fi luate doar de către autoritățile administrației publice locale respective;

b) scutiri de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoria de terenuri cu destinație agricolă, conform Codului funciar nr. 22/2024;

c) scutiri, doar cu acordul autorităților administrației publice locale, de la plata oricăror taxe către bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale pentru eliberarea certificatelor de urbanism, a autorizațiilor de construire și/sau a autorizațiilor de desființare pentru terenurile și construcțiile care sunt parte integrantă a proiectului investițional;

3) încheierea acordurilor de investiții cu Guvernul Republicii Moldova, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 40 de milioane de euro sau echivalentul în lei al acestei sume calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei;

4) facilități acordate în cadrul schemelor de ajutor de stat, în conformitate cu legislația în domeniul concurenței și al ajutorului de stat.

(2) Facilitățile acordate în baza prezentei legi pot fi cumulate cu orice ajutor de stat sau *de minimis*, în legătură cu aceleași costuri eligibile, în acord cu regulile de cumulare stabilite de actele normative adoptate de Consiliul Concurenței.

Articolul 15. Simplificarea procedurilor administrative

(1) Agenția de Investiții asigură punctul unic de contact pentru investițiile strategice, fiind responsabilă implicit de furnizarea informațiilor privind raționalizarea procesului administrativ, precum și de ghidarea și asistarea investitorilor la toate etapele administrative conexe implementării proiectelor.

(2) Agenția de Investiții asigură publicarea și actualizarea pe site-ul web oficial, pe platformele electronice administrate, precum și prin alte mijloace de informare publică, a următoarelor informații relevante pentru investițiile strategice:

- a) punctul unic de contact și ghișeu unic prevăzute la alin. (1) și (3);
- b) procedura de acordare a actelor permissive, inclusiv informații privind soluționarea litigiilor;
- c) serviciile de finanțare și de investiții;
- d) posibilitățile de finanțare din fondurile naționale sau ale Uniunii Europene, inclusiv schemele de ajutor de stat eligibile;
- e) facilități pentru antreprenori.

(3) Agenția de Mediu acționează în calitate de ghișeu unic responsabil sub aspect instituțional, de examinarea cererilor și de eliberarea actelor permissive în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Depunerea cererilor și a documentelor aferente solicitării, reperfectării, prelungirii, suspendării/reluării, retragerii și anulării actelor permissive în domeniul protecției mediului și al utilizării resurselor naturale se realizează prin Portalul guvernamental integrat EVO, care constituie punctul unic electronic de recepționare (ghișeu unic electronic) pentru solicitant.

(4) Autoritățile emitente se asigură că sunt luate în considerare toate studiile relevante efectuate sau actele permissive eliberate pentru un anumit proiect investițional și că nu sunt necesare duplicări ale studiilor, permiselor sau

autorizațiilor, cu excepția cazului în care se prevede altfel în dreptul Uniunii Europene sau în dreptul intern.

(5) Autoritățile emitente ale actelor permissive și alte autorități vizate precizează și informează Agenția de Investiții cu privire la cererile referitoare la actele permissive aferente investițiilor strategice, cerințele și amploarea informațiilor solicitate inițiatorului proiectului investițional înainte de începerea procedurii de acordare a actelor permissive.

(6) În termen de cel mult 2 luni de la data primirii cererii, Agenția de Mediu întocmește, în strânsă cooperare cu alte autorități vizate, un calendar detaliat al procedurii de acordare a actelor permissive. Acest calendar începe din momentul în care Agenția de Mediu confirmă caracterul complet al cererii și este publicat pe site-ul web oficial.

(7) Agenția de Investiții facilitează comunicarea dintre investitor și autoritățile competente, asigură furnizarea informațiilor și coordonarea punctului unic de contact, precum și monitorizează respectarea termenelor prevăzute la art. 16 alin. (1) și (2), respectarea termenelor fiind responsabilitatea autorităților emitente.

Articolul 16. Durata procedurilor de autorizare

(1) Autoritățile emitente se asigură că procedura de acordare a actelor permissive pentru investițiile strategice, inclusiv a actelor permissive în domeniul protecției mediului și al utilizării resurselor naturale, nu depășește cumulativ niciunul dintre următoarele termene de la momentul formulării solicitării:

a) 12 luni pentru proiectele de producere de tehnologie „zero net” cu capacitate de producție anuală mai mică de 1 GW;

b) 18 luni pentru construirea sau extinderea proiectelor de producere de tehnologie „zero net” cu capacitate de producție anuală de 1 GW sau mai mare;

c) 27 de luni în cazul proiectelor din domeniul substanțelor minerale utile critice care implică extracția;

d) 15 luni în cazul proiectelor din domeniul materiilor prime minerale care implică numai prelucrarea sau reciclarea.

(2) În cazul în care consideră că investiția strategică prezintă riscuri excepționale pentru sănătatea și siguranța lucrătorilor sau a populației generale și că este necesar mai mult timp pentru a se stabili dacă au fost instituite măsuri de abordare a riscurilor identificabile, termenele prevăzute la alin. (1) pot fi prelungite, în termen de 6 luni de la începerea procedurii de acordare a actelor permissive.

(3) Procedura de acordare a actelor permissive pentru investițiile strategice, altele decât cele prevăzute la alin. (1), nu depășește termenul de 12 luni de la data formulării solicitării.

(4) Termenele prevăzute la alin. (1) și (2) pentru oricare dintre procedurile de acordare a actelor permissive nu aduc atingere unor eventuale termene mai scurte stabilite de legislația Republicii Moldova.

(5) În cazul în care este necesară o evaluare a impactului asupra mediului, etapa evaluării nu este inclusă în durata procedurii de acordare a actelor permissive prevăzută la alin. (1) și (2).

(6) În cazul în care dezbaterile publice aferente evaluării impactului asupra mediului sau evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier determină necesitatea completării raportului privind evaluarea impactului asupra mediului cu informații suplimentare, Agenția de Mediu poate oferi inițiatorului proiectului posibilitatea de a prezenta informații suplimentare. În acest caz, punctul unic de contact notifică inițiatorului proiectului termenul de prezentare a informațiilor suplimentare, care nu poate fi mai mic de 30 de zile de la data notificării. Perioada cuprinsă între termenul de prezentare a informațiilor suplimentare și prezentarea informațiilor respective nu este luată în considerare pentru durata procedurii de acordare a actelor permissive prevăzută la alin. (1).

(7) În cazuri excepționale, atunci când natura, complexitatea, amplasarea sau dimensiunea investiției strategice impun acest lucru, un stat membru poate prelungi o singură dată termenele prevăzute la alin. (1) cu cel mult 3 luni.

(8) La aplicarea alin. (6) sau (7), Agenția de Investiții informează în scris inițiatorul proiectului cu privire la motivele prelungirii și la data la care se așteaptă decizia exhaustivă.

(9) În termen de cel mult 45 de zile de la primirea cererii de acordare a actelor permissive, Agenția de Investiții se asigură că autoritățile emitente confirmă dacă cererea este completă sau, în cazul în care inițiatorul proiectului nu a trimis toate informațiile necesare pentru prelucrarea cererii, îi solicită inițiatorului proiectului să depună o cerere completă fără întârzieri nejustificate, indicând informațiile care lipsesc. În cazul în care cererea depusă este considerată a fi incompletă pentru a doua oară, Agenția de Investiții se asigură că autoritățile emitente formulează o a doua cerere de informații, în termen de 30 de zile de la a doua depunere. Data confirmării caracterului complet al cererii de către Agenția de Investiții marchează începerea procedurii de acordare a autorizațiilor pentru cererea respectivă.

(10) În termen de cel mult 2 luni de la data primirii cererii sau de la data primirii informațiilor cu privire la depunerea cererii de la autoritățile emitente a actelor permissive, Agenția de Investiții întocmește, în strânsă cooperare cu alte autorități vizate, un calendar detaliat al procedurii de acordare a actelor permissive. Acest calendar începe din momentul în care Agenția de Investiții confirmă caracterul complet al cererii. Punctul unic de contact publică acest calendar pe site-ul web oficial, cu acces liber.

Articolul 17. Încheierea de către Guvern a acordurilor de investiții

(1) În scopul reducerii riscurilor investiționale și al stabilirii suportului acordat de către stat pentru proiectele investiționale strategice, Guvernul, în limitele împuternicirilor, poate încheia acorduri de investiții privind realizarea acestor proiecte.

(2) Modalitatea de elaborare (inclusiv elementele de structură), de încheiere și de monitorizare a implementării acordurilor de investiții, precum și drepturile și obligațiile investiționale sunt stabilite de către Guvern.

Capitolul VI

GARANȚII ȘI PROTEJAREA INVESTIȚIILOR

Articolul 18. Respectarea dreptului investitorului și repararea prejudiciilor

(1) Drepturile oferite investitorilor prin prezenta lege, prin alte acte normative sau prin tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, nu pot fi limitate sau suspendate decât în condițiile expres prevăzute de lege, de tratatele internaționale respective și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării.

(2) În cazul în care un act administrativ, acțiune sau inacțiune a unei autorități publice încalcă drepturile sau interesele legitime ale investitorului și produce un prejudiciu, investitorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului cauzat în conformitate cu legislația națională și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Investitorii au dreptul de a solicita repararea prejudiciilor suferite, inclusiv a venitului ratat, atât prin intermediul instanțelor judecătorești competente, cât și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional, în condițiile prevăzute de tratatele internaționale privind protecția investițiilor.

(4) Statul răspunde pentru prejudiciile cauzate de autoritățile sale publice în limitele prevăzute de lege indiferent de forma juridică de organizare a autorității publice responsabile, dacă aceasta acționează în exercitarea atribuțiilor de autoritate publică, sub rezerva prevederilor capitolului IX din prezenta lege.

Articolul 19. Garanția contra exproprierii investițiilor sau contra unor alte acțiuni similare

(1) Investițiile nu pot fi expropriate și nu pot fi supuse altor măsuri cu efect echivalent exproprierii, care ar priva investitorul de dreptul său de proprietate, de posesie, de folosință sau control asupra investiției, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire.

(2) Măsurile cu efect echivalent exproprierii includ orice reglementare, acțiune administrativă, decizie sau omisiune sistematică din partea autorității publice care duce la pierderea substanțială a valorii investiției sau la imposibilitatea de a continua activitatea investițională sau economică.

(3) Exproprieria pentru cauză de utilitate publică poate avea loc doar în condițiile legii și cu respectarea tuturor etapelor aferente.

Articolul 20. Acordurile internaționale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor

(1) Guvernul este abilitat să inițieze, să negocieze și să încheie acorduri internaționale bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, în conformitate cu principiile dreptului internațional și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova.

(2) Semnarea acordurilor prevăzute la alin. (1) este condiționată de respectarea prevederilor Constituției Republicii Moldova și de asigurarea coerenței cu politica de investiții a Uniunii Europene sau a compatibilității cu acquis-ul Uniunii.

Capitolul VII

DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND INVESTITORII STRĂINI ȘI INVESTIȚIILE STRĂINE

Articolul 21. Înregistrarea, modificarea actelor statutare și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine

Înregistrarea de stat, modificarea actelor de constituire și/sau a datelor înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, suspendarea sau reluarea activității, reorganizarea și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine se realizează în condițiile prevăzute de Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, de Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, precum și de legislația specială aplicabilă în funcție de forma juridică de organizare a persoanei juridice, cu respectarea tuturor prevederilor speciale aplicabile persoanelor juridice cu investiții străine.

Articolul 22. Transferul de mijloace bănești și de bunuri obținute din investiție străină

(1) Investitorii străini au dreptul de a transfera în țara lor de reședință sau în alte state, în valută liber convertibilă, mijloace bănești rezultate din activitatea investițională și economică desfășurată pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de legislația valutară. Impozitarea mijloacelor bănești respective se va efectua conform prevederilor legislației fiscale, inclusiv ale acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri la care Republica Moldova este parte.

(2) Transferul poate include:

a) profitul net, dividendele, redevențele, dobânzile și alte venituri legal obținute pe teritoriul Republicii Moldova;

b) plățile aferente rambursării creditelor externe contractate în scopul realizării activității investiționale;

c) despăgubirile acordate în caz de expropriere, rezoluțiunea contractelor sau a oricăror alte forme de încetare a investițiilor realizate;

d) bunurile importate legal și neutilizate, în scopul reexportării acestora;

e) venitul obținut din înstrăinarea bunurilor investiționale.

(3) Transferul mijloacelor bănești se realizează după achitarea integrală a obligațiilor fiscale și a altor obligații pecuniare exigibile față de autoritățile publice din Republica Moldova.

(4) Transferul mijloacelor bănești nu poate fi suspendat sau condiționat de autoritățile publice decât în temeiul și în condiții expres prevăzute de lege, în scopul protejării ordinii publice, securității naționale, integrității și stabilității sistemului financiar.

Articolul 23. Regimul bunurilor imobile

Investitorii străini pot dobândi, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile de pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă și a celor din fondul silvic.

Articolul 24. Garanția recunoașterii dreptului de subrogație

Republica Moldova recunoaște cesiunea, către un alt stat sau persoană juridică străină, a drepturilor investitorului străin asupra investițiilor acestuia efectuate pe teritoriul său.

Articolul 25. Interacțiunea dintre investitorul străin și prestatorii de servicii publice

(1) Guvernul asigură disponibilitatea în limba engleză a interfeței Portalului guvernamental integrat EVO.

(2) Informațiile, formularele, instrucțiunile, cererile și alte documente necesare prestării serviciilor publice pentru activitățile investiționale și antreprenoriale sunt puse la dispoziție de către prestatorii serviciilor publice respective în cadrul Portalului guvernamental integrat EVO, inclusiv în limba engleză.

(3) Informațiile, formularele, instrucțiunile, cererile și alte documente plasate în Portalul guvernamental integrat EVO în limba engleză au aceeași forță juridică ca informațiile, formularele, instrucțiunile și alte documente publicate în limba română. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și textul în limba engleză al informațiilor, formularelor, instrucțiunilor, cererilor și altor documente, va prevala textul în limba română.

Articolul 26. Dreptul de ședere temporară pentru investitorul străin

(1) Investitorii străini beneficiază de dreptul de ședere temporară în Republica Moldova.

(2) Acordarea și prelungirea dreptului de ședere temporară pentru asociații sau acționarii persoanelor juridice cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova se realizează în conformitate cu prevederile legislației cu privire la admisia, șederea și supravegherea străinilor.

Capitolul VIII

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Articolul 27. Soluționarea litigiilor investiționale

(1) Litigiile apărute între investitor și autoritățile publice în legătură cu realizarea, administrarea sau încetarea activităților investiționale pot fi soluționate pe cale amiabilă sau judiciară. Litigiile pot fi soluționate pe cale judiciară poate fi de instanțele competente ale Republicii Moldova sau în arbitraj investițional, în temeiul tratatelor internaționale privind investițiile.

(2) Hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova sau într-un stat străin, în condițiile legii, sunt obligatorii. Hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova se execută în conformitate cu art. 482-486 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 și în conformitate cu normele speciale aplicabile procedurii de arbitraj desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova. Hotărârile arbitrale străine sunt recunoscute pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile art. 475-476 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003.

(3) Prevederile prezentului articol nu aduc atingere dreptului investitorului de a recurge, în condițiile prevăzute de acordurile internaționale de promovare și protecție reciprocă a investițiilor la care Republica Moldova este parte, la mecanisme internaționale de soluționare a litigiilor cu statul.

Articolul 28. Legislația aplicabilă

(1) Regimul juridic al investițiilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova este guvernat de legislația Republicii Moldova, indiferent de reședința, cetățenia, naționalitatea investitorului sau a originii capitalului investit.

(2) În lipsa unor dispoziții exprese în prezenta lege, se aplică dispozițiile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, ale legislației fiscale, vamale, a muncii, a concurenței, precum și ale altor acte normative relevante în funcție de natura raporturilor juridice generate de activitatea investițională.

Capitolul IX

GESTIONAREA RĂSPUNDERII FINANCIARE LEGATE DE INSTANȚELE DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR ÎNTR-UN STAT

Articolul 29. Domeniul de aplicare

(1) Prevederile prezentului capitol reglementează condițiile gestionării răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și Republica Moldova, instituite prin acorduri internaționale la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți.

(2) Dispozițiile acestui capitol se aplică tuturor litigiilor între investitor și stat care implică Republica Moldova în temeiul:

- a) acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte, împreună cu Uniunea Europeană;
- b) acordurilor internaționale la care Uniunea Europeană este parte și în cadrul cărora Republica Moldova acordă tratamente investitorilor;
- c) procedurilor arbitrale, înțelegerilor amiabile și altor forme de soluționare a litigiilor care generează obligații financiare în sarcina Republicii Moldova, integral sau parțial, potrivit condițiilor și criteriilor stabilite în prezentul capitol.

Articolul 30. Repartizarea răspunderii financiare

În cazul în care un investitor străin inițiază o acțiune împotriva Republicii Moldova în temeiul unui acord internațional care prevede arbitrajul ca mecanism de soluționare a litigiilor sau în cazul în care Republica Moldova este atrasă în calitate de stat cocontractant într-un acord internațional semnat și de Uniunea Europeană, sau deciziile instanței de arbitraj ori înțelegerile amiabile generează obligații financiare față de investitorul reclamant, răspunderea financiară revine părții care a acordat tratamentul contestat, potrivit următoarelor criterii:

- a) statul își asumă răspunderea financiară integrală dacă tratamentul investitorului a fost acordat de către o autoritate publică a Republicii Moldova;
- b) în cazul în care statul este obligat să acționeze în temeiul dreptului Uniunii Europene în scopul remedierii neconformității unui act anterior cu dreptul Uniunii Europene, Republica Moldova rămâne responsabilă din punct de vedere financiar, cu excepția cazului în care un astfel de act anterior a fost impus de dreptul Uniunii Europene;
- c) statul își asumă răspunderea financiară integrală în cazul în care Uniunea Europeană acționează în calitate de pârât în orice litigiu în care Republicii Moldova i-ar reveni întreaga răspundere financiară potențială sau o parte a acesteia;
- d) în litigiile care rezultă în urma tratamentului acordat exclusiv de către Republica Moldova și care își dorește soluționarea amiabilă a litigiului.

Articolul 31. Criteriile de repartizare

(1) Răspunderea financiară care rezultă dintr-un litigiu apărut în temeiul unui acord se repartizează potrivit următoarelor criterii:

- a) Uniunea Europeană își asumă răspunderea financiară care rezultă din tratamentul acordat de instituțiile, organismele, oficiile sau agențiile Uniunii Europene;
- b) Republica Moldova își asumă răspunderea financiară care rezultă din tratamentul acordat de autoritățile publice ale Republicii Moldova;
- c) prin derogare de la lit. b), Uniunea Europeană își asumă răspunderea financiară care rezultă din tratamentul acordat de Republica Moldova atunci când acest tratament a fost impus de dreptul Uniunii Europene.

(2) Prin derogare de la alin. (1) lit. c), în cazul în care Republica Moldova este obligată să acționeze în temeiul dreptului Uniunii Europene în scopul remedierii neconformității unui act anterior cu dreptul Uniunii Europene, Republica Moldova rămâne responsabilă din punct de vedere financiar, cu excepția cazului în care un astfel de act anterior a fost impus de dreptul Uniunii Europene.

(3) Prin derogare de la alin. (1), Republica Moldova își asumă răspunderea financiară atunci când:

- a) și-a asumat răspunderea financiară potențială în condițiile art. 35;
- b) încheie o înțelegere amiabilă în condițiile art. 36.

(4) Prin derogare de la alin. (1), Uniunea Europeană își asumă răspunderea financiară atunci când acționează în calitate de pârât în condițiile art. 34 alin. (3).

Articolul 31. Cooperarea și consultările cu Comisia Europeană

(1) Statul prin autoritățile sale publice are obligația de a coopera cu Comisia Europeană în vederea gestionării eficiente și transparente a litigiilor internaționale aferente investițiilor, în vederea protejării intereselor Uniunii Europene și ale Republicii Moldova.

(2) Guvernul prin intermediul autorităților competente este responsabil de următoarele:

a) inițierea consultărilor cu Comisia Europeană în cazul în care Republica Moldova ar putea fi atrasă într-un litigiu ce decurge dintr-un acord al Uniunii Europene;

b) participarea la consultările organizate de Comisia Europeană atunci când se referă la un tratament acordat investitorilor de către autoritățile publice naționale;

c) asigurarea schimbului de informații relevante litigiului.

(3) Mecanismul de cooperare și schimb de informații între autoritățile publice ale Republicii Moldova și Comisia Europeană, precum și procedurile interne de coordonare între autoritățile publice naționale privind aplicarea prevederilor prezentului capitol se aprobă de către Guvern.

Articolul 32. Cererea de consultări și înștiințările privind intenția de inițiere a procedurii de arbitraj

(1) În cazul în care Republica Moldova primește o cerere de consultări prezentată de un reclamant investitor în conformitate cu un acord, aceasta informează imediat Comisia Europeană.

(2) La solicitarea Comisiei Europene Republica Moldova oferă informații privind reprezentanții care vor face parte din delegația Uniunii Europene în cadrul consultărilor și va face schimb de informații relevante pentru cauza inițiată.

(3) În cazul în care Republica Moldova primește o înștiințare prin care un reclamant investitor își declară intenția de a iniția o procedură de arbitraj, aceasta va notifica imediat Comisia Europeană.

Articolul 33. Desfășurarea procedurii de arbitraj în cazul în care Republica Moldova are calitatea de pârât

(1) Republica Moldova acționează în calitate de pârât în procedurile arbitrale în care tratamentul invocat de investitor a fost acordat de către autoritățile publice naționale, cu excepția cazurilor în care Comisia Europeană va prelua apărarea în condițiile prevăzute de prevederile dreptului Uniunii Europene.

(2) În cazul în care Republica Moldova acționează în calitate de pârât, în toate fazele litigiului, inclusiv posibila anulare, apel sau reexaminare, aceasta are următoarele obligații:

a) furnizarea cu promptitudine Comisiei Europene a documentelor relevante referitoare la procedura de arbitraj;

b) informarea Comisiei Europene cu promptitudine cu privire la toate etapele procedurale importante și, la cerere, inițiază consultări cu Comisia Europeană pentru a se ține cont, în mod corespunzător, de orice aspect juridic sau de orice alt element de interes pentru Uniunea Europeană care apare în cadrul litigiului și pe care Comisia Europeană îl identifică într-o analiză scrisă, fără caracter obligatoriu transmisă Republicii Moldova;

c) autorizarea reprezentanților Comisiei Europene, la cererea și pe cheltuielile acesteia, să facă parte din delegația care reprezintă statul;

d) informarea Comisiei Europene imediat ce se pronunță o hotărâre în cadrul procedurii arbitrale.

(3) În cazul în care Comisia Europeană decide ca Uniunea Europeană să acționeze în calitate de pârât, Guvernul, prin intermediul Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor, evaluează impactul bugetar și cooperează cu Comisia Europeană, asigurând:

a) transmiterea informațiilor relevante sau solicitate de Comisia Europeană;

b) după caz, participarea sau delegarea unor avocați în delegația Comisiei Europene la orice audiere în cadrul procedurii de arbitraj.

(4) În toate cazurile, Guvernul, prin intermediul autorității implicate în litigiu, va desemna un coordonator al apărării și va coordona acțiunile de pregătire, formularea pozițiilor, selectarea experților și desemnarea avocaților.

Articolul 34. Asumarea răspunderii financiare de către Republica Moldova în cazul în care Uniunea Europeană este pârât

(1) În cazul în care Uniunea Europeană acționează în calitate de pârât într-un litigiu arbitral în care Republicii Moldova i-ar reveni integral sau parțial răspunderea financiară potențială, Guvernul poate în orice moment, să-și asume răspunderea financiară care rezultă în urma arbitrajului.

(2) Statul poate încheia cu Comisia Europeană acorduri care să stabilească:

a) mecanismele de plată periodică a costurilor generate de arbitraj;

b) mecanismele de plată a sumelor stabilite prin hotărâri arbitrale pronunțate împotriva Uniunii Europene.

Articolul 35. Înțelegeri amiabile în litigiile privind un tratament acordat de către Republica Moldova

(1) În cazul în care Uniunea Europeană este pârât într-un litigiu privind exclusiv un tratament acordat de Republica Moldova, statul poate propune ajungerea la o înțelegere amiabilă în următoarele situații:

a) statul își asumă orice răspundere financiară potențială care decurge din înțelegerea amiabilă;

b) orice dispoziție a înțelegerii amiabile este executorie doar pentru stat;

c) condițiile înțelegerii amiabile sunt compatibile cu dreptul Uniunii Europene.

(2) Guvernul va iniția consultări cu Comisia Europeană în vederea evaluării intenției de soluționare amiabilă și a condițiilor acesteia.

(3) În cazul în care Uniunea Europeană este pârât într-un litigiu privind un tratament acordat parțial de Republica Moldova, statul poate propune ajungerea la o înțelegere amiabilă prin consultări cu Comisia Europeană în vederea convenirii asupra tuturor elementelor esențiale înțelegerii amiabile și alocarea responsabilității financiare între stat și Uniunea Europeană.

(4) În lipsa unui acord al Comisiei Europene sau al refuzului acesteia motivat, statul suspendă orice încheiere a unei înțelegeri amiabile.

(5) După aprobarea de către Comisia Europeană a proiectului înțelegerii amiabile, autoritatea implicată în litigiu va propune Guvernului aprobarea și semnarea proiectului înțelegerii amiabile.

Articolul 36. Plata în baza hotărârilor arbitrale și a înțelegerilor amiabile

(1) În cazul în care Republica Moldova este responsabilă integral sau parțial pentru plata unor sume în temeiul unei hotărâri arbitrale definitive sau printr-o înțelegere amiabilă încheiată în cadrul unui litigiu:

a) Guvernul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, efectuează plata în termenul și în condițiile prevăzute de hotărârea arbitrală sau de înțelegerea amiabilă;

b) dacă hotărârea arbitrală este pronunțată sau înțelegerea amiabilă este încheiată în temeiul unui acord la care este parte și Uniunea Europeană, plata se efectuează conform contribuției proporționale asumate de Republica Moldova, stabilită în cadrul consultărilor cu Comisia Europeană.

(2) În cazul în care Comisia Europeană solicită Republicii Moldova contribuție financiară pentru acoperirea unor costuri de arbitraj, în temeiul unui acord internațional în care Republica Moldova este responsabilă pentru tratamentul contestat:

a) Guvernul va aloca suma solicitată de Comisia Europeană în funcție de gradul de responsabilitate conform înțelegerilor stabilite în mod bilateral;

b) sumele achitate în avans de către Republica Moldova pot fi recuperate în cazul în care instanța de arbitraj decide în favoarea Uniunii Europene aplicându-se dobânda aferentă aplicabilă conform dreptului Uniunii Europene.

(3) În cazul unei dispute privind cuantumul răspunderii financiare între Republica Moldova și Comisia Europeană, autoritatea implicată în litigiu, în coordonare cu Ministerul Finanțelor, întocmește o notă juridico-financiară privind poziția statului de a accepta, contesta sau renegocia obligația financiară și o transmite Guvernului.

(4) Guvernul notifică Comisia Europeană privind poziția Republicii Moldova în termen de 60 de zile de la primirea notificării Comisiei Europene.

(5) Dacă în urma deciziei Comisiei Europene, Republica Moldova este obligată la rambursarea unor sume achitate în numele acesteia de către Uniunea Europeană, Guvernul dispune rambursarea sumelor în cel mult șase luni de la intrarea în vigoare a deciziei respective. În cazul întârzierii plăților, Guvernul este responsabil de plata dobânzilor aferente calculate la rata aplicabilă sumelor datorate bugetului Uniunii Europene.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția capitolului IX, care va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

(2) Guvernul, în termen de șase luni de la publicarea prezentei legi:

a) va elabora actele normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi;

b) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a actelor normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) Articolul 60 alineatul (4) din Codul funciar nr. 22/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 93-95, art. 137), cu modificările ulterioare, se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) în cazul terenurilor destinate realizării investițiilor strategice, în condițiile legii cu privire la investiții.”

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 64-66, art. 344), cu modificările ulterioare.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii cu privire la investiții
(număr unic 971/MD/2025)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii cu privire la investiții a fost elaborat de Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este determinat de angajamentele Republicii Moldova aferente procesului de integrare europeană, precum și de către documentele de planificare strategică în materie de creștere economică și stimulare a investițiilor în sectoare cu potențial înalt de creștere și inovare.

Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, stabilește angajamentele Republicii Moldova de transpunere a *acquis*-ului Uniunii Europene în cadrul normativ național, implicit a Regulamentului (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724, a Regulamentului UE 912/2014 de instituire a unui mecanism cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte, a Regulamentului (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), precum și a Regulamentului (UE) 2023/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE).

De asemenea, proiectul este aliniat la 2 Comunicări:

- *COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Protecția investițiilor în interiorul UE* (document 52018DC0547), implicit la angajamentul de a păstra și îmbunătăți un mediu de reglementare previzibil, stabil și clar, cât și asigurarea efectivă a respectării drepturilor investitorilor.
- *COMUNICAREA COMISIEI Privind anumite aspecte juridice privind investițiile intra-UE* (document 31997Y0719(03)), fiind în concordanță cu angajamentul de a păstra și îmbunătăți un mediu de reglementare previzibil, stabil și clar, precum și de a asigura respectarea efectivă a drepturilor investitorilor.

Consecutiv, *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*, aprobată prin Legea nr. 315/2022, *Strategia națională de dezvoltare economică 2030*, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 393/2024, *Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028*, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 280/2024 și *Programul național de atragere a investițiilor și promovare a*

exporturilor pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 479/2024 – conțin angajamente și măsuri conexe creșterii economice sustenabile și incluzive în baza investițiilor private în sectoarele prioritare ale economiei Republicii Moldova.

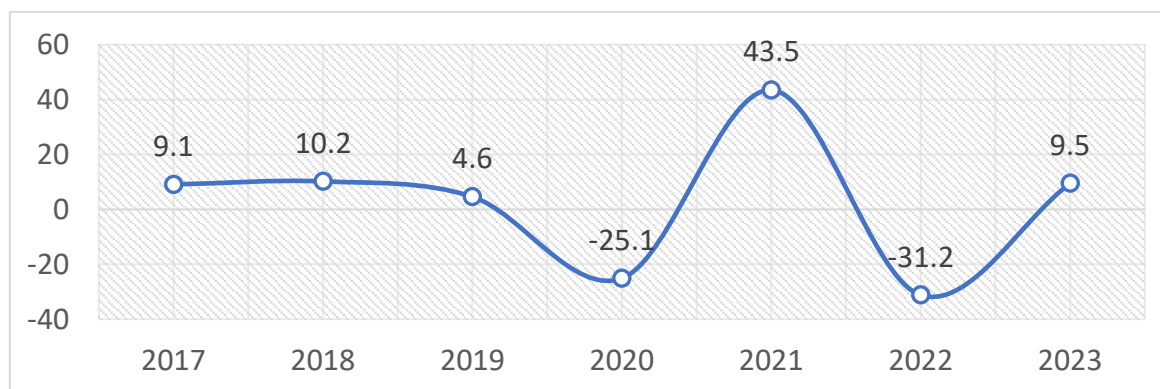
Proiectul de act normativ transpune parțial Regulamentele menționate supra, în mod particular prevederile Regulamentului (UE) 912/2014 prin clarificarea responsabilității financiare care revine Uniunii Europene și țărilor sale membre în cazul în care un investitor dintr-o țară din afara UE introduce o acțiune pe motivul încălcării unui acord internațional la care UE este parte semnatară, asigură cadrul general de protejare a investițiilor, în vederea stimulării investițiilor private autohtone și străine în economia moldovenească, precum și definește dispoziții speciale și facilități pentru investițiile strategice.

Prin urmare, proiectul de lege se conține în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (Hotărârea Guvernului nr. 306/2025) la CLUSTERUL 3. Competitivitate și creștere incluzivă: Capitolul 10. Societatea informațională și mass-media, Anexa A, pct. 56 – termen de realizare noiembrie 2026; Capitolul 20. Politica industrială și antreprenorială, Anexa A, pct. 4 - termen de realizare octombrie 2026; CLUSTERUL 6. Relații externe, capitolul 30. Relații externe, Anexa A, pct. 2 – termen de realizare – noiembrie 2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Intervenția este determinată de transpunerea parțială a patru Regulamente ale Uniunii Europene și, în egală măsură, de deficiențele cadrului normativ național cu privire la investiții, deficiențe responsabile parțial de volatilitatea sau stagnarea trendului investițional în sectorul industrial din Republica Moldova (Figura 1).

Figura 1. Evoluția anuală a investițiilor în industria prelucrătoare, % f.a.p.



Sursa: realizat în conformitate cu datele BNS.

Conform datelor preliminare ale Biroului Național de Statistică, în anul 2024 s-au realizat investiții în active imobilizate în valoare de 35,2 miliarde lei, în creștere cu 7,9% față de 2023. Investițiile în imobilizări corporale au constituit 34,1 miliarde lei (+8,2%), în timp ce cele în imobilizări necorporale au scăzut cu 1,1%, ajungând la 1,1 miliarde lei. Pornind de la (ipo)teza că se depreciază capitalul (δK) la o rată constantă de amortizare (admisă de multe ori în modelele econometrice de

aproximativ 10%), diminuarea constantă a investițiilor în termeni relativi duce la diminuarea stocului de capital și, în consecință, la contracția producției industriale.

De asemenea, datele BNM cu privire la poziția investițională internațională denotă faptul că, pasivele sub formă de investiții directe au crescut cu 2,1% în perioada Q12024-Q12025, de la 5.387 milioane USD la 5.508 milioane USD (Tabelul 1). Dincolo de faptul că creșterea investițiilor directe în economia Republicii Moldova este de cca 120 milioane de USD în ultimul an, majoritatea acestor investiții sunt datorate reinvestirii profiturilor întreprinderilor existente și mai puțin investițiilor asociate cu noile companii străine.

Tabel 1. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale, la sfârșitul perioadei.

	2024				2025	I 2025 / I 2024
	I	II	III	IV	I	
	mil. USD					
Poziția investițională internațională netă (PII)	-	-	-	-	-6.037,33	8,0%
<i>Active</i>	5.853,12	5.562,14	5.676,39	5.588,30	8.169,69	-0,7%
<i>Pasive</i>	13.544,71	13.268,04	13.985,47	13.815,22	14.207,02	2,8%
Activele oficiale de rezervă	5.393,22	5.288,61	5.681,84	5.483,57	5.441,80	-0,8%
Investițiile directe, pasive	5.387,48	5.315,78	5.621,91	5.393,38	5.508,34	2,1%
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive	5.366,94	5.261,45	5.639,90	5.890,77	5.961,37	1,2%

Sursa: realizat în conformitate cu datele BNM.

Conform *Studiului 3.0 Investițiile Străine Directe – Impactul asupra economiei Republicii Moldova (2014-2023)* elaborat de către BIS în anul 2024, numărul întreprinderilor mixte (cu participare străină) a scăzut cu 140 de unități de unități în 2023, marcând un anti-record al ultimului deceniu. La finele anului 2023, numărul întreprinderilor cu investiții străine a atins 3.794 – cel mai mic nivel din ultimii 10 ani. Acest indicator reflectă provocările legate de atragerea și păstrarea investițiilor străine directe (ISD) într-un context de volatilitate regională. În ultimii 10 ani cota întreprinderilor cu ISD s-a redus de la 8.3% în 2014 la 6.0% în 2023. Această evoluție a fost provocată în exclusivitate de reducerea importantă a numărului de companii cu capital mixt.

Aceasta în condițiile în care datele statistice denotă că, întreprinderile cu ISD sunt mai productive, realizând în anul 2023 o productivitate cu 83% mai mare față de întreprinderile locale private. Această performanță subliniază eficiența întreprinderilor cu ISD în utilizarea resurselor și contribuția lor semnificativă la creșterea economică. Întreprinderile mixte (cu participare străină) au înregistrat cea mai mare productivitate, cu 2,922 mii lei per angajat, menținând creșteri anuale susținute în ultimul deceniu. Productivitatea întreprinderilor străine a fost de 1,734 mii lei per angajat, depășind media națională cu peste 47%.

Astfel, realitățile macroeconomice din Republica Moldova, implicit necesitatea de stimulare a investițiilor private, autohtone și străine, în sectoarele economice prioritare solicită inclusiv un cadru legal modern și coerent, în timp ce transpunerea *acquis*-ul Uniunii Europene facilitează demersul prenotat. Un cadru normativ clar și predictibil poate reduce riscurile percepute de investitori, stimulând astfel atât investițiile interne, cât și investițiile directe.

Cadrul juridic primar care reglementează regimul investițional în Republica Moldova este *Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător*. Această lege a fost elaborată într-un context economic și politic diferit, anterior semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și fără a ține cont de angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova în materie de liberalizarea pieței, protecția investitorilor și soluționarea litigiilor de investiții. De altfel, definirea investiției și clasificările utilizate pentru investițiile străine nu sunt utilizate în legislația europeană contemporană și, în totodată, nu reflectă toate formele și sectoarele de investiții pe care le admite cadrul legal actual.

De asemenea, Legea nr. 81/2004 nu conține un regim distinct și predictibil pentru investițiile strategice, fapt care limitează capacitatea Guvernului de a atrage investiții mari în sectoare cu valoare adăugată înaltă și de tehnologii digitale sau „zero net”. Amendamentele consecutive la Legea nr. 81/2004, implicit introducerea articolului 12¹ care reglementează Încheierea acordurilor de investiții, nu sunt suficiente pentru atragerea investițiilor strategice în Republica Moldova, mai ales când articolul prenotat stabilește că: „*Acordurile de investiții încheiate de către Guvern nu pot oferi investitorului facilități fiscale și vamale și nici nu pot conține prevederi în detrimentul altui agent economic care activează pe teritoriul Republicii Moldova.*” Lipsa definirii clare a investițiilor strategice, fără criterii clare, praguri valorice sau domenii prioritare definite expres pentru a diferenția aceste investiții față de cele curente, de rând cu inexistența unor facilități pentru investițiile mari în sectoare cu valoare adăugată înaltă și cu impact pozitiv asupra mediului, reduc avantajele comparative ale Republicii Moldova în raport cu alte state din Europa Centrală și de Est, unde există asemenea facilități pentru investițiile strategice, și obstrucționează creșterea sustenabilă.

Deși Legea nr. 81/2004 a constituit un cadru normativ funcțional pentru o perioadă de tranziție, este un cadru deja depășit conceptual și de multe ori irelevant pentru economia digitală și verde pe care o dezvoltă Uniunea Europeană. Legea prenotată nu mai corespunde cerințelor actuale privind predictibilitatea, transparența și competitivitatea mediului investițional, precum este incompletă în raport cu standardele UE și tendințele moderne privind investițiile sustenabile.

Prin urmare, adoptarea unei noi legi a investiției este o măsură necesară și strategică pentru alinierea Republicii Moldova la economia globală și integrarea europeană. Necesitatea intervenției se justifică prin consolidarea principiilor de bază; definirea clară a investiției; inclusiv a investiției strategice și a modului în care investitorul poate beneficia de facilități concrete; instituirea unei arhitecturi instituționale și procedura transparente pentru promovarea, susținerea și protejarea investițiilor; reglementarea explicită a cooperării în contextul litigiilor internaționale privind investițiile, inclusiv cu instituțiile UE; stabilirea unui regim de garantare a drepturilor investitorilor în conformitate cu cele mai bune practici internaționale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Noua lege a investițiilor urmărește să creeze un cadru juridic modern, transparent, previzibil și aliniat la *acquis*-ul UE, menit să transforme Republica Moldova într-o destinație atractivă pentru investiții, inclusiv în domenii strategice. Obiectivele principale ale legii sunt următoarele:

- *Asigurarea unui regim juridic coerent, stabil și previzibil pentru investitori, aliniat la acquis-ul UE* (stabilirea unor principii solide privind neretroactivitatea și securitatea juridică a facilităților acordate);

- *Stimularea și atragerea investițiilor private autohtone și străine* (crearea unui climat investițional competitiv; creșterea volumului și diversificarea surselor de investiții; asigurarea accesului echitabil pe piață pentru investitorii naționali și străini);
- *Promovarea dezvoltării economice durabile și echilibrate din punct de vedere teritorial* (direcționarea investițiilor către sectoarele strategice (energie, tehnologie, sănătate, infrastructură), încurajarea dezvoltării regiunilor mai puțin atractive economic prin facilități speciale, promovarea investițiilor verzi și a proiectelor cu impact social și de mediu);
- *Îmbunătățirea transparenței și a accesului la informație* (instituirea obligației publicării anunțurilor de investiții, PPP-uri și concesiuni în mod transparent; asigurarea accesului investitorilor la informații esențiale în limbi de circulație internațională; promovarea guvernantei corporative responsabile);
- *Introducerea unui regim diferențial pentru investițiile strategice* (definirea clară a criteriilor de calificare (valoare, domeniu); stabilirea unor facilități administrative, funciare și contractuale dedicate; crearea unui mecanism de punct unic de contact prin intermediul Agenției de Investiții pentru o coordonare mai eficientă).
- *Consolidarea protecției juridice a investitorilor* (asigurarea dreptului de acces la justiție, arbitraj; reglementarea expresă a soluționării litigiilor investitor-stat; stabilirea cadrului de gestionare a răspunderii financiare în cazul arbitrajelor ISDS, inclusiv în cooperare cu Comisia Europeană);
- *Sprrijinirea digitalizării și facilitarea interacțiunii investitorilor cu autoritățile* (asigurarea accesului la servicii publice digitalizate; recunoașterea documentelor și semnăturilor electronice în interacțiunea cu autoritățile; disponibilitatea formularelor, instrucțiunilor și procedurilor în limba engleză);
- Crearea unei baze legale pentru încheierea acordurilor de investiții cu Guvernul (reglementarea structurii, conținutului și limitelor acordurilor de investiții; interzicerea includerii de clauze privilegiate care ar afecta concurența loială).

Principalele prevederi ale proiectului de lege și evidențierea elementelor noi

Adoptarea unei noi legi a investițiilor este necesară în contextul procesului de integrare europeană și a schimbărilor geo-economice ale țării. Legea nr. 81/2004 deși a oferit un cadru general de reglementare a investițiilor, este depășită atât conceptual, cât și tehnic, nefiind aliniată la standardele europene și internaționale. Noua lege vine să răspundă cerințelor unui mediu investițional transparent, predictibil și competitiv, să consolideze protecția investițiilor, să încurajeze investițiile strategice și durabile, să faciliteze cooperarea cu partenerii externi, în special în contextul parcursului european al Republicii Moldova. Aceasta are rolul de a crea un cadru unitar, modernizat și eficient de atragere și gestionare a investițiilor private în economia națională.

1) Capitolul I. Dispoziții generale.

Art. 1 al Legii nr. 81/2004 prezintă, la nivel general, capitolele aferente actului normativ, însă nu clarifică sfera de reglementare. Or, sfera de reglementare trebuie să se refere la totalitatea domeniilor, activităților sau relațiilor sociale asupra cărora o autoritate (de regulă, statul sau o instituție publică) are competența legală de a interveni prin norme juridice, reguli, standarde sau decizii administrative.

Proiectul de act normativ a corijat această inadvertență, stabilind sfera de reglementare ca fiind măsurile de stimulare și protecție a investitorilor în Republica Moldova. Mai mult, a fost reglementat obiectul legii ca fiind investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice rezidente sau nerezidente, cu domiciliul sau cu sediul permanent în Republica Moldova sau în străinătate. În prevederea cu privire investițiile exceptate de la aplicabilitatea acestei legi, au fost incluse, cu titlu de noutate, *investițiile publice*.

Definiția investitorul a fost completată cu sintagma, „rezident/nerezident”, pentru a asigura corelarea cu art. 5 pct. 5)-6) din Titlul IX al Codului fiscal nr. 1163 din 24 aprilie 1997 (în continuare „Codul Fiscal”). Or, respectivul Cod stabilește expre cerințele pe care trebuie să le întrunească o persoană fizică sau juridică pentru a avea statutul de rezident sau nerezident.

Noțiunea de „investitor străin” a fost exclusă, întrucât noua definiție a investiției are în vedere atât investitorii locali, cât și cei străini.

Au fost introduse noțiuni noi, inexistente sub imperiul fostei legi: *investiție strategică, rezident/nerezident*.

2) Capitolul II. Principiile efectuării investiției

Principiile care guvernează activitatea investițională au rămas, în mare parte neschimbate, fiind consfințită libertatea efectuării investițiilor, nediscriminarea investițiilor și transparența. A fost abrogat art. 8 al Legii nr. 81/2004 privind respectarea obligațiilor de către investitori.

Totodată, articolele privind principiile au suferit modificări importante, fiind reformulate și completate cu noi prevederi legale.

Proiectul de lege definește cu acuratețe esența principiului libertății efectuării investițiilor, stabilind că: *„Investitorii, indiferent de forma de organizare juridică, persoane fizice, rezidente sau nerezidente, au dreptul de a iniția, desfășura și gestiona activități economice și investiționale în mod liber, independent și nediscriminatoriu, în toate sectoarele economiei în condițiile permise de lege, pe întreg teritoriul Republicii Moldova”*.

Proiectul stabilește expres că, orice limitare sau condiționare a dreptului de a investi poate fi instituită doar prin lege, în mod proporțional și justificat. Criteriile în baza cărora autoritățile naționale pot limita sau condiționa libertatea efectuării investițiilor au fost suplimentate cu următoarele: a) necesitatea protejării interesului public; b) prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

De asemenea, proiectul instituie interdicția de a supune investitorii la constrângeri arbitrare sau măsuri administrative disproporționate care ar limita în mod nejustificat libertatea de a investi sau a intra pe piață.

În ceea ce privește nediscriminarea investițiilor, criteriile de nediscriminare prevăzute de art. 6 alin. (1) Legii nr. 81/2004 sunt mai restrânse decât cele din noul proiect de lege, care includ: a) forma juridică de organizare a investitorului; b) valoarea investiției; c) activitatea economică; d) structura de proprietate sau *orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim*. Astfel, lista criteriilor ce ar putea sta la baza unei discriminări a investitorilor este una exhaustivă, cu condiția

ca acel criteriu să nu poată justificat printr-un interes public legitim. De asemenea, s-a evidențiat că, ingerințele sau tratamente discriminatorii din partea autorităților publice sunt interzise.

Cu referire la facilitățile acordate de stat, care nu ar putea fi considerate drept o formă de discriminare, s-a intervenit cu completări și clarificări esențiale. Astfel, conform proiectului de lege: „Acordarea de facilități investiționale în sensul prezentei legi nu constituie o formă de discriminare în măsura în care urmăresc un obiectiv de interes public, precum dezvoltarea regională, protecția mediului înconjurător, cercetarea și inovarea, ori promovarea investițiilor durabile, care sunt acordate în mod transparent și previzibil, și nu contravin cadrului normativ național cu privire la concurență, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”.

O noutate a reglementării propuse o reprezintă art. 4 alin. (4): „*Politicile care conțin măsuri diferențiate pentru anumite categorii de investiții sau investitori, dacă acestea sunt obiectiv justificate, proporționale și necesare pentru protejarea securității naționale, ordinii publice, sănătății publice, protecției mediului, integrității sistemului financiar sau pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nu constituie un tratament discriminatoriu*”. Prin urmare, s-a făcut o delimitare clară între forma de discriminare și tratamentul discriminatoriu, ultimul fiind explicat în mod clar și detaliat, ceea ce asigură un plus de previzibilitate al legii. În mod excepțional, politicile statale ar putea institui un tratament discriminatoriu în privința anumitor categorii de investiții sau investitori, dacă acestea contravin condițiilor statuate expres de lege.

Articolul dedicat principiul transparenței a fost și el completat și reformulat, în noul proiect de lege. Astfel, alineatul aferente publicării actelor normative cu impact direct sau indirect asupra investițiilor a fost completat cu sintagma „*în condiții de acces liber și nediscriminatoriu în termenele și în condițiile prevăzute de legislația privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public*”. În acest mod, s-a asigurat corelarea cu Legea 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, cu toate obligațiile în sarcina autorităților publice care derivă de aceste acte normative. Art. 5 alin. (1) al noii reglementări a devenit o normă de trimitere la Legile anterior menționate, oferind mult mai multă claritate și previzibilitate în raport cu art. (5) alin. (1) al Legii nr. 81/2004.

Articolul 5 alin. (2) al proiectului de lege este expus în următoarea redacție: „Autoritățile publice publică în prealabil și în mod transparent anunțurile privind inițiativele investiționale, parteneriate publice-private, concesiuni și proceduri de achiziții publice utilizând platforme oficial prevăzute de legislația specială aplicabilă”. Noutatea respectivei dispoziții legale rezidă în obligativității publicării prealabile a anunțurilor relevante pentru potențialii investitori, și anume: concesiuni și proceduri de achiziții publice utilizând platforme oficial prevăzute de legislația specială aplicabilă. Totodată, s-a insistat pe respectarea principiului transparenței decizionale.

Cu titlu de noutate, art. 5 alin. (5) al proiectului de act normativ include obligația investitorilor de „a asigura transparența propriilor activități economice și investiționale prin publicarea informațiilor relevante despre structura de proprietate, guvernanta corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil”.

3) Capitolul III. Drepturile investitorilor

Respectivul capitol a fost redenumit din „Protecția investitorilor” în „Dreptul investitorilor”.

De asemenea, noua reglementare prevede dreptului de stabilire, prevăzut de art. 6 al proiectului de lege. În esență, acest drept este garantat tuturor investitorilor, indiferent că sunt locali sau străini, a-și desfășura activitatea investițională sub una dintre formele organizatorico-juridice recunoscute de Codului Civil și cadrului normativ special privind persoanelor juridice cu scop lucrativ. Acest articol este o normă de trimitere la Codul Civil, Legea nr. 200/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și alte legi speciale dedicate persoanelor juridice cu scop lucrativ. Or, acestea din urmă vor guverna condițiile în care are loc înregistrarea persoanelor juridice, a sucursalelor sau grupurilor de persoane juridice cu scop lucrativ având calitatea de investitori.

Alin. (3) al art. 6 al proiectului Legii cu privire la investiții stabilește, cu titlu de excepție, limitarea dreptului de stabilire a investitorilor, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute limitativ de lege: motive justificate de ordine publică, securitate națională, sănătate publică sau protecția mediului. Decizia autorităților naționale de limitare a dreptului de stabilire trebuie să respecte principiul proporționalității și să nu contravină tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Alin. (2) al art. (6) al proiectului de lege abilitează autoritățile publice cu elaborarea politicilor privind accesul liber și efectiv pe piață, precum și eliminarea barierelor nejustificate în procesul de înregistrare, obținerea actelor permissive sau desfășurării activităților economice. O asemenea obligație nu era prevăzută de Legea nr. 81/2024.

Egalitatea în drepturi a investitorilor, fie ei locali sau internaționali, în privința facilităților fiscale și vamale era recunoscut și de art. 13 al Legii nr. 81/2004. Totuși, proiectul de lege completează această prevedere legală, pe care o extinde inclusiv la regimul juridic administrativ. Totodată, dacă există o neconcordanță între dispozițiile naționale și tratatele internaționale la care Republica Moldova, prevalează cele din urmă. De asemenea, dacă facilitățile investiționale se acordă anumitor categorii de investiții sau investiții, acest lucru nu echivalează cu încălcarea egalității în drepturi a investitorilor.

Articolul 7 al prezentului proiect de act normativ garantează protecția juridică a investitorilor, care presupune dreptul de acces liber la instanțele judecătorești, contestarea actelor administrative emise sau adoptate de autoritățile sau, după caz, instituțiile publice în instanțele de contencios administrativ, dreptul de recurge la arbitraj sau alte metode alternative de soluționare a litigiilor. În ipoteza în care tratatele bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea investițiilor la care Republica Moldova este parte stabilesc un grad mai înalt de protecția juridică a investitorilor, acestea se vor aplica cu prioritate.

Capitolul IV al Legii nr. 81/2004 care reglementa diferendele investiționale a fost abrogat de actualul proiect de lege, pe motiv că acesta obliga investitorul la parcurgerea procedurii prealabile de soluționare amiabilă a litigiilor. Ulterior, partea interesată se putea adresa instanței judecătorești competente din Republica Moldova sau, în instanța de arbitraj, în ultimul caz însă numai cu acordul comun al ambelor părți.

Spre deosebire de fosta reglementare, prezentul proiect de lege nu îngrădește în vreun fel dreptul de acces la justiție al investitorilor, aceștia putând alege oricare dintre căile prevăzute de art. 7, cu respectarea, în cazul procedurii de contencios administrativ, a procedurii prealabile.

Reglementare nouă - art. 8 al proiectul de act normativ statuează dreptul de acces la informații al investitorilor, în conformitate cu Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. O altă completare importantă privește obligația autorităților publice de a pune la dispoziția investitorilor informațiile relevante, precum și ghiduri, proceduri și resurse utile și într-o limbă de circulație internațională.

4) Capitolul IV. Promovarea investițiilor

Art. 9 al proiectul de lege, inexistent în fosta reglementare, stabilește scopul politicilor economice ale statului ca fiind stimularea investițiilor private în sectoarele economice cu potențial înalt de inovare și creștere.

Art. 10 aferent facilităților fiscale s-a păstrat, fiind recunoscut și de legea anterioară.

O noutate a proiectul de lege rezidă în introducerea **art. 10 care garantează previzibilitatea facilităților investiționale**. Acestea trebuie să fie clar definite în ceea ce privește natura, criteriile de eligibilitate, condițiile de aplicare și durata acestora.

În vederea asigurării securității juridice și a încrederii legitime a investitorilor, alin. (2) al acestui articol statuează că modificarea, suspendarea sau revocarea arbitrară a regimului juridic al facilităților investiționale este interzisă. În mod excepțional, aceste măsuri pot fi dispuse doar cu în cazul unei justificări temeinice. În ceea ce privește modificarea regimului juridic al facilităților investiționale, dispunerea acesteia este condiționată de respectarea unui termen rezonabil de tranziție. În toate cazurile, modificarea, suspendare sau revocarea vor produce efecte numai pentru viitor.

Alin. (3) al art. 10 instituie în sarcina autorității competente ca, la momentul acordării unei facilități investiționale, să indice expres perioada pentru care au fost oferite, precum și condițiile obiective în care poate interveni modificarea sau încetarea sa anticipată.

Capitolul V. Dispoziții speciale cu privire la investițiile strategice

Acest capitol reprezintă o novație însemnată, reglementând regimul juridic aplicabil investițiilor strategice, inexistente în contextul Legii nr. 81/2004.

Art. 12 al proiectul de lege definește investiția strategică și prevede criteriile cumulative ce urmează a fi întrunite de o investiție pentru a putea fi considerată ca fiind strategică.

Investițiile strategice beneficiază de următoarele facilități investiționale:

- (1) Simplificarea procedurilor administrative și de acordare a autorizațiilor.
- (2) Facilități funciare, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 25 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei:
 - a) Transmiterea terenului proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani;
 - b) Scutiri de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoria de terenuri cu destinație agricolă, conform Codului funciar nr. 22/2024;
 - c) Scutiri sau amânări la plata impozitului pe bunurile imobiliare, doar cu acordul autorităților administrației publice locale;

- d) Scutiri, doar cu acordul autorităților administrației publice locale, de la plata oricăror taxe către bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale pentru eliberarea certificatelor de urbanism, autorizațiilor de construire și/sau autorizațiilor de desființare pentru terenurile și construcțiile care sunt parte integrantă a proiectului investițional.
- (3) Încheierea Acordurilor de Investiții cu Guvernul Republicii Moldova, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 50 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei.
- (4) Facilități acordate în cadrul schemelor de ajutor de stat, în conformitate cu legislația în vigoare.

Demn de menționat O altă dispoziție legală extrem de importantă se referă la simplificarea procedurilor administrative și de acordare a autorizațiilor. Autoritatea abilitată în acest sens este Agenția de Investiții din Moldova, care asigură punctul unic de contact pentru investițiile strategice, plasează pe pagina sa web informațiile privind procedurile relevante pentru investițiile strategice enumerate de art. 15 al proiectului de lege. Procedura de acordare a autorizațiilor pentru investițiile strategice nu trebuie să depășească termenele imperative prevăzute de alin (3) al aceluiași articol.

5) Capitolul VI. Garanții și protejarea investițiilor

Art. 17 al proiectului de act normativ asigură protecția drepturilor investitorilor consfințite de prezentul proiect de lege, prin alte acte normative sau prin tratatele la care Republica Moldova este parte. Pe cale de excepție, drepturile investitorilor pot fi limitate sau suspendate în condițiile expres prevăzute de lege și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării.

Același articol garantează dreptul investitorului la repararea integrală a prejudiciului cauzat în conformitate cu legislația în vigoare și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv dreptul la repararea venitului ratat. Introducerea unei acțiuni cu privire la repararea prejudiciului este condiționată de întrunirea următoarelor condiții: 1) să fie vorba de un act administrativ, acțiune sau inacțiune a unei autorități publice ilegal sau, după caz, ilegală; 2) actul administrativ, acțiunea sau inacțiunea autorității publice să încalce drepturile sau interesele legitime ale investitorului; 3) încălcarea să cauzeze un prejudiciu investitorului. Repararea prejudiciului poate fi obținută prin sesizarea instanțelor judecătorești competente, precum și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional. O condiție esențială pentru angajarea răspunderii materiale a autorităților sau, după caz, instituțiile publice este ca acestea să acționeze în exercitarea atribuțiilor de autoritate publică.

Prezentul proiect de act normativ păstrează garanția contra exproprierii investițiilor, prevăzută de Legea nr. 81/2004, cu mențiunea că exproprierea poate avea loc numai pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Art. 18 al proiectului de act normativ, definește măsurile de expropriere și cele cu efect echivalent exproprierii. În ceea ce privește exproprierea pentru cauză de utilitate publică, proiectul de lege face trimitere la Legea nr. 488/1999, care reglementează de condițiile de desfășurare a acesteia.

Articolul 19 al proiectului de lege aferent Acordurilor internaționale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, prevede condiționarea semnării unor asemenea acorduri de compatibilitatea acestora cu legislația Uniunii Europene, în măsura în care Republica Moldova este parte la acorduri internaționale care implică alinierea la acquis-ul comunitar.

6) Capitolul VII. Dispoziții speciale privind investitorii străini și investițiile străine

Art. 20 al proiectului de lege concretizează condițiile în care are loc înregistrarea, modificarea actelor statutare și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine, făcând trimitere la Codul Civil, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, precum și legislația specială aplicabilă în funcție de forma de organizare a persoanei juridice.

Art. 21 dedicat transferului de mijloace bănești și de bunuri obținute din investiție străină nu a suferit modificări esențiale în raport cu Legea nr. 81/2004. S-a adăugat, în proiectul de lege, necesitatea respectării legislației valutare și fiscale aplicabile, inclusiv a tratatelor de evitare a dublei impuneri.

Cu titlu de excepție, alin. (4) al art. 22 al prezentului proiect de lege prevede posibilitatea suspendării transferul mijloacelor bănești în temeiul și în condiții expres prevăzute de lege, în scopul protejării ordinii publice, securității naționale, integrității și stabilității sistemului financiar.

Art. 22 al prezentului proiect este identic cu art. 22 al Legii nr. 81/2004 care privește dobândirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile de către investitorii străini.

În aceeași ordine de idei, art. 23 al proiectului de act normativ referitor la garanția recunoașterii dreptului de subrogație a rămas fidel fostei reglementări.

Cu titlu de noutate, proiectul de Lege cu privire la investiții reglementează interacțiunea dintre investitorul străin și prestatorii de servicii publice. Astfel, Guvernul asigură disponibilitatea în limba engleză a interfeței Portalului guvernamental integrat EVO.

De asemenea, o prevedere nou introdusă este art. 25, conform cu care Acordarea și prelungirea dreptului de ședere temporară pentru asociații sau acționarii persoanelor juridice cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova se realizează potrivit legislației cu privire la admisia, șederea și supravegherea străinilor.

7) Capitolul VIII. Soluționarea litigiilor

Proiectul prevede că, investitorii pot alege oricare dintre căile prevăzute de art. 26, cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă, a Legii nr. 23/2018 privind arbitrajul sau a Legii nr. 24/2008 privind arbitrajul comercial internațional.

În cazul în care una dintre părțile litigiului este statul sau o autoritate publică, aceasta este obligată să depună eforturi pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, inclusiv prin mediere sau conciliere. Dacă părțile nu ajung la o soluție amiabilă într-un termen rezonabil, litigiul se soluționează de către instanța de judecată competentă cu respectarea normelor legislației naționale și internaționale aplicabile.

În ipoteza în care tratatele internaționale privind protecția investițiilor la care Republica Moldova este parte sau mecanismele internaționale de soluționare a litigiilor investor-stat, stabilesc alte drepturi ale investitorilor, aceștia din urmă pot recurge la această cale.

În ceea ce privește legislația aplicabilă, s-a concretizat că legislația Republicii Moldova este aplicabilă, indiferent de reședința, cetățenia, naționalitatea investitorului sau a originii capitalului investit cu excepțiile prevăzute de legislația în vigoare în cazul raporturilor juridice cu elemente de extranietate. În lipsa unor dispoziții exprese în prezenta lege, se aplică dispozițiile Codului Civil, a

legislației fiscale, vamale, muncii, concurenței și altor acte normative relevante în funcție de natura raporturilor juridice generate de activitatea investițională.

8) Capitolul IX. Gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a investițiilor între investitorii străini

Capitolul privind gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a investițiilor între investitori străini, reprezintă o nouă reglementare pentru Republica Moldova în procesul de integrare europeană. Acest capitol transpune parțial prevederile Regulamentului UE 912/2014 de instituire a unui mecanism cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte. Răspunderea financiară a statului diferă după cum dacă tratamentul investitorului a fost acordat de către o autoritate publică a Republicii Moldova sau de un act anterior a fost impus de dreptul Uniunii Europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Două opțiuni alternative au fost analizate, implicit:

- I. *Opțiunea alternativă I* - opțiunea de „a nu face nimic” – care presupune păstrarea situației existente. Această opțiune presupune păstrarea cadrului normativ actual în materie de investiții, respectiv a prevederilor Legii nr. 81/2004 în forma sa în vigoare.
- II. *Opțiunea alternativă II* – opțiunea presupune ajustarea cosmetică a Legii nr. 81/2004, prin transpunerea doar a Regulamentului UE 912/2014 de instituire a unui mecanism cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte.

Rezultatele analizei – Opțiunea I și Opțiunea II nu sunt opțiuni sustenabile pentru Republica Moldova.

- Opțiunea I nu este o opțiune viabilă întrucât menținerea legislației existente nu ar permite realizarea obiectivelor strategice asumate de Republica Moldova, în timp ce păstrarea actualei reglementări ar perpetua un cadru juridic incomplet și învechit, cu multiple necorelări care ar genera insecuritate juridică și obstacole în atragerea investițiilor, în special în domeniile strategice.
- Opțiunea II este insuficientă deoarece creează un cadru legal incoerent și dezechilibrat, care să îmbine prevederi ale acquis-ului UE cu reglementările naționale vetuste.

Prin urmare, având în vedere consecințele negative, riscurile sistemice și dezechilibrele asociate acestor opțiuni, acestea nu au fost reținute drept soluții de politici publice și, pe cale de consecință, autorul a considerat oportună elaborarea unui nou proiect de lege cu privire la investiții.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege reprezintă expresia modernizării sectorului public din Republica Moldova, odată ce stabilește un cadru coerent, previzibil și transparent cu privire la realizarea investițiilor private în economia națională, în timp ce implementarea proiectului raționalizează activitatea unor instituții publice – Agenția de Investiții, Agenția de Mediu – fără atribuirea unor sarcini suplimentare, care să solicite inclusiv resurse financiare suplimentare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului nu necesită alocarea surselor financiare suplimentare, respectiv nu implică, la momentul adoptării, alocarea de surse financiare suplimentare din bugetul de stat. Legea instituie cadrul normativ general privind stimularea și protecția investițiilor, însă acordarea facilităților investiționale, în sensul prezentului proiect de lege, se va face în limita mijloacelor disponibile, aprobate prin legile bugetare anuale sau prin programe și scheme de ajutor de stat deja existente sau aprobate ulterior. Prin urmare, proiectul oferă posibilitatea autorităților publice de a susține investițiile strategice sau de interes public major, fără a institui obligații financiare imediate pentru stat. Mecanismele de sprijin vor fi activate doar în baza unor decizii ulterioare de politici în funcție de capacitățile bugetare disponibile, ceea ce asigură sustenabilitatea financiară a implementării prevederilor legii.

De asemenea, asigurarea disponibilității în limba engleză a interfeței Portalului guvernamental integrat EVO, va fi realizat din bugetul Agenției de Guvernare Electronică.

În concluzie, proiectul de lege nu generează costuri bugetare directe la momentul intrării în vigoare, ci creează premise legale pentru susținerea investițiilor în mod predictibil, proporțional și în funcție de prioritățile bugetare stabilite de Guvern.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Adoptarea unei legi cu privire la investiții va avea un impact pozitiv semnificativ asupra sectorului privat, prin crearea unui cadru legal modern, clar și previzibil pentru desfășurarea activităților investiționale. Proiectul de lege consolidează principiile fundamentale de libertate economică, egalitate de tratament, transparență și securitate juridică, ceea ce contribuie la reducerea riscurilor percepute de investitori și la încurajarea inițiativelor private, atât locale cât și străine.

Sectorul privat ar putea beneficia de cel puțin următoarele:

1. Acces egal la facilități investiționale în condiții de transparență și concurență loială;
2. Garanții clare privind protecția împotriva exproprierii și a tratamentelor administrative abuzive;
3. Dreptul de a recurge la mecanisme de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional, ceea ce sporește încrederea în statul de drept;
4. Posibilitatea încheierii acordurilor de investiții cu statul, în cazul proiectelor strategice, oferind previzibilitate și stabilitate contractuală;
5. Simplificarea procedurilor administrative și instituirea unui punct unic de contact pentru investitori.

Prin aceste măsuri, proiectul contribuie la îmbunătățirea mediului de afaceri, stimularea investițiilor productive și creșterea competitivității economiei naționale, fără a impune sarcini suplimentare pentru mediul de afaceri.

4.4. Impactul social

Prevederile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui direct la crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea economică durabilă, generarea de locuri de muncă, sporirea investițiilor în regiuni mai puțin dezvoltate și creșterea bunăstării populației, în special prin stimularea investițiilor în sectoare strategice. În acest mod se asigură o mai bună valorificare a potențialului economic al țării și se reduc disparitățile sociale și teritoriale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil. Proiectul de lege nu reglementează domenii care implică prelucrarea datelor cu caracter personal și nu stabilește mecanisme sau proceduri care să presupună colectarea, procesarea sau stocarea unor astfel de date.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil. Proiectul nu conține dispoziții care să afecteze în mod diferențiat categoriile de persoane în funcție de gen, statut social sau alt criteriu de diferențiere. Principiile de acces liber și nediscriminatoriu la activitatea investițională sunt prevăzute expres în proiectul de lege și sunt aplicabile tuturor investitorilor în mod egal.
4.5. Impactul asupra mediului Proiectul de lege nu conține prevederi care să reglementeze în mod direct activități cu impact asupra mediului sau să impună obligații legate de utilizarea resurselor naturale, emisii sau gestionarea deșeurilor. Totodată, legea stabilește principii generale care pot sprijini indirect dezvoltarea durabilă, prin stimularea investițiilor în domenii privind energia verde, eficiența energetică și tehnologiile cu impact redus asupra mediului fără a institui norme tehnice de mediu care să necesite evaluare în acest sens.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Proiectul de lege aliniază cadrul legal național la acquis-ul Uniunii Europene, prin transpunerea parțială a prevederilor relevante din Regulamentul (UE) 2024/1735, Regulamentul (UE) 2024/1252 și Regulamentul (UE) 2023/1781, precum și prin corelarea cu Regulamentul (UE) nr. 912/2014, care stabilește cadrul privind gestionarea răspunderii financiare aferente litigiilor investiționale între investitori și stat. Totodată, proiectul este elaborat în concordanță cu principiile și orientările stabilite în Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte juridice referitoare la investițiile intra-UE (97/C 220/06), care clarifică regimul juridic aplicabil investițiilor în interiorul Uniunii Europene, precum și în Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind protecția investițiilor în interiorul UE COM(2018) 547 final, ce stabilește abordarea Uniunii Europene privind eliminarea obstacolelor din piața internă și asigurarea unui nivel adecvat de protecție a investițiilor în cadrul juridic unional. În acest context, proiectul contribuie la asigurarea coerenței cadrului normativ național cu evoluțiile recente ale dreptului Uniunii Europene în domeniul investițiilor, consolidând securitatea juridică, predictibilitatea pentru investitori și conformitatea cu obligațiile asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE -
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Întru respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe particip.gov.md care poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15737.
7. Concluziile expertizelor Proiectul a fost supus <i>expertizei anticorupție</i> conform art. 36 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. În procesul de expertizare s-a constatat următoarele:

➤ În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art. 8 lit. a) – d) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional;

➤ Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art. 30 lit. a) – f) al Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017.

➤ Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr. 82/2017).

Proiectul a fost supus *expertizei juridice* conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Expertiza juridică a scos în evidență necesitatea redactării și ajustării prevederilor textului proiectului din perspectiva respectării normelor de tehnică legislative. Astfel proiectul a fost îmbunătățit prin acceptarea recomandărilor înaintate de Ministerul Justiției.

Proiectul , pe data de 22 mai, a fost înaintat **Comisiei Europene (DG CNECT) spre consultare**. Ca urmare, la 12.07.2026 s-a obținut concluzia care constă în următoarele:

“We are satisfied with the partial transposition of Article 2 of the Chips Act into the Moldovan draft law on investments.” “Additionally, I wanted to ask you about your plan for the transposition of the remaining articles of the Chips Act?”

La întrebarea adresată, MDDED a înaintat răspunsul după cum urmează:

- At the initial stage, the approval of the Law on Investments will partially transpose (transposes: Article 2(1) and Article 31(3)) Regulation (EU) 2023/1781 of the European Parliament and of the Council of 13 September 2023 establishing a framework of measures to strengthen the European semiconductor ecosystem and amending Regulation (EU) 2021/694 (Chip Regulation), with the aim of introducing the notions into national legislation and stimulating economic activities related to the semiconductor field. - At the second stage, it is proposed to develop a study that will assess the options for the participation of the Republic of Moldova in EU initiatives and the necessary institutional and related policy reforms, in accordance with the objectives of the European Chip Act and the EU Chip Regulation. - Finally, the necessary institutional reorganisation and related policy documents will be ensured based on the best options identified and in accordance with the documents and programmes of the European Union for the next Multiannual Financial Framework. In this regard, we would like to inform you that, at the current stage, technical expertise is being sought for the development of the aforementioned study.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului de lege va necesita modificarea Hotărârii Guvernului nr. 274/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de elaborare, încheiere și monitorizare a implementării acordurilor de investiții cu privire la proiectele investiționale strategice și a Hotărârii Guvernului nr. 439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea ÎP Agenția de Investiții.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării va asigura implementarea proiectului de lege promovat.

Secretar de Stat

Oleg BIVOL

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege cu privire la investiții
(număr unic 971/MDED/2025)

N/o	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
1.	Cancelaria de Stat Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător <i>(nr.38-78-12920 din</i> <i>18.12.2025)</i>	<u>Evaluarea proiectului de act normativ</u> <i>Concluzia:</i> Proiectul corespunde în mare parte cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător.	Se acceptă
		Proiectul utilizează formule de tipul „<i>potrivit legislației speciale aplicabile</i>”, „<i>în conformitate cu cadrul normativ special aplicabil</i>” sau „<i>în condițiile legislației în vigoare</i>”, fără a identifica actele normative relevante sau cel puțin domeniul de reglementare vizat. O asemenea tehnică legislativă este deficitară și contravine cerințelor de claritate, accesibilitate și previzibilitate ale normei juridice.	Se acceptă parțial S-au operat modificări, unde a fost judicios de operat
		Art.13 (1) prevede că statul acordă facilități pentru investițiile strategice: Simplificarea procedurilor administrative și de acordare a autorizațiilor. În primul rând acordarea de autorizații la fel este procedură administrativă, în al doilea rând termenul „<i>autorizație</i>,” trebuie de înlocuit cu termenul „<i>act permisiv</i>” termen generic utilizat de Legea nr.160/2011 care prevede autorizația ca formă a actului permisiv de rând cu licența, permis, certificat, aviz, aprobare, brevet, de atestat de calificare. La fel este necesar de a specifica concret care acte permissive autorii au în vedere sau cel puțin de a se indica ca e vorba de actele permissive stabilite de Nomenclatorul actelor permissive din Legea 160/2011. Alineatul (3) care introduce posibilitatea încheierii Acordurilor de investiții cu Guvernul, este neclar deoarece, deși este plasat în categoria „<i>facilităților</i>”, nu este clar ce constă avantajul concret acordat investitorului prin acest acord. Nu sunt precizate drepturile suplimentare, garanțiile sau derogările de la regimul general, nici limitele obligațiilor asumate de stat.	Se acceptă <i>(art. 13 (1) a devenit art. 14 alin. (1))</i> S-a substituit termenul „<i>autorizație</i>” cu „<i>act permisiv</i>” <i>(art. 13 alin. (3) a devenit art. 14 alin. (3))</i> Facilitatea se referă la Acordul semnat cu Guvernul, documente pe care le solicită mulți investitori mari – doar în calitate de Garanții suplimentare că proiectul este în conformitate cu documentele strategice prioritare ale Guvernului. De multe ori, potențialii investitori utilizează asemenea acorduri la completarea dosarelor de creditare la instituțiile financiare.

	• La articolul 14 (1) formularea „Agenția de Investiții din Moldova asigură punctul unic de contact pentru investițiile strategice, implicit fiind responsabilă de facilitarea procedurii de acordare a autorizațiilor” este neclară și incompletă, deoarece nu precizează ce anume face concret Agenția. Se are în vedere că Agenția are un rol exclusiv informativ și de asistență? În acest caz, „punctul unic de contact” ar însemna că investitorul se adresează Agenției pentru informații, ghiduri, explicații privind pașii procedurali, lista actelor permise necesare și instituțiile competente. „Facilitarea” ar presupune sprijin administrativ, orientare și coordonare informală, fără ca Agenția să intervină juridic în procedurile de autorizare. În acest caz termenul „responsabilă de facilitarea procedurii” poate fi revăzut deoarece creează așteptarea că Agenția poate influența termenii sau deciziile de eliberarea a actelor permise de diferiți emitenți. Sau norma presupune că Agenția va avea un rol de coordonare procedurală, acționând ca intermediar între investitor și autoritățile emittente de acte permise? În acest scenariu, Agenția ar putea colecta cererile și transmite sau depune în numele investitorilor solicitări prin SIA GEAP, ar urmări stadiul examinării și ar informa investitorul asupra evoluției. Totuși, chiar și această variantă necesită o reglementare mai clară și expresă. Sau se are în vedere că Agenția ar avea un rol activ în procedura de autorizare, inclusiv influență asupra termenelor, prioritizare sau chiar intervenție în procesul decizional? Însă un astfel de scenariu nu este posibil deoarece Agenția de Investiții nu este autoritate emittentă de acte permise și nu poate substitui competențele legale ale altor autorități fără modificarea expresă a legilor sectoriale speciale.	Se acceptă (art. 14 (1) a devenit art. 15 alin. (1)) S-au operat modificări pe tot textul alineatului.
	• Textul alin. (3) din articolul 14 ridică unele semne de întrebare din punct de vedere al clarității, necesității și efectului juridic. Astfel se prevede că <i>Agenția de Mediu asigură ghișeul unic</i> pentru solicitarea și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Ghișeul unic pentru investițiile strategice reprezintă o platformă instituțională care permite solicitanților/titularilor de acte permise de mediu să se adreseze printr-un singur punct de recepționare, care are obligația să asigure întregul proces de examinare a cererilor, în vederea eliberării sau, după caz, refuzării eliberării, reexaminării și reperfectării, prelungirii, suspendării și	Se acceptă (art. 14 (3) a devenit art. 15 alin. (3)) S-au operat modificări pe tot textul alineatului.

	reluării valabilității, retragerii și anulării actului permisiv de mediu solicitat. Agenția de Mediu este deja, potrivit legilor speciale, autoritatea publică unică competentă pentru solicitarea, examinarea și emiterea actelor permissive în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Toate competențele enumerate în text – eliberare, refuz, reexaminare, reperfectare, prelungire, suspendare, reluare, retragere și anulare – sunt deja reglementate expres prin legile sectoriale de mediu și prin Legea nr. 160/2011. Prin urmare, <i>alin. (3)</i>, în viziunea noastră, nu instituie o competență nouă, ci descrie o stare juridică existentă. La fel, sintagma „<i>platformă instituțională</i>” nu este clară deoarece proiectul nu definește această noțiune și nu indică dacă platforma are personalitate juridică, competențe proprii sau dacă este doar un mecanism organizatoric intern al Agenției de Mediu.	
	• Articolul 15 la fel ridică semne de întrebare. În primul rând, Legea nr. 160/2011 instituie un regim juridic complet și exhaustiv al actelor permissive, stabilind: tipurile de acte permissive; autoritățile competente; consecințele nerespectării termenelor (inclusiv aprobarea tacită, unde este cazul). Articolul 15 introduce însă termene globale (12–27 luni) pentru „<i>procedura de acordare a autorizațiilor</i>”, fără a preciza: dacă termenul se aplică fiecărui act permisiv în parte sau ansamblului actelor necesare proiectului; dacă termenul din prezenta lege înlocuiește, suspendă sau se cumulează cu termenele prevăzute de legislația specială. În lipsa unei derogări exprese, termenul stabilit de legea specială (Legea nr. 160/2011 și legile sectoriale) rămâne aplicabil cu prioritate. În al doilea rând, chiar interpretat ca termen global pentru totalitatea actelor permissive, articolul 15 este neclar din punct de vedere procedural deoarece nu-i clar: momentul de început al curgerii termenului; modul de coordonare între autorități; efectele întârzierii unui act permisiv individual asupra termenului global.	Se acceptă parțial (<i>art. 15 a devenit art. 16</i>) Formularea textului articolului este preluată din prevederile Regulamentelor UE. Totodată, s-au făcut precizările respective.
	• În mai multe articole (22,24,26 ș.a.) se utilizează noțiunea de „<i>investitor străin</i>” prin urmare este necesar de a fi definit în articolul 2. În special în contextul art.22 este necesar o astfel de definire pentru a clarifica diferența dintre „<i>investitor străin</i>” și „<i>persoană juridică cu scop lucrativ cu investiții străine</i>”.	Se acceptă (<i>art. 22 a devenit art. 23; art. 24 a devenit art. 25; art. 26 a devenit art. 27</i>) S-au operat modificări la noțiuni

		<u>Evaluarea notei de fundamentare (analizei impactului de reglementare)</u> <i>Concluzia:</i> Nota de fundamentare corespunde parțial cu cerințele metodologice prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. <i>Secțiunea 2.2</i> prezintă date relevante ale BNS, BNM și studii analitice recente, care arată evoluțiile investiționale din Republica Moldova și rolul investițiilor străine directe în productivitatea economică. Informațiile arată clar că investițiile, în special cele străine, au o evoluție instabilă, iar numărul întreprinderilor cu capital străin este în scădere. Din acest punct de vedere, secțiunea explică bine de ce investițiile sunt importante pentru economie. Totuși, din perspectiva cerințelor AIR, secțiunea nu definește suficient de clar care este problema concretă ce trebuie soluționată prin intervenția statului. Deși se afirmă că actualul cadru legal este depășit și incomplet, nu este explicat direct cum anume aceste deficiențe ale legislației duc la scăderea investițiilor, la lipsa investițiilor noi sau la volatilitatea investițională. În același timp, textul nu separă clar cauzele problemelor de soluția propusă. Faptul că Legea nr. 81/2004 este veche sau nealinată la acquis-ul UE este prezentat ca argument pentru adoptarea unei noi legi, dar nu se explică suficient de ce acest lucru generează bariere pentru investitori. De exemplu, nu este arătat clar cum lipsa unui regim clar pentru investițiile strategice, absența facilităților sau lipsa criteriilor clare afectează deciziile investiționale. La fel, nu se identifică clar cine este afectat de aceste probleme. Deși se face referire la investitori străini și la întreprinderi mixte, nu sunt descrise clar categoriile de investitori vizate, dimensiunea acestora sau măsura în care sunt afectate întreprinderile existente față de investitorii potențiali. De asemenea, lipsește descrierea scenariului în care nu se intervine. Nu este explicat ce se va întâmpla dacă cadrul legal rămâne neschimbat și dacă tendințele „<i>negative observe</i>”, vor continua sau se vor accentua.	Se acceptă Sunt realizate completări la Nota de Fundamentare Se acceptă Secțiunile a fost completate
--	--	---	---

		În secțiunea 3 obiectivele din Nota de fundamentare sunt formulate la general, dar nu respectă cerințele AIR privind formularea obiectivelor. Ele descriu ce își propune legea în ansamblu, însă nu arată clar ce rezultate concrete trebuie obținute, în ce măsură și în ce termen. Deși obiectivele sunt relevante, ele nu sunt formulate în format SMART și nu corespund pe deplin cerințelor Metodologiei AIR - obiectivele trebuie reformulate astfel încât să reflecte rezultate concrete, verificabile și realizabile într-un interval de timp determinat. Secțiunea 4.3 enumeră beneficii așteptate ale noii legi, dar acestea sunt prezentate la nivel declarativ, fără a fi susținute prin analize concrete sau estimări privind efectele reale asupra mediului de afaceri. Secțiunea nu identifică categoriile de operatori economici care vor fi afectați de proiectul dat. Nu este clar dacă impactul vizează în mod diferit investitorii existenți și cei potențiali, întreprinderile mari și IMM-urile sau anumite sectoare economice. Această lipsă de diferențiere face dificilă evaluarea proporționalității măsurilor propuse. De asemenea, secțiunea nu analizează costurile de conformare pentru sectorul privat, așa cum cere în mod expres AIR. Afirmația potrivit căreia legea nu va impune sarcini suplimentare pentru mediul de afaceri nu este argumentată prin date sau explicații privind procedurile noi, obligațiile informaționale sau interacțiunea cu autoritățile. Lipsește estimări privind timpul, resursele sau eventualele costuri administrative pentru investitori. În același timp, beneficiile menționate nu sunt cuantificate și nu sunt raportate la situația actuală. Nu este explicat, de exemplu, în ce măsură se vor simplifica procedurile, ce anume se va reduce sau cum va funcționa în practică punctul unic de contact. Aceste elemente sunt importante pentru a demonstra că impactul pozitiv invocat este real și verificabil. Secțiunea 6 din Nota de fundamentare trebuie să conțină informații clare privind modul concret în care sau efectuat consultări în cadrul AIR. Secțiunea nu identifică explicit grupurile de interese consultate, cum ar fi investitorii, asociațiile de afaceri, autoritățile publice sau alte entități relevante și care a fost poziția acestora față de proiectul de lege. Punctul 9 indică actele normative care urmează a fi modificate pentru implementarea proiectului de lege și instituția responsabilă	Se acceptă S-au operat completările de rigoare
--	--	--	---

		de aplicarea acestuia. Cu toate acestea, din perspectiva cerințelor AIR, informația prezentată este insuficientă. Secțiunea se limitează la enumerarea hotărârilor de Guvern ce urmează a fi ajustate și la desemnarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării ca autoritate responsabilă, fără a analiza capacitatea reală de implementare a proiectului de lege. Metodologia AIR cere ca această secțiune să includă informații privind resursele necesare pentru implementare, eventualele sarcini suplimentare pentru autorități, modificările de procese interne, precum și riscurile care ar putea afecta aplicarea efectivă a legii. Textul nu explică dacă Agenția de Investiții/Agenția de Mediu va avea atribuții noi, dacă este necesară suplimentarea personalului, adaptarea procedurilor interne sau alocarea unor resurse financiare suplimentare. De asemenea, nu sunt prevăzuți indicatori de monitorizare și evaluare a implementării legii și nici termene orientative pentru adoptarea actelor subsecvente. Lipsa acestor elemente face dificilă aprecierea gradului de pregătire instituțională și a fezabilității aplicării noilor reglementări într-un termen rezonabil.	
2.	Ministerul Sănătății (nr. 22/4116 din 23.12.2025)	..., în limitele competențelor funcționale, comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor.	S-a luat act
3.	Ministerul Afacerilor Interne (nr. 15/4341 din 09.12.2025)	..., în limitele competențelor funcționale, comunică lipsa de propuneri și obiecții asupra proiectului vizat.	S-a luat act
4.	Ministerul Afacerilor Externe (nr. DI/3/041-13265 din 18.12.2025)	..., în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	S-a luat act
5.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr. 19/6030 din 22.12.2025)	în limitele competenței funcționale, comunică susținerea acestuia cu propunerile expuse în cele ce urmează. În proiect se utilizează noțiuni precum „<i>facilități investiționale</i>” (art. 4, alin. (3) și art. 10, alin. (4) din proiect și în <i>Nota de fundamentare</i>), „<i>măsuri de sprijin</i>” și „<i>stimulente</i>” (art. 10, alin. (2) din proiect), fără a stabili o corelare clară sau o ierarhie între acestea. Astfel, propunem unificarea terminologiei și definirea clară a noțiunilor utilizate în proiect.	Se acceptă S-au operat modificările corespunzătoare

		Suplimentar, propunem includerea unei evaluări a impactului social în <i>Nota de fundamentare</i>, precum și instituirea unor mecanisme clare de monitorizare și raportare a efectelor generate de măsurile propuse Totodată, referitor la norma prevăzută la art. 19, alin. 2 din proiect, prin care se impune asigurarea coerenței normative cu cadrul general privind tratatele internaționale, recomandăm completarea alineatului respectiv prin includerea Hotărârii Guvernului nr. 442/2015 privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale.	Nu se acceptă Evaluarea impactului social detaliată depășește cadrul de reglementare și intervențiile aferente prezentei legi. Se acceptă parțial (art. 19 alin. (2) a devenit art. 20 alin. (2)) HG 442/2015 instituie mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale – este despre procedură/proces. Articolul 19 alin (2) reglementează principiile de bază care trebuie respectate în conținutul acelor acorduri, implicit să nu contravină Constituției Republicii Moldova și acquis-ului Uniunii Europene.
6.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 2025PLP-3540 din 23.12.2025)	Cu titlu de observație generală, menționăm că un șir de articole reprezintă o reproducere a unor norme deja consfințite în alte Legi, dar care au fost adaptate de autorul proiectului la obiectul de reglementare a investițiilor, cum ar fi de exemplu: a) dreptul investitorilor de a iniția, desfășura și gestiona activități economice, corespunde dreptului întreprinderii de a desfășura activitate de antreprenariat, stabilit în art. 6 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi; b) asigurarea transparenței în procesul de elaborare a actelor normative, principiu prevăzut deja în art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative; c) dreptul de a contesta actele administrative, reprezintă un drept recunoscut de Codul administrativ; d) dreptul de acces la informație, drept recunoscut prin Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public; e) limitarea dreptului de proprietate a investitorilor străini asupra terenurilor cu destinație agricolă, face obiectul de reglementare al articolului 21 din Codul funciar. În opinia Ministerului, adaptarea unor norme deja existente la un obiect de reglementare particular nu aduce plus valoare cadrului normativ. Prin urmare, considerăm necesar de exclus aceste prevederi din textul proiectului. De asemenea, pe tot parcursul textului noțiunea de „investitorii” urmează a fi substituit cu „investitor”, întrucât prin utilizarea formei plurale s-ar deduce că normele se adresează unui subiect de drept colectiv și pentru a fi aplicată, acesta ar trebuie să fie constituit din doi sau mai mulți investitori.	Nu se acceptă Normele care sunt consfințite în alte acte normative se regăsesc în proiectul de lege din următoarele considerente: - Este o lege cadru cu privire la investiții. - Investitorii autohtoni și străini vor beneficia de o viziune coerentă și integrată despre realizarea investițiilor în Republica Moldova. - Sunt legi invocate, cum este cazul Legii nr. 845/1992, care urmează să fie abrogate în termeni proximi. Forma plurală a noțiunii de „investitor” nu se adresează unui subiect de drept colectiv, este expresia gramaticală utilizată, după caz, pentru a nu se deduce că Legea este adresată unui singur investitor. De altfel, utilizarea pluralului este conformă cu acquis-ul Uniunii Europene, implicit cu Regulamentul UE 2019/452 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune.

	La art. 2: noțiunea „<i>investiție</i>”, atragem atenția că în legislația națională nu se regăsește definită noțiunea de „<i>afacere</i>”, ceea ce ar genera riscul unor interpretări a noțiunii de investiție în procesul de aplicare a viitoarei legi. În opinia Ministerului, noțiunea de „<i>afacere</i>” urmează a fi substituită cu noțiunea de „<i>antreprenoriat</i>”, întrucât este sinonimul noțiunii de „<i>afacere</i>”, dar care are o definiție legală în Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi;	Se acceptă S-au operat modificările.
	La art. 4 alin. (1), observăm că în legislația națională instituția „<i>discriminării</i>” este raportată exclusiv la persoane, a se vedea în acest sens noțiunea de „<i>discriminare</i>” din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Prin urmare, considerăm necesar de revizuit articolul 4, astfel încât să se deducă că discriminare se raportează la persoana investitorului, dar nu asupra investiției sale.	Se acceptă S-au operat modificările.
	Art. 14 alin. (2), în opinia Ministerului, conținutul paginii web a Agenției de Investiție în Moldova nu îndeplinește condiția de generalitate pentru a fi reglementată la nivel de Lege. Mai mult ca atât, reieșind din caracterul său concret acest alineat riscă să fie supus unor modificări repetate. Prin urmare, considerăm necesar de exclus prevederile cu privire la conținutul paginii web al Agenției.	Se acceptă S-au operat modificările.
	Art. 25 alin. (1), considerăm necesar a se preciza că norma dată se aplică investitorului străin persoană fizică, întrucât dreptul de ședere temporară nu se aplică persoanelor juridice. În acest context, poate fi menționată noțiunea de „<i>drept de ședere</i>” definită de Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.	Nu se acceptă (art. 25 alin. (1) a devenit art. 26 (alin. (1)) alin (2) clarifică acest aspect
	Art. 36 alin. (3), propunerea de completare a Codul funciar cu prevederi de exceptare de la obligația de compensare a pierderile cauzate de schimbarea destinației terenurilor cu destinație agricolă, în cazul terenurilor destinate investițiilor strategice, menționăm că nu este clar la care investiții strategice se referă, conform art.60 din Codul funciar este stabilit că : în cazul unor lucrări de utilitate publică, declarate astfel în condițiile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 - nu se achită pierderi cauzate de schimbarea destinației terenurilor cu destinație agricolă și a celor destinate fondului forestier. În acest scop, este necesar de detalii pentru a înțelege cine și cum va	Nu se acceptă (art. 36 alin. (3) a devenit art. 37 alin. (3)) Investițiile strategice sunt definite în proiectul de lege, implicit funcție de domenii și valoarea investiției. Respectiv, în vederea tragerii unor investiții mari în domeniile cu valoare adăugată înaltă, implicit tehnologii „zero-net”, acordăm o facilitate similară celor acordate pentru crearea parcurilor industriale și zonelor economice libere.

		aprecia exact la care „<i>investiții strategice se referă și după care criterii</i>”. Conform prevederii Metodologiei de calcul pentru pierderile cauzate de trecerea terenurilor cu destinație agricolă sau destinate fondului forestier la o altă categorie de destinație, adoptată prin Legea nr.239/2025, la calcularea pierderilor cauzate de trecerea terenurilor cu destinație agricolă sau destinate fondului forestier la o altă categorie de destinație se aplică coeficienți de rectificare a tarifului pentru o unitate de punct-hectar. Menționabil, de accentuat că acești coeficienți au fost stabiliți pentru a dezvolta localitățile rurale și a atrage investiții în acest scop. Propuneri care poartă caracter de recomandare: La art. 2: noțiunea „<i>acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor</i>”, după cuvântul „<i>Republica Moldova</i>” se propune a fi completat cu textul „<i>cu alte state</i>”, întrucât nu este clar cu cine este încheiat acordul internațional de promovare, în special ținând cont de definiția noțiunii de „<i>acord de investiții</i>” a cărui părți este Republica Moldova și investitorul; noțiunea „<i>investitor</i>”, după cuvântul „<i>investește în</i>” propunem a fi completat cu textul „<i>activități economice desfășurate pe teritoriul</i>”. Art. 6 alin. (3), după cuvântul „<i>Investitorii</i>” se propune de completat cu cuvântul „<i>străini</i>”, întrucât, în opinia Ministerului, pentru investitorii rezidenți nu se poate pune problema aplicării unor regimuri juridice, fiscale sau administrative diferite instituite prin tratate internaționale. Art. 17 alin. (2), după cuvintele „<i>drept la</i>” se propune a se substitui cu cuvintele „<i>drept să ceară</i>”.	Se acceptă parțial Noțiunea de „<i>investitor</i>” ajustată. Noțiunea de „<i>acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor</i>”, este aliniată la Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, în timp ce definirea noțiunii de „<i>acord de investiții</i>”, exact face distincția dintre cele două instrumente. Nu se acceptă (<i>art. 6 alin. (3) a devenit art. 7 alin. (3)</i>) Prevederea asigură regimuri egale de activitate pentru toți investitorii deopotrivă. Spre exemplu, în Legea 81/2004 la art. 20 alin (1) este reglementat un regim care pune investitorii autohtoni în condiții inegale în raport cu cei străini. Nu se acceptă (<i>art. 17 alin. (2) a devenit art. 18 alin. (2)</i>) Este o chestiune implicită
7.	Ministerul Energiei (nr. 04-3231 din 23.12.2025)	În proiectul de act normativ, propunem și considerăm oportună corelarea denumirii actului de aprobare. În vederea alinierii la domeniile de investiții subliniate, propunem autorului înlocuirea sintagmei „<i>lege cu privire la investiții</i>” cu sintagma „<i>lege cu privire la investiții strategice</i>”, pentru a reflecta mai corect domeniile de investiții strategice care cad sub incidența prezenței legi.	Se acceptă parțial Legea nu reglementează doar investițiile strategice, este un cadru general pentru investiții. Investițiile strategice sunt un Capitol special al prezentului proiect de lege.

	A modifica articolul 1 alineatul (1), cu expunerea în următoarea redacție: „(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic privind stimularea, protecția și promovarea investițiilor în Republica Moldova, în scopul asigurării dezvoltării economice durabile, echilibrate din punct de vedere geografic, incluzive și orientate spre creșterea competitivității economiei naționale, în condiții de transparență, securitate juridică și tratament echitabil al investitorilor.” Noua redactare integrează atât dimensiunea economică a investițiilor, cât și exigențele moderne de dezvoltare durabilă, echilibrată teritorial și incluzivă, reflectând orientarea strategică a Republicii Moldova spre creșterea competitivității economiei naționale. Totodată, sunt consacrate expres principiile de transparență, securitate juridică și tratament echitabil al investitorilor, elemente esențiale pentru asigurarea predictibilității cadrului investițional și pentru sporirea încrederii investitorilor, în concordanță cu standardele internaționale și bunele practici europene.	Se acceptă S-a reformulat textul alineatului
	A completa Capitolului II cu două articole noi. „Articolul ____ . Securitatea juridică și previzibilitatea <i>(1) Statul asigură un cadru juridic stabil, coerent și previzibil pentru efectuarea investițiilor, astfel încât investitorii să își poată planifica și desfășura activitățile în condiții de certitudine juridică. Ministerul Energiei al Republicii Moldova</i> <i>(2) Modificările cadrului normativ cu impact semnificativ asupra investițiilor se realizează cu respectarea principiilor transparenței, proporționalității și, după caz, cu instituirea unor măsuri tranzitorii adecvate.</i>” Introducerea principiului securității juridice și al previzibilității cadrului normativ este necesară pentru consolidarea încrederii investitorilor în stabilitatea mediului investițional și pentru reducerea riscurilor generate de modificări legislative sau administrative imprevizibile. Consacrarea expresă a acestui principiu în capitolul dedicat principiilor efectuării investițiilor asigură coerența dintre scopul legii și aplicarea sa practică, oferind investitorilor un cadru normativ predictibil pentru planificarea și desfășurarea activităților economice. Totodată, acest principiu este în concordanță cu standardele Uniunii Europene și cu bunele practici internaționale, fiind esențial pentru prevenirea intervențiilor arbitrare ale autorităților publice și pentru garantarea certitudinii juridice în raporturile investiționale.	Se acceptă parțial Proiectul a fost completat cu Articolul cu privire la responsabilitatea investițiilor art. 6. Totodată, elemente ale articolului recomandat – Securitatea juridică și previzibilitatea – se regăsesc deja în textul proiectului de lege.

	„Articolul ____ . Responsabilitatea investițională (1) Investițiile se realizează cu respectarea legislației în vigoare privind protecția mediului, drepturile omului, normele de muncă, concurența loială și guvernanta corporativă. (2) Investitorii sunt încurajați să promoveze practici investiționale responsabile, durabile și transparente, care contribuie la dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova.” Introducerea principiului responsabilității investiționale este oportună în contextul alinierii politicii investiționale naționale la tendințele actuale europene și internaționale privind investițiile durabile și responsabile. Consacrarea acestui principiu subliniază faptul că stimularea și protecția investițiilor sunt indisolubil legate de respectarea legislației privind protecția mediului, concurența loială și guvernanta corporativă. Totodată, principiul responsabilității investiționale contribuie la orientarea investițiilor către un impact economic, social și de mediu pozitiv, fără a institui obligații suplimentare disproporționate pentru investitori, ci încurajând adoptarea unor practici conforme cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale Republicii Moldova.	
	A completa Capitolul V cu un nou articol, cu următorul cuprins: „Articolul ____ . Registrul Național al Investițiilor Strategice (1) Se instituie Registrul Național al Investițiilor Strategice, administrat de Agenția de Investiții din Moldova. (2) Registrul este public și include informații despre: a) investițiile realizate; b) facilitățile acordate investitorilor; c) statutul proiectelor de investiții strategice. (3) Modul de organizare și funcționare al Registrul Național al Investițiilor Strategice se stabilește prin regulament aprobat de Guvern.” Considerăm că această propunere este de natură să contribuie la sporirea transparenței procesului investițional, precum și la asigurarea accesului public la informații relevante privind investițiile strategice.	Nu se acceptă Nu este necesar un Registru al Investițiilor Strategice, cel puțin pentru această etapă, cel puțin pentru faptul că: a) nu cunoaștem cum va fi populat și b) nu este suficient de argumentată utilitatea acestuia.
	Totodată, urmare a solicitării a părților interesate pe acest subiect (se anexează) demersul Nr. 154 din 17.12.2025 și Nr. 143/25-EC din 17 decembrie 2025, solicităm respectuos să atrageți atenția asupra propunerile și obiecțiile menționate:	S-a luat act Recomandările expuse de AmCham Moldova și EBA Moldova în demersurile nominalizate sunt prezentate mai jos.

8.	Ministerul Mediului (nr. 13-05/3510 din 24.12.2025)	...Vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	S-a luat act
9.	Ministerul Finanțelor (nr. 09/2-03/678/1881 din 30.12.2025)	La art. 1 alin.(2) , în vederea utilizării terminologiei conform legislației în vigoare, se propune expunerea alineatului (2) în următoarea redacție: „(2) <i>Obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice, rezidente și nerezidente, definite conform art. 5 pct. 5) și pct. 6) din Codul fiscal nr. 1163/1997, inclusiv de către persoanele juridice nerezidente care dispun de o reprezentanță permanentă în Republica Moldova, definită conform art. 5 pct. 15) din Codul fiscal nr. 1163/1997.</i> ”.	Se acceptă S-au operat modificări, inclusiv prin prisma prevederilor Codului civil al Republicii Moldova și solicitării mediului de afaceri. Trimiterea este doar la persoanele juridice care realizează investiții, odată ce noțiunile aferente sunt mai jos.
		Concomitent, la art.2 , noțiunea de „ <i>rezident/nerezident</i> ” urmează a fi exclusă, inclusiv ținând cont de inconsecvențele acestei definiții cu prevederile articolului 12 din Codul fiscal.	Se acceptă S-au operat modificări, inclusiv prin prisma prevederilor Codului civil al Republicii Moldova, solicitării mediului de afaceri și noțiunilor existente în acquis-ul UE. Astfel, s-a renunțat la clasificarea în funcție de rezidență și s-a preluat modelul în funcție de naționalitate/cetățenie, respectiv, legea națională pentru persoanele juridice.
		La art.2 , în partea ce vizează noțiunea de „ <i>investiții</i> ”, considerăm oportună excluderea referinței la „ <i>sucursala</i> ”, în contextul în care, nerezidentul poate desfășura activitatea de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova prin alte forme de constituire, cum ar fi o filială, o subdiviziune, un oficiu, etc., toate acestea fiind tratate ca reprezentanța permanentă în cazul în care corespund prevederilor art.5 pct.15) din Codul fiscal. Obiecție valabilă și pentru art.(6) alin.(1).	Se acceptă Sa-u operat modificări în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova
		La art.3 alin. (1) și pe tot parcursul textului a legii, urmează a fi racordate expresiile „ <i>activitatea economică investițională</i> ”, „ <i>activitatea investițională</i> ” or „ <i>activitatea economică</i> ”, inclusiv prin prisma aplicării prevederilor art.4 alin.(2), art.5 alin.(3), art.(6) alin.(1).	Se acceptă S-au operat modificările.
		La art.6 alin. (1) , ce vizează dreptul de stabilire, având în vedere faptul că Capitolul III reglementează drepturile investitorilor, care potrivit art. 2 din proiectul de lege sunt persoanele fizice și juridice, nu este clar care va fi mecanismul de stabilire a investitorului în calitate de persoana fizică, dacă articolul respectiv se referă strict la drepturile persoanei juridice. Or, în	Se acceptă (art. 6 alin. (1) a devenit art. 7 alin. (1)) S-au operat modificări, inclusiv prin prisma prevederilor Codului civil al Republicii Moldova și solicitării mediului de afaceri, implicit cu referire la noțiunile din lege.

	cazul în care proiectul nu prevede reglementări legate de persoanele fizice în calitate de investitori, prevederile art.1 și art.2 din proiect urmează a fi revizuite.	
	La art.6 alin. (3) , esența normei este una ambiguă și urmează a fi revizuită, având în vedere faptul că nu este clar de care „ <i>același regim juridic și fiscal</i> ” urmează să beneficieze investitorii, dacă aceștia sunt, conform noțiunii, orice persoană fizică sau juridică, rezidentă și nerezidentă, care investește în Republica Moldova. Or, conform cadrului fiscal actual, nu este prevăzut un regim fiscal separat care ar fi atribuit doar persoanelor care fac investiții.	Se acceptă Alineatul a fost exclus.
	Cu referire la art. 9 alin. (1) , atragem atenție că legea nu definește noțiunea „ <i>investițiile private</i> ”. Prin urmare, cuvântul „ <i>private</i> ” urmează a fi exclus, sau autorul poate interveni în prevederile art.2 pentru completarea proiectului cu noțiunea dată.	Se acceptă (art. 9 alin. (1) a devenit art. 10 alin. (1)) S-au operat modificările.
	Cu referire la art. 13 alin. (2) lit. c) din proiect, aceasta instituie facilități cu caracter fiscal care nu sunt prevăzute de Codul fiscal nr.1163/1997 și depășesc cadrul legal de reglementare în domeniul impozitării. Codul fiscal stabilește exhaustiv cazurile în care autoritățile administrației publice locale pot acorda scutiri sau amânări la plata impozitului pe bunurile imobiliare, limitate la situații precum calamități naturale, incendii, evacuarea întreprinderilor cu impact negativ asupra mediului, boală îndelungată sau deces, precum și alte cazuri expres prevăzute de lege. Extinderea acestor situații printr-un act normativ sectorial contravine principiului legalității și unicității reglementării fiscale. Prin urmare, solicităm excluderea lit. c) din alineatul respectiv.	Se acceptă (art. 13 alin. (2) lit. c) a devenit art. 14 alin. (2) lit. c)) S-au operat modificările.
	La art.14 alin.(2) , cuvintele „ <i>privind procedurile</i> ” urmează a fi excluse, în contextul în care esența normei este publicarea informației relevante pentru investiții strategice. Totodată, lit. e) urmează a fi expusă în următoarea redacție: „ <i>e) măsuri de sprijin pentru întreprinderi.</i> ”, în contextul în care publicarea declarațiilor privind impozit pe venit, legislația fiscală locală sau dreptul muncii nu fac parte din garnitura informației relevante care urmează a fi publicată de către Agenția de Investiții.	Se acceptă (art. 14 alin. (2) a devenit art. 15 alin. (2) S-au efectuat redactările de rigoare ale alineatului
	Cu referire la art. 21 alin. (1) , menționăm că legea nu operează cu noțiunea de „ <i>investitorii străini</i> ”, prin urmare aceasta urmează a fi revizuită. Mai mult ca atât, solicităm revizuirea întregii norme, având în vedere faptul că legislația fiscală nu reglementează condițiile de transferare a mijloacelor bănești peste hotare,	Se acceptă (art. 21 alin. (1) a devenit art. 22 alin. (1)) Legea a fost completată cu noțiunea de „investitor străin”.

		inclusiv prin prisma acordurilor de evitare a dublei impuneri, ci reglementează modul de impozitare a veniturilor obținute de către investitori ca urmare a investițiilor străine efectuate în Republica Moldova. Respectiv, se propune revizuirea redacției alineatului (1) concomitent cu alineatul (2) și (3), în vederea delimitării aplicării acestor prevederi din punct de vedere al legislației valutare și fiscale. Astfel, sub aspect fiscal, transferul mijloacelor bănești (veniturilor obținute de către investitori sub formă de dividende, dobânzi, etc.) urmează a fi efectuat după onorarea tuturor obligațiilor fiscale conform legislației naționale sau în baza acordurilor de evitare a dublei impuneri. Suplimentar, la art. 21 alin. (2) lit. d), cuvintele „<i>bunurile materiale</i>” urmează a fi substituite cu cuvântul „<i>bunurile</i>”, în vederea respectării terminologiei utilizate în legislația vamală	Totodată remarcăm că, transferul mijloacelor bănești peste hotare nu se referă la legislația fiscală. Sunt reglementări ale legislației financiar-bancare și la gradul de liberalizare a contului de capital. Astfel, practica internațională cunoaște cazuri de restricții fie la intrările de capital, fie la ieșirile de capital, inclusiv sub forma de dividende, restricții reglementate prin legislații naționale care descurajează investitorii străini.
			Se acceptă (art. 21 alin. (2) lit. d) a devenit art. 22 alin. (2) lit. d)) S-a modificat expresia
10.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 04 – 6881 din 29.12.2025)	La proiectul de lege: La art. 1 alin. (2), pentru asigurarea predictibilității normei juridice, după cuvântul „<i>realizate</i>” se propune de completat cu cuvintele „<i>în Republica Moldova</i>”. La art. 7 alin. (1), conform cerințelor art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în vederea asigurării coerenței terminologice și a respectării exigențelor de tehnică legislativă, se propune substituirea sintagmei „<i>acces liber la instanțele judecătorești</i>” cu sintagma „<i>acces liber la justiție</i>”, cea din urmă sintagmă fiind și un principiu consacrat la nivel constituțional. Deși Legea nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului nu definește expres noțiunea de „<i>investiții strategice</i>”, în urma examinării dispozițiilor art. 11–12 din proiect se constată că domeniile de importanță pentru securitatea statului prevăzute la art. 4 din Legea nr. 174/2021 (energie, transporturi, tehnologii digitale, telecomunicații, industria chimică, resursele subsolului și/sau explorarea zăcămintelor de substanțe naturale utile, altele) acoperă, în linii generale, inclusiv domeniile investiționale considerate strategice, enumerate la art. 12 din proiectul de lege. Drept urmare, în lipsa unei unități a cadrului normativ, există riscul utilizării unei terminologii paralele și al unor suprapuneri normative, susceptibile să genereze dificultăți de interpretare și aplicare. Astfel, din conținutul proiectului nu rezultă clar dacă investițiile	Se acceptă S-a luat în considerare menținerea cuvintelor „în Republica Moldova” în alineatul nominalizat Se acceptă (art. 7 alin. (1) a devenit art. 8 alin. (1)) S-a substituit sintagma Se accept[parțial Domeniile de reglementare ale Legii nr. 174/2021 și ale actualului proiect de lege este diferit, respectiv: - Legea 174/2021: investițiile de importanță pentru securitatea statului, implicit criterii și mecanisme cu referire la cine poate realiza investiții în aceste domenii, procedura de obținere acordul prealabil al Consiliului, consecințele juridice ale nerespectării deciziilor Consiliului; - Proiectul de lege: cadru general de reglementare și protejare a investițiilor, cu dispoziții speciale cu privire la investițiile strategice (la stimularea acestora în Republica

	care ating pragurile valorice stabilite de proiect într-un domeniu de importanță pentru securitatea statului, dar care nu se regăsesc expres în lista prevăzută la art. 12, vor fi sau nu calificate drept investiții strategice, având în vedere accentul preponderent economic al noțiunii de „<i>investiție strategică</i>”. În acest context, întrucât autorul proiectului își propune instituirea unei distincții clare între cele două noțiuni, se impune clarificarea terminologiei utilizate, fie prin definirea expresă a noțiunii de „<i>investiții din domenii de importanță pentru securitatea statului</i>”, fie prin reglementarea explicită a faptului că investițiile strategice pot include și investiții realizate în domenii de importanță pentru securitatea statului. O asemenea abordare ar asigura coerența cadrului normativ, precum și claritatea și previzibilitatea aplicării normelor de către autoritățile competente și investitori. Complementar, evidențiem faptul că art. 12 alin. (2) din proiect conține o listă extrem de tehnică și detaliată a tehnologiilor „<i>zero net</i>” (ex: pompe de căldură, electrolizoare). Având în vedere că tehnologia evoluează mai rapid decât cadrul legislativ primar, se propune examinarea posibilității prin care Guvernul să fie împuternicit să actualizeze și să detalieze, prin hotărâre de Guvern, subcategoriile tehnologice aferente domeniilor investițiilor strategice, cu păstrarea în actul normativ primar exclusiv a domeniilor-cadru. La art. 13-14, autorul prevede că statul va acorda anumite facilități pentru investițiile strategice, inclusiv simplificarea procedurilor administrative și de acordare a autorizațiilor/actelor permissive, însă, prin prisma principiilor de legiferare consacrate de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se constată că dispozițiile articolelor prenotate, în redacția propusă, nu întrunesc exigențele de claritate și previzibilitate ale normei juridice. În special, nu este determinat în mod expres conținutul și întinderea acestor facilități, precum și modalitatea concretă prin care Agenția de Investiții din Moldova ar urma să asigure simplificarea procedurilor de autorizare. În lipsa unor reglementări clare, nu este evident în ce măsură Agenția de Investiții din Moldova poate interveni în proceduri aflate în competența exclusivă a altor autorități publice, care potrivit legislației sectoriale, sunt titlarele atribuțiilor de	Moldova), care sunt definite în funcție de a) sector și b) volumul investiției. Astfel, proiectul este destul de explicit cu privire la definirea „investițiilor strategice”, implicit pragurile aferente. De asemenea, proiectul prevede că: „<i>Investițiile și investițiile strategice realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului, urmează să obțină aprobarea în conformitate cu prevederile Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului.</i>” Respectiv, investițiile (toate) și investițiile strategice (definite în funcție de domeniu și volum) dacă sunt realizate în domeniile stabilite la art. 4 din Legea nr. 174/2021, urmează să obțină aprobarea prealabilă, conform prevederilor legii prenotate. (<i>art. 12 alin. (2) a devenit art. 13 alin. (2)</i>) Lista este în proiectul de lege deoarece transpune Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724. Se acceptă (<i>art. 13-14 a devenit art. 14-15</i>) S-au operat modificări, în vederea precizării rolului și atribuțiilor exacte ale Agenției de Investiții, implicit în raport cu autoritățile emitente a actelor permissive, în conformitate cu Legea nr. 160/2011.
--	---	---

	examinare și emitere a actelor permissive. Or, o asemenea formulare generală riscă să genereze confuzii și așteptări nejustificate. Complementar, raportat la alte dispoziții ale proiectului, inclusiv art. 19, se impune reglementarea expresă a modalității de aplicare a facilităților pentru investițiile strategice, respectiv clarificarea dacă facilitățile respective se vor aplica prin efectul legii sau exclusiv în măsura în care sunt prevăzute de acordurile internaționale bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor La art. 26, se face trimitere la Codul de procedură civilă nr. 225/2003 și la cadrul normativ special în materia arbitrajului, fără a clarifica raportul cu Codul administrativ nr. 116/2018, deși litigiile investor-stat vizează, în mod frecvent, acte administrative, măsuri sau inacțiuni ale autorităților publice. Or, potrivit <i>art. 7</i> din proiect, investitorii beneficiază de protecție juridică, având dreptul de a contesta orice act administrativ, măsură sau inacțiune a autorităților publice în condițiile Codului administrativ nr. 116/2018, iar <i>art. 17</i> din proiect reglementează dreptul la repararea prejudiciului cauzat de autorități publice. În lipsa unei corelări exprese, există riscul unor interpretări neuniforme privind procedura aplicabilă. În acest sens, se propune completarea <i>art. 26</i> cu trimitere expresă și la Codul administrativ nr. 116/2018.	(<i>art. 19 a devenit art. 20</i>) Totodată menționăm că, facilitățile reglementate de prezentul proiect de lege nu sunt condiționate de semnarea tratatelor internaționale, implicit de semnarea acordurilor de promovare și protejare reciprocă a investițiilor.
		Se acceptă parțial (<i>art. 26 a devenit art. 27</i>) Prevederile art. 27 a proiectului de lege nu creează norme primare de procedură, astfel nu reglementează o procedură proprie de soluționare a litigiilor. Acesta doar consacră cu titlu general posibilitatea recurgerii la arbitraj, trimerile la Codul de procedură civilă și la legislația specială în materia arbitrajului este suficientă în acest sens. Litigiile investor-stat nu au o natură exclusivă administrativă, acestea pot fi guvernate în funcție de circumstanțe de norme de drept administrativ, civil sau mixte. Aplicabilitatea prevederilor din Codul administrativ rezultă deja din art. 7 și art. 17 al proiectului, în măsura în care obiectul litigiului o impune.
Ministerul Justiției (nr. 04/2-538 din 16.01.2026)	În vederea corespunderii rigorilor tehnicii legislative, clauza de armonizare se va redacta și se va expune în conformitate cu modelele stabilite în anexa nr. 1 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018. Complementar, în clauza de armonizare: denumirea Regulamentului (UE) nr. 912/2014 se va reda în felul următor: „Regulamentul (UE) nr. 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte”; textul „a Regulamentului (UE) 2023/1781” se va substitui cu	Se acceptă Clauza de armonizare a fost expusă în corespundere cu recomandările Centrului de Armonizare a Legislației

	textul „Regulamentul (UE) 2023/1781”, în vederea redactării normei. La art. 2 „Noțiuni principale”: deși noțiunea de „<i>acord</i>” transpune prevederile art. 2 lit. (a) din Regulamentului (UE) nr. 912/2014, se recomandă revizuirea acestei noțiuni în raport cu noțiunea de „<i>acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor</i>”, în special referința la Uniunea Europeană, întrucât Republica Moldova are statut de țară candidat; cu referire la noțiunea de „<i>investiție</i>” atestăm că aceasta nu a fost preluată din actele UE relevante, precum și are o accepțiune mai îngustă decât noțiunea respectivă din legea actuală (a se vedea art. 3 din Legea nr. 81/2004), precum și conform acordurilor internaționale de promovare și protecție reciprocă a investițiilor. Prin urmare, sugerăm revizuirea acesteia, ținând cont, în special, de clauzele care definesc investiția din acordurile internaționale de promovare și protecție reciprocă a investițiilor. Spre exemplu, la art. 1 din Acordul privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor între Republica Moldova și Regatul Spaniei din 11.05.2006, „2. Noțiunea „<i>investiție</i>” înseamnă orice gen de patrimoniu investit de către investitorii unei Părți Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în conformitate cu legile și reglementările ultimei Părți Contractante și include, în particular, dar nu în exclusivitate următoarele: a) proprietatea mobilă și imobiliară și orice alte drepturi de proprietate, așa ca ipoteci, gajuri, angajamente și drepturi similare; b) o întreprindere sau cote-părți, acțiuni și obligațiuni într-o întreprindere sau orice altă formă de participare într-o întreprindere; c) creanțe monetare sau orice alte creanțe și drepturi în baza contractului, cu valoare economică și asociate cu o investiție; d) drepturi de proprietate intelectuală și industrială; procese tehnice, know-how și goodwill; e) drepturi de angajare în activități economice și comerciale conferite prin lege sau în virtutea unui contract, inclusiv concesiuni în vederea explorării, cultivării, extragerii și exploatării resurselor naturale.”;	Se acceptă parțial Noțiunea de „<i>acord</i>” transpune prevederile art. 2 lit. (a) din Regulamentului (UE) nr. 912/2014 și nu este clară și justificată recomandarea de revizuire a acesteia, odată ce: a) Comisia Europeană este exigentă la analiza noțiunilor pe care le transpunem, în timp ce proiectul urmează să fie trimis Comisiei Europene; b) Acordul internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor – reprezintă un document diferit și este guvernat de alte reglementări în Uniunea Europeană. Sunt tratate bilaterale (<i>Bilateral Investment Treaties (BITs)</i>) încheiate de către statele membre între ele (care urmează să fie abrogate) și cu state terțe (care urmează să fie semnate în conformitate cu Tratatul UE). c) Acordurile reglementate de Regulamentul (UE) nr. 912/2014 sunt documente semnate de către UE sau de către UE și statele membre. Noțiunea de „<i>investiție</i>” a fost revizuită, în conformitate cu cele recomandate.
--	---	--

	la noțiunea „ rezident/nerezident ” textul „ <i>art. 12</i> ” se va substitui cu textul „ <i>art. 13</i> ”, pentru corectitudinea referinței normative.	Se acceptă S-a renunțat la abordarea clasificării pe principiul de rezidență, în conformitate cu reglementarea din UE și solicitările mediului de afaceri.
	La art. 4 „Nediscriminarea investițiilor” , în alin. (1) cuvintele „ <i>structura de proprietate</i> ” se va substitui cu cuvintele „ <i>tipul și forma de proprietate</i> ”, conform terminologiei utilizate în legislația națională relevantă (valabil și pentru art. 5 alin. (3) din proiect).	Nu se acceptă Structura de proprietate se referă la cine și cât deține spre exemplu într-o societate comercială (acționari majoritari, minoritari), tipul și forma se referă la proprietate publică sau privată, forma – proprietate comună sau pe cote-părți.
	La art. 10 „Transparența și previzibilitatea facilităților fiscale” , în alin. (4) necesită a fi precizată noțiunea de „ <i>furnizor</i> ”, utilizată în context.	Se acceptă (<i>art. 10 alin. (4) a devenit art. 11 alin. (4)</i>) Noțiunea de „ <i>furnizor</i> ” este definită în Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Nu este o noțiune diferită în sensul prezentei legi. Pentru precizie a fost completat cu cuvintele „ <i>al ajutorului de stat</i> ”, exact noțiunea din Legea nr. 139/2012.
	La art. 12 „Investițiile strategice” : la alin. (1) cuvintele „ <i>al prezentului articol</i> ” se vor exclude, ținând cont de prevederile art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform cărora „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc.” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect, spre exemplu, art. 15 alin. (3) , art. 19 alin. (2) etc.); dat fiind că prevederile alin. (2) lit. b) transpun prevederile art. 3 pct. 1 și art. 4 din Regulamentul (UE) 2024/1735, dispoziția introductivă a acesteia se va completa cu textul „ <i>înseamnă următoarele tehnologii, în cazul în care acestea sunt produse finale, componente specifice sau utilaje specifice utilizate în principal pentru fabricarea produselor respective:</i> ”. Totodată, la numerotarea elementelor structurale ale alin. (2) se va ține cont de art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, care prevede că „Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere	Se acceptă <i>Art. 12 a devenit art. 13</i> S-au efectuat redactările și modificările respective S-au efectuat redactările și modificările respective

	latine mici, urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.”. Astfel, în cazul dat literele se vor substitui cu puncte, care se vor diviza în litere (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect). Cu referire la alin. (3) din același articol urmează a se consulta în mod obligatoriu opinia Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a Moldovei.	Ministerul Finanțelor a fost consultat în procesul de avizare. Banca Națională a Moldovei nu este vizată nicidecum prin acest alineat.
	La art. 13 „Facilități pentru investițiile strategice”: elementele structurale ale articolului se vor renumera integral, partea introductivă fiind numerotată ca alin. (1), care la rândul său, se va diviza în puncte, alin. (1) fiind însemnat ca pct. 1), iar alin. (2) – ca pct. 2), care se va diviza în subpuncte însemnate cu litere; alin. (3) va deveni pct. 3), iar primul enunț al alin. (4) – pct. 4); al doilea enunț al alin. (4) va deveni alin. (2). În continuare ne vom referi la numerotarea actuală din articol;	Se acceptă <i>Art. 13 a devenit art. 14</i> S-a ajustat numerotarea articolului
	la alin. (1) cuvântul „<i>autorizațiilor</i>” se va revedea prin prisma prevederilor Legii nr. 160//2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, ținând cont că autorizația este doar una din categoriile de acte permise (a se vedea art. 2, art. 41 din Legea nr. 160//2011). În context, sugerăm substituirea cuvintelor „<i>acordare a autorizațiilor</i>” cu cuvintele „<i>autorizare a activității de întreprinzător</i>” (observație valabilă pentru toate situațiile similare din proiect, spre exemplu, art. 14 alin. (1), alin. (2) lit. b); art. 15 alin. (1) etc.);	Se acceptă S-a utilizat termenul de „<i>act permisiv</i>” în corespundere cu Legea nr. 160/2011
	la alin. (2) lit. c) semnalăm că înlesnirile la plata impozitului pe bunurile imobiliare (scutirea de impozit) sunt stabilite la art. 283 și 284 din Codul fiscal. În conformitate cu art. 284 alin. (1) din Codul fiscal, „Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sunt în drept să acorde persoanelor fizice și juridice scutiri sau amânări la plata impozitului pe bunurile imobiliare pe anul fiscal respectiv, în caz de: a) calamitate naturală sau incendiu, în urma cărora bunurile imobiliare, semănăturile și plantațiile multianuale au fost distruse sau au fost deteriorate considerabil; b) atribuire a terenurilor pentru evacuarea întreprinderilor cu impact negativ asupra mediului înconjurător. În acest caz pot fi acordate scutiri	Se acceptă S-a exclus facilitatea respectivă, la solicitarea Ministerului Finanțelor.

	prevederile legislației ce reglementează regimul juridic al actelor permissive, se consideră oportună preluarea dispozițiilor de la art. 9 alin. (13) din Regulamentul (UE) 2024/1735, conform cărora „Termenele prevăzute în prezentul articol și la articolul 16 pentru oricare dintre procedurile de acordare a autorizațiilor nu aduc atingere unor eventuale termene mai scurte stabilite de statele membre”.	
	În denumirea art. 17 cuvântul „reparării” se va substitui cu cuvântul „repararea”, în vederea expunerii corecte a acesteia, iar la alin. (1) după cuvântul „tratatele” se va completa cu cuvântul „internaționale”, pentru precizia normei. În același articol, la alin. (2) cuvintele „legislația în vigoare” considerăm necesar a se substitui cu referința concretă la actul normativ/actele normative la care se face trimitere. Totodată, cuvintele „în vigoare” sunt inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).	Se acceptă <i>Art. 17 a devenit art. 18</i> S-au efectuat completările de rigoare
	La art. 20 după cuvântul „forma” se va completa cu cuvântul „juridică”, în vederea ajustării la terminologia utilizată conform Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.	Se acceptă <i>Art. 20 a devenit art. 21</i> S-a completat propoziția cu cuvântul „juridică”
	Cu referire la capitolul IX „Gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat” (art. 28-35), care transpune prevederile Regulamentului (UE) 912/2014, în măsura în care dispozițiile Regulamentului (UE) 912/2014 vor fi direct aplicabile la momentul aderării Republicii Moldova la UE, dispozițiile acestuia care se regăsesc în capitolul IX în mare parte nu necesita a fi transpuse. Or, în acest capitol vor exista dispoziții de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 912/2014 în partea ce vizează identificarea autorităților responsabile de anumite acțiuni.	S-a luat act. Este angajament aferent Capitolului 30.
	În alta ordine de idei, în partea ce vizează intrarea în vigoare a capitolului IX (se referă la art. 36 alin. (1) din proiect) se considera mai adecvat a se indica că acesta va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la UE. Totodată, privitor la conținutul capitolului IX, se atesta utilizarea atât a cuvintelor „Republica Moldova”, cât și a cuvântului „stat”, iar în alte cazuri „Guvernul” sau o autoritate concretă (<i>Ministerul</i>	Se acceptă <i>(art. 36 alin. (1) a devenit art. 37 alin. (1))</i> S-au operat modificările/precizările, în cazurile posibile.

	<i>Finanțelor/Ministerul Justiției</i>). În context, se va utiliza o terminologie constantă în tot textul proiectului.	
	La art. 28 „Domeniul de aplicare”, în alin. (1) după cuvântul „gestionării” se va completa cu cuvântul „răspunderii”, pentru precizia normei.	Se acceptă (art. 28 alin. (1) a devenit art. 29 alin. (1)) S-a completat aliniatul
	Dat fiind că art. 29 „Repartizarea răspunderii financiare” este constituit dintr-un singur alineat, însemnarea cu textul „(1)” se va exclude în cazul dat.	Se acceptă Art. 29 a devenit art. 30 La art. 30 s-a exclus cifra „(1)”
	La art. 30 „Cooperarea și consultările cu Comisia europeană”, în dispoziția introductivă a alin. (2) se vor concretiza „autoritățile competente” avute în vedere.	Se acceptă parțial Art. 30 a devenit art. 31 Guvernul urmează să decidă care sunt autoritățile competente pe care le mandatează. Nu cunoaștem exact structura autorităților publice la momentul aderării la Uniunea Europeană.
	La art. 32 „Desfășurarea procedurii de arbitraj în cazul în care Republica Moldova are calitatea de pârât”, cu referire la alin. (3) reiterăm că funcția de evaluare a impactului bugetar este improprie Ministerului Justiției, având în vedere funcțiile atribuite acestuia prin Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017. Mai mult ca atât, Ministerul Justiției, de regula, nu este parte în litigiu și nu semnează contractele de asistență juridică (a se vedea pct. 62 din Regulamentul privind modul de reprezentare a intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 764/2012). Respectiv, norma de la alin. (3) al art. 32 se va reformula corespunzător, în special prin substituirea Ministerului Justiției cu autoritatea implicată în litigiu (observație valabilă și pentru art. 34 alin. (5) și art. 35 alin. (3) din proiect).	Se acceptă parțial Art. 32 a devenit art. 33 Pentru evaluarea impactului bugetar este stabilit Ministerul Finanțelor, a fost reformulat textul pentru a fi mai explicit. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 698/2017 nu este un instrument aplicabil în acest context în felul în care acesta este reglementat la momentul actual. Reglementarea propusă nu se raportează la mecanismul instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017, dar vizează transpunerea unui mecanism distinct, derivat din Regulamentul Delegat UE nr. 912/2014, care presupune o coordonare centralizată a gestionării litigiilor investor-stat. Rolul Ministerului Justiției nu este unul de autoritate implicată în raportul juridic material și nici de titular al obligației bugetare, ci de coordonator al apărării statului, inclusiv sub aspectul evaluării riscurilor juridice și al potențialului impact financiar al litigiului. Evaluarea prevăzută la art. 32 alin. (3) nu are caracter strict bugetar, ci unul juridico-financiar, implicând analiza obligațiilor asumate de stat, a eventualelor încălcări și a riscurilor generate de un potențial litigiu. Ministerul Justiției poate antrena alte autorități relevante în

			acest exercițiu. Menținerea Ministerului Justiției ca autoritate responsabilă este justificată și corespunde logicii mecanismului instituit la nivel european.
		La art. 36 „Dispoziții finale și tranzitorii”: la alin. (1), în partea ce vizează intrarea în vigoare a capitolului IX, în mod repetat remarcăm ca fiind mai adecvat de indicat că acesta va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la UE; la alin. (2) lit. a) cuvântul „<i>adopta</i>” se va substitui cu cuvântul „<i>elabora</i>”, pentru a evita adoptarea actelor normative subsecvente legii înainte de intrarea în vigoare a acesteia; în alin. (3), la indicarea sursei de publicare a Codului funciar se vor exclude cuvintele „<i>republicat în</i>”, ca fiind excedente; alin. (4) se va completa în final cu textul „ , <i>cu modificările ulterioare</i>”, întrucât Legea nr. 81/2004 a fost supusă modificărilor.	Se acceptă <i>Art. 36 a devenit art. 37</i> S-au efectuat în articolul 37 modificările și completările de rigoare.
11.	Agenția de Investiții (nr. 642 din 18.12.2025)	Articolul 2: Se propune corectarea citării articolului din Codul fiscal nr. 1163/1997, din „art. 12” în „art. 5, pct. 5)-6)”, conform Notei informative, pct. 3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse, sbpct. 3.1., nr. 1) Capitolul I. Dispoziții generale. Se recomandă clarificarea definiției „<i>facilității investiționale</i>”: Definiția actuală („orice măsură de sprijin prin care se acordă investitorului beneficiar un avantaj economic sau administrativ care nu ar fi fost obținute în condiții normale de piață”) este generală și nu distinge explicit între avantajele economice (ex: subvenții, scutiri fiscale) și cele administrative (ex: proceduri simplificate) - recomandăm să se facă trimitere la art. 13, care reflectă aceste facilități. De asemenea, se observă un typo în formularea „<i>obținute</i>”, care ar trebui corectată la „<i>obținut</i>”. Se propune revizuirea ordinii definițiilor: conform ordinii alfabetice, precum și pentru un flux logic mai bun, se sugerează plasarea definiției „<i>investitor</i>” imediat după „<i>facilitate investițională</i>” și înainte de „<i>investiție</i>”. Capitolul II: Modificarea titlului capitolului: „<i>Principiile efectuării investiției</i>” ar fi oportun de reformulat în „<i>Principiile realizării investițiilor</i>” pentru a reflecta mai exact procesul de implementare și finalizare a investițiilor. Articolul 10, alin. (4): Reformularea pentru claritate: Textul	Se acceptă S-a redefinit noțiunea Noțiunea este în sensul prezentei legi (proiect de lege) și cuprinde toate măsurile de la art. 14. Ordinea a fost stabilită în ordinea alfabetică. Se acceptă S-a modificat titlul Capitolului Se acceptă parțial

	actual („La momentul acordării unei facilități investiționale, furnizorul are obligația de a indica expres perioada pentru care au fost oferite, precum și condițiile obiective în care poate interveni modificarea sau încetarea sa anticipată”) este ambiguu din punct de vedere gramatical. Se propune reformularea astfel: <i>La acordarea unei facilități investiționale, furnizorul trebuie să specifice explicit durata acesteia și condițiile obiective care pot duce la modificarea sau încetarea anticipată a facilității.</i> Această formulare va spori previzibilitatea și securitatea juridică pentru investitori.	(art. 10 alin. (4) a devenit art. 11 alin. (4)) S-au efectuat unele ajustări, totodată menționăm că, redacția actuală este suficient de explicită și utilizează termeni proprii unei legi.
	Articolul 12: <u>Reformularea structurală a normei:</u> Alin. (1) și (2) ar putea fi clarificate prin reformularea alin. (2) astfel: <i>Domeniul investiției este unul dintre următoarele: [listă enumerată].</i> Aceasta ar îmbunătăți citirea și înțelegerea criteriilor cumulative. <u>Extinderea domeniilor:</u> Lista actuală din alin. (2) este aliniată la prioritățile UE, dar exclude sectoare tradiționale și cele cu potențial economic semnificativ în Republica Moldova, cum ar fi agricultura, materialele de construcție, industria textilă. Sugerăm adăugarea acestor domenii pentru a promova o creștere incluzivă. Alternativ, pentru mai multă flexibilitate, se poate opta pentru eliminarea criteriului de domeniu și păstrarea doar a condiției valorice (min. 10 mil EUR), permițând ca orice investiție de acest volum să fie considerată strategică.	Nu se acceptă <i>Art. 12 a devenit art. 13</i> Nu este justificată „reformularea structurală” a normei. Respectiv, autorul păstrează formularea actuală. Întru asigurarea coerenței normelor. Extinderea sau eliminarea domeniilor, păstrând doar criteriul valoric, nu este fezabilă tehnic (nu vedem cum pentru o investiție de 10 milioane de euro în agricultură, statul să ofere terenul în comodat pentru 49 de ani), lipsește de substanță viziunea de „strategic” (nu toate sectoarele prioritare din documentele de politici, care sunt eligibile pentru facilități, sun neapărat strategice) și nu este conformă legilor similare din statele din sud-estul Europei (statele din Balcanii de Vest, cele cu care concurăm pentru atragerea de ISD)
	Articolul 13: <u>Alin. (2):</u> Pragul de 25 de milioane de euro pentru facilități funciare, se recomandă a fi redus la 20 de milioane de euro și adăugarea unor criterii calitative suplimentare (ex: număr de locuri de muncă create, impact regional) pentru a evita abuzuri și a stimula investițiile. <u>Alin. (3):</u> Pragul de 50 de milioane de euro pentru încheierea acordurilor de investiții cu Guvernul este, de asemenea, excesiv de înalt, limitând accesul la proiecte majore. Se propune reducerea la 30-40 milioane de euro, cu detalieri suplimentare în articolul 16 privind beneficiile specifice (ex: garanții împotriva modificărilor legislative). În versiunea actuală acest alineat e destul de vag.	Se acceptă <i>Art. 13 a devenit art. 14</i> S-au modificat pragurile.

	Articolul 15: <u>Alin. (1):</u> Clarificarea atribuirii răspunderii pentru nerespectarea termenelor: Prevederile privind termenele maxime de acordare a autorizațiilor riscă să fie interpretate ca impunând obligații directe asupra Agenției (potrivit art. 14), deși Agenția nu este mandată să emită autorizații. Prin urmare, se recomandă introducerea explicită a responsabilității autorităților competente, după cum urmează: <i>Autoritățile publice competente responsabile cu emiterea autorizațiilor și actelor permissive asigură că procedura de acordare a autorizațiilor pentru investițiile strategice, inclusiv a actelor permissive în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale, nu depășește niciunul dintre următoarele termene: [...].</i> <u>Alin. (2):</u> Se propune completarea alineatului cu următoarea sintagmă "de la momentul formulării solicitării". În contextul mențiunilor precedente, propunem <u>introducerea unui alineat adițional (4)</u>, cu următorul conținut: <i>(4) Agenția de Investiții din Moldova nu este responsabilă de respectarea termenelor prevăzute la alin. (1) și (2), rolul său limitându-se la facilitarea comunicării dintre investitori și autoritățile competente, furnizarea de informații și coordonarea punctului unic de contact, în conformitate cu prevederile art. 14.</i>	Se acceptă <i>Art. 15 a devenit art. 16</i> S-au reformulat prevederile art. 16, care permit de a clarifica atribuțiile autorităților emitente și rolul exact al Agenției de Investiții.
	Articolul 17, alin. (3): Revizuirea conceptului „venit ratat”: Prevederea privind repararea prejudiciilor, inclusiv a „venitului ratat”, nu este suficient ancorată în legislația națională, întrucât Codul Civil, în redacția actuală, nu reglementează acest concept, ci doar sintagma de „profit ratat”. Codul Administrativ reglementează doar tangențial conceptul de „venit ratat”, dar nu neapărat este relevant Proiectului propus spre avizare. Lipsa unei norme clare poate genera probleme în litigii (ex: dificultăți în probarea și calculul ipotetic). Se recomandă adăugarea unei definiții în articolul 2 al Proiectului sau o referință explicită la Codul Civil, împreună cu metode de calcul (ex: proiecții financiare auditate), pentru a evita dispute și a alinia cadrul normativ conform practicii UE.	Se acceptă parțial <i>(art. 17 alin. (3) a devenit art. 18 alin. (3))</i> Termenul este conform Codului fiscal al Republicii Moldova și poate acoperi și veniturile persoanei fizice care desfășoară activitatea de întreprinzător.

		Nota informativă: Totodată, se consideră necesară includerea în Nota informativă a proiectului de lege a informației explicative privind termenul de intrare în vigoare, în mod special capitolul IX care va intra în vigoare la expirarea termenului de 3 ani de la data publicării”.	Se acceptă Nota de Fundamentare a fost completată.
12.	Agenția Servicii Publice (nr. 01/14268 din 19.12.2025)	La articolul 2 noțiunea „rezident/nerezident”, cifra „12” de substituit cu cifra „5”.	Se acceptă S-a modificat noțiunea
		În temeiul art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 2 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, articolul 20 propunem să fie expus cu următorul cuprins: „Articolul 20. Înregistrarea de stat a persoanei juridice cu investiții străine Înregistrarea de stat, modificarea actelor de constituire și/sau a datelor înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, suspendarea sau reluarea activității, reorganizarea și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine, a sucursalei acesteia, se realizează în condițiile prevăzute de Codul civil nr. 1107/2002, a Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, precum și a legislației speciale aplicabile în funcție de forma juridică de organizare a persoanei juridice cu respectarea tuturor prevederilor speciale aplicabile persoanelor juridice cu investiții străine.”	Se acceptă <i>Art. 20 a devenit art. 21</i> S-a redactat alineatul conform recomandărilor propuse
		Totodată, constatăm că lista domeniilor calificate drept investiții strategice nu include <i>industria de apărare</i>. Această omisiune apare în condițiile în care contextul geopolitic regional este marcat de intensificarea riscurilor la adresa securității statelor, iar politicile publice la nivelul Uniunii Europene și al statelor membre cunosc o evoluție accelerată în direcția consolidării capacităților industriale din domeniul apărării. În aceste circumstanțe, se impune o abordare mai cuprinzătoare a conceptului de investiții strategice. La nivelul Uniunii Europene este promovat instrumentul SAFE (Security Action for Europe), destinat susținerii investițiilor strategice în industria de apărare, inclusiv pentru dezvoltarea și extinderea capacităților de producție, Nr. 01/14268 din 19.12.2025 La nr. DGPSG-1041-18-69-290 din 08.12.2025 promovarea tehnologiilor cu dublă utilizare (dual-use) și consolidarea lanțurilor de aprovizionare critice pentru securitatea europeană. În același timp, la nivel regional, România a instituit în mod expres un cadru normativ	Se acceptă parțial Argumentele sunt pertinente, dar deocamdată legislația Republicii Moldova nu reglementează industria de apărare și stabilește că statul are dreptul exclusiv de a produce. Astfel, Legea nr. 845/1992 stabilește la art. 10 alin (3): „Exclusiv întreprinderilor de stat li se permite: <i>supravegherea și tratamentul bolnavilor care suferă de narcomanie, boli contagioase periculoase și deosebit de periculoase, inclusiv de boli dermatovenerice infecțioase precum și de boli psihice în forme agresive și eliberarea avizelor corespunzătoare;</i> <i>efectuarea expertizei pentru determinarea pierderii temporare sau stabile a capacității de muncă, precum și a examenelor și controalelor</i>

		dedicat investițiilor strategice în industria de apărare, stabilind cadrul necesar pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor investiționale din industria națională de apărare, inclusiv a celor finanțate prin programul european SAFE. Actul normativ adoptat de autoritățile române permite lansarea de proiecte destinate consolidării capacităților interne de producție și servicii pentru apărare, fiind corelat direct cu instrumentele de finanțare ale Uniunii Europene, în contextul în care României i-au fost alocate resurse financiare semnificative prin programul SAFE. Prin urmare, având în vedere cele expuse, considerăm oportun ca proiectul de lege să integreze investițiile din industria de apărare în sfera investițiilor strategice, prin instituirea unor prevederi care să facă referire la activitățile de cercetare, dezvoltare, producție, modernizare și mentenanță a echipamentelor, sistemelor și tehnologiilor de apărare, precum și la investițiile cu dublă utilizare (dual-use), inclusiv cele finanțate sau cofinanțate prin programe și instrumente ale Uniunii Europene, precum programul SAFE. În susținerea acestei propuneri, se face trimitere la cadrul normativ instituit de România privind investițiile strategice în industria de apărare, disponibil la următorul link: https://economie.gov.ro/romania-stabileste-cadrul-legal-pentruinvestitii-strategice-in-industria-de-aparare-un-pas-crucial-pentru-securitatearomaniei/.	<i>medicale periodice și preventive decretate ale cetățenilor;</i> <i>tratatamentul animalelor ce suferă de boli deosebit de periculoase;</i> <i>confecționarea ordinelor și medaliilor;</i> <i>producerea emblemelor ce confirmă achitarea impozitelor și taxelor de stat;</i> <i>prestarea serviciilor poștale rezervate, confecționarea timbrelor poștale;</i> <i>producerea și comercializarea tehnicii militare speciale și de luptă, a substanțelor explozive (cu excepția prafului de pușcă), precum și producerea oricăror feluri de arme;</i> <i>evidența de stat, înregistrarea de stat și inventarierea tehnică (inclusiv pașaportizarea) a bunurilor imobile, restabilirea documentelor pentru dreptul de proprietate și administrarea acestor bunuri;</i> <i>imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice, imprimarea valorilor mobiliare de stat;</i> <i>efectuarea lucrărilor astrono-geodezice, gravimetrice, a lucrărilor în domeniul hidrometeorologiei;</i> <i>efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.”</i>
13.	Agenția de Guvernare Electronică <i>(nr. 3007-259 din 24.12.2025)</i>	La art.14 alin.(2) cuvintele „<i>pagina web</i>” se vor substitui cu cuvintele „<i>site-ul web oficial</i>”, în concordanță cu noțiunea utilizată în Hotărârea Guvernului nr.728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora.	Se acceptă <i>(art. 14 alin. (2) a devenit art. 15 alin. (2))</i> S-au substituit cuvintele

	Cu referire la prevederile art.14 alin.(3), în partea ce ține de „<i>instituirea ghișeului unic pentru solicitarea și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale</i>” precum și „<i>instituirea ghișeului unic pentru investițiile strategice</i>”, atragem atenția asupra prevederilor art.2 și art.4 alin.(4) din Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care reglementează noțiunea de „ghișeu unic” ca fiind un mecanism care permite părților implicate în activitatea de afaceri să acorde informație și documente printr-un singur punct de recepționare, ceea ce va permite îndeplinirea tuturor cerințelor legislației privind reglementarea activității de întreprinzător și obținerea actelor permise. Totodată, art.4 alin.(4) din Legea nr.160/2011 stabilește că Autoritățile emitente sunt obligate să includă sau să transmită pentru includere toată informația cu privire la actele permise pe care le eliberează și la documentele/formalitățile aferente procedurii de solicitare și eliberare pe portalul guvernamental unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md), precum și să se asigure că portalul în cauză se utilizează drept ghișeu unic electronic pentru solicitarea actelor permise. De asemenea, art.6 alin.(22) din aceeași lege stabilește că Actul permisiv și duplicatul acestuia se eliberează, respectiv, eliberarea acestora se refuză, de asemenea se prelungesc, se reperfectează, se suspendă și se retrag de către autoritatea emitentă în mod obligatoriu prin intermediul SIA GEAP, acestea conținând elementele de identificare automată generate de sistemul în cauză, cu excepția cazurilor în care tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd altfel. Normele precitate sunt în corelare cu art.19 alin.(1) din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice care stabilește că Prestarea serviciilor publice electronice se realizează prin implementarea ghișeului unic, utilizându-se în acest sens portalul guvernamental al serviciilor publice. Subsecvent, Legea nr.160/2011 tratează „<i>ghișeul unic electronic</i>” ca mecanism de depunere printr-un singur punct (portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Portalului unic guvernamental EVO ca urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr. 677/2025) a cererilor de solicitare a actelor permise, iar autoritățile emitente au obligații de publicare/operare a informațiilor și procedurilor aferente actelor permise prin portalul guvernamental unic al	Se acceptă <i>Art. 14 a devenit art. 15</i> La art. 15 alineatele (3) și (4) au fost expuse luând în considerare recomandările AGE.
--	---	---

	serviciilor publice, utilizat drept ghișeu unic electronic. De asemenea, eliberarea, refuzul de eliberare, prelungirea, reperfectarea, suspendarea și retragerea de către autoritatea emitentă se realizează prin intermediul SIA GEAP. Cu toate acestea, prezentul proiect de lege cu privire la investiții reglementează noțiunile de „ghișeu unic pentru solicitarea și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale” și de „ghișeu unic pentru investițiile strategice”, care permite solicitanților/titularilor de acte permise de mediu să se adreseze pentru solicitarea și eliberare actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Luând în considerare prevederea de la art.14 alin.(3) din proiectul de lege, conform căreia Agenția de Mediu asigură ghișeul unic pentru solicitarea și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale, conchidem că prin formularea curentă din proiect se instituie un ghișeu unic paralel sectorial, eludând mecanismul unic existent de tip „ghișeu unic” și utilizarea portalului guvernamental al serviciilor publice drept punct de depunere electronică a cererilor stabilite în Legea nr.160/2011 și Legea nr.234/2021. Prin prisma celor expuse, se impune ajustarea proiectului, astfel încât conceptul de „<i>ghișeu unic</i>” prevăzut la art. 14 alin. (3) (și, după caz, mecanismul pentru investițiile strategice) să fie aliniat cu cadrul stabilit de Legea nr. 160/2011, prin expunerea art.14 alin.(3) și a unui nou aliniat (4) cu următorul conținut: <i>„(3) Agenția de Mediu acționează în calitate de ghișeu unic responsabil sub aspect instituțional de facilitarea și coordonarea procesului de acordare a autorizațiilor pentru proiectele privind materiile prime critice și de furnizarea de informații cu privire la procedurile administrative relevante pentru proiectele privind materiile prime critice, inclusiv informații privind momentul în care o cerere este considerată completă. Ghișeul unic în cauză este singurul punct de contact pentru promotorul proiectului și îl ajută pe promotorul proiectului să înțeleagă toate chestiunile administrative relevante pentru procedura de autorizare.</i> <i>(4) Depunerea cererilor și a documentelor aferente solicitării, reperfectării, prelungirii, suspendării/reluării, retragerii și anulării actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale se realizează prin portalul guvernamental unic al serviciilor publice (servicii.gov.md), parte</i>	
--	--	--

		<i>integrantă a Portalului guvernamental integrat EVO, care constituie punctul unic electronic de recepționare (ghișeul unic electronic) pentru solicitant. Actul permisiv și duplicatul acestuia se eliberează, respectiv, eliberarea acestora se refuză, de asemenea se prelungesc, se reperfectează, se suspendă și se retrag de către Agenția de Mediu în mod obligatoriu prin intermediul SIA GEAP, acestea conținând elementele de identificare automată generate de sistemul în cauză.”.</i>	
		Deși conștientizăm intenția autorului proiectului de a transpune de o manieră cât mai fidelă prevederile Regulamentului (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), subliniem faptul că adaptarea cadrului normativ național la actul normativ respectiv al UE urmează a fi realizată armonios, în corelare cu alte acte normative naționale, în mod special cu prevederile Legii nr.160/2011 și ale Legii nr.234/2021.	Se acceptă S-a luat act de recomandările expuse
14.	Centrul de Armonizare a Legislației (nr. CAL-1041-31/02-126-461 din 29.12.2025)	1. Regulamentul (UE) 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 stabilește cadrul juridic privind gestionarea răspunderii financiare care rezultă din procedurile de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat, desfășurate în temeiul acordurilor internaționale la care Uniunea Europeană este parte. a) Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) 912/2014 În rezultatul evaluării gradului de transpunere a dispozițiilor Regulamentului (UE) 912/2014, menționăm cu titlu general că proiectul național transpune parțial prevederile actului UE, potrivit constatărilor de compatibilitate formulate infra. b) Observații de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 912/2014 - Se impune revizuirea integrală a Capitolului IX din proiectul de Lege, care stabilește modalitatea de gestionare a răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat ori nu este clar implementarea practică a acestor norme în cazul Republicii Moldova în calitate de stat candidat la aderare. Astfel, proiectul de Lege a transpus normele din actul UE referitoare la soluționarea litigiilor care rezultă dintr-un acord la	S-a luat act
			Se acceptă parțial Este angajament aferent Capitolului 30.

	care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia sunt părți și le-a atribuit RM ca unui ”veritabil stat membru UE”, ori, la moment, acesta are doar calitatea de stat candidat la aderare. În context, se impune reexaminarea integrală a acestora și reformularea normelor respective, cu aplicare exclusivă pentru RM ca parte a unui acord investițional internațional ori în redacția existentă normele vizează relații cu Comisia Europeană și modalități de repartizare a răspunderii financiare cu Comisia, care nu pot fi implementate până la data aderării la UE;	
	- <i>Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE obligatorii și care, potrivit TC, vor fi transpuse într-un act normativ subsidiar, după cum urmează: art. 2 lit. b) – l). Conform informațiilor din Tabel, nu este indicată planificarea transpunerii complete a prevederilor rămase netranspuse (PNA/alt document relevant). În acest context, se impune completarea tabelului de concordanță cu măsurile necesare pentru transpunerea integrală și indicarea perioadei/termenului preconizat pentru atingerea alinierii depline, inclusiv, reflectarea acestora în documentația aferentă proiectului;</i>	Se acceptă TC a fost completat. Actele normative subsidiare vor fi transpuse până la data aderării.
	- <i>Proiectul național nu a transpus o serie de prevederi UE, care la moment nu necesită transpunere și vor deveni direct aplicabile din data aderării la UE, după cum urmează: art. 1, art. 4, art. 5, art. 7 (4), art. 9 (2) – (4), (7), art. 11, art. 13-14, art. 17 – 19, art. 20 (1), art. 10 (2) – (3) și art. 21. De asemenea, pentru acestea, și TC va conține informații privind aplicarea directă a acestora din data aderării la UE.</i>	Se acceptă În TC s-au inclus referințele respective privind aplicarea directă a normelor
	c) Prevederi ale actului UE non-aplicabile O serie de dispoziții ale actului UE nu constituie obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligații pe seama Comisiei Europene, cât și dispoziții finale și tranzitorii care nu pot fi implementate de către Republica Moldova până la aderarea la UE, care nu se supun transpunerii, după cum urmează: art. 22 - 25 din actul UE.	Se acceptă
	<u>2. Regulamentul (UE) 2023/1781</u> al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 stabilește un cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor, cu scopul de a spori competitivitatea și reziliența sectorului în fața provocărilor globale. a) Măsuri naționale de transpunere existente a Regulamentului	Se acceptă

	(UE) 2023/1781 Anumite noțiuni utilizate în Regulamentul (UE) 2023/1781, care nu constituie obiect al transpunerii prin prezentul proiect, sunt deja prevăzute în cadrul normativ național în vigoare, după cum urmează: - <i>Legea nr. 384/2023</i> privind protecția secretelor comerciale – transpune noțiunea de „<i>secret comercial</i>”, prevăzută la art. 2 pct. 24 din actul UE; - <i>Legea nr. 179/2016</i> cu privire la întreprinderile mici și mijlocii - transpune noțiunea de „<i>întreprinderi mici și mijlocii</i>”, prevăzută la art. 2, pct. 9 din actul UE.	
	b) Analiza comparativă a transpunerii dispozițiilor Regulamentul (UE) 2023/1781 În rezultatul evaluării gradului de transpunere a dispozițiilor Regulamentul (UE) 2023/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023, menționăm cu titlu general că, proiectul național transpune parțial prevederile actului UE, potrivit constatărilor de compatibilitate formulate infra. <i>Art. 2</i> din proiectul național transpune noțiunile de „<i>semiconductor</i>”, potrivit art. 2 pct. 1, din actul UE. <i>Art. 14</i> din proiectul național asigură transpunerea parțială a art. 31 (3) din actul UE, în ceea ce privește desemnarea unui punct unic de contact pentru investițiile strategice.	Se acceptă
	c) Observații de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 2023/1781 - <i>Proiectul național nu a asigurat transpunerea</i> unor norme obligatorii din actul UE, iar Tabelul de concordanță nu oferă motive concludente privind netranspunerea acestora, planificarea transpunerii acestora prin acte normative subsidiare sau aplicarea lor directă din data aderării la UE, după cum urmează: <i>art. 2 pct. 2 – 8, pct. 10 - 23, art. 3 – 30, art. 31 (1) – (2), art. 32 – 35, art. 37 - 38 și Anexele I – IV.</i> Conform informațiilor din TC, nu este indicată planificarea transpunerii complete a prevederilor rămase netranspuse (PNA/alt document relevant). În acest context, se impune completarea tabelului de concordanță cu măsurile necesare pentru transpunerea integrală și indicarea perioadei/termenului preconizat pentru atingerea alinierii depline, inclusiv reflectarea acestora în documentația aferentă proiectului sau indicarea expresă a aplicabilității directe a acestora din data aderării la UE;	Se acceptă parțial În conformitate cu angajamentele din Poziția de Negociere, alinierea/transpunerea ulterioară a Regulamentului (UE) 2023/1781 va fi precedată de realizarea unei evaluări care să stabilească mecanismele de transpunere și autoritățile responsabile. După care vor fi operate modificări la proiectul de lege și/sau crearea cadrului normativ necesar.

	- <i>Proiectul național nu asigură transpunerea corespunzătoare a cerințelor art. 36 din Regulamentul (UE) 2023/1781 referitoare la dreptul întreprinderii de a fi ascultată înainte de aplicarea sancțiunilor. Astfel, art. 17 din proiect reglementează exclusiv drepturi substanțiale ale investitorilor și mecanisme de reparare a prejudiciilor, fără a institui garanții procedurale prealabile în cadrul procedurilor administrative de sancționare și fără a consacra expres dreptul de a fi ascultat anterior adoptării unor măsuri restrictive. În cazul în care se urmărește alinierea la art. 36 din actul UE, se recomandă introducerea unor garanții privind dreptul de a fi ascultat în procedurile administrative cu impact asupra investitorilor.</i>	Se acceptă parțial Art. 36 este corelat cu art. 34, care stabilesc dreptul Comisiei Europene de aplicare a sancțiunilor și, respectiv, o etapă de „ascultare” înainte de aplicare a sancțiunilor, implicit: „Înainte de a adopta o decizie în temeiul articolului 33, Comisia acordă întreprinderii în cauză posibilitatea de a fi ascultată...” La această etapă nu este justificată transpunerea art. 36.
	d) Prevederi ale actului UE non-aplicabile Următoarele dispoziții ale actului UE nu constituie obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligații pe seama Comisiei Europene, cât și dispoziții finale și tranzitorii, care nu se supun transpunerii: art. 39 – 41 din actul UE.	Se acceptă
	3. Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 instituie un cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice, vizând consolidarea securității economice și a rezilienței industriei europene. a) Măsuri naționale de transpunere existente a Regulamentului (UE) 2024/1252 O serie de prevederile din Regulamentul (UE) 2024/1252 se regăsesc deja la nivelul legislației naționale în vigoare de profil, după cum urmează: - Codul subsolului nr. 246/2024 (transpune art. 2 pct. 1, pct. 3 - 4, pct. 6 - 8, pct. 18, pct. 20 - 23, pct. 27, pct. 37 - 38 și art. 27 (1)); - Legea deșeurilor nr. 209/2016 (transpune: art. 2 pct. 10, pct. 32 - 36); - Legea privind siguranța traficului rutier nr. 131/2007 (transpune: art. 2, pct. 43); - Legea privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității nr. 265/2011 (transpune art. 2, pct. 59, pct. 61 - 62 și art. 33); - Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile de importanță națională nr.646/2010 (transpune: art. 3 (1)).	Se acceptă

		b) Analiza comparativă a transpunerii dispozițiilor Regulamentului (UE) 2024/1252 În urma analizei realizate, se constată că proiectul național asigură transpunerea parțială a actului UE, potrivit celor expuse mai jos. <i>Art. 14</i> din proiectul național instituie un punct unic de contact pentru investițiile strategice, prin Agenția de Investiții, precum și un ghișeu unic sectorial pentru actele permissive de mediu, prin Agenția de Mediu, aliniindu-se la art. 9 (1) – (4) din actul UE în partea ce ține de funcționalitatea ghișeului unic. <i>Art. 15</i> din proiectul național asigură o transpunere parțială a prevederilor referitoare la preluarea termenelor maxime de autorizare a proiectelor strategice și a regulii privind excluderea evaluării impactului asupra mediului corespunzător art. 11 (1) și (3) din actul UE. <i>Art. 14 (2)</i> din proiectul național asigură transpunerea prevederilor art. 18 (1) din actul UE, prin instituirea obligației de publicare online a informațiilor administrative relevante pentru investițiile strategice.	Se acceptă
		c) Observații de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 2024/1252 - Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE obligatorii și care, potrivit TC, vor fi transpuse într-un act normativ subsidiar, după cum urmează: art. 3 și art. 13. Transpunerea completă a acestora este planificată în PNA 2025-2029 (acțiunea 4, 6, 7 și 8 din Capitolul 20, cu termen de realizare decembrie 2026). În vederea asigurării alinierii depline, instituția inițiatoare va iniția elaborarea și promovarea actului/actelor normative necesare pentru transpunerea integrală a prevederilor respective;	Se acceptă
		- Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme obligatorii din actul UE, iar Tabelul de concordanță nu oferă motive concludente privind netranspunerea acestora, planificarea transpunerii acestora prin acte normative subsidiare sau aplicarea lor directă din data aderării la UE, după cum urmează: art. 1, art. 2 pct. 2, pct. 5, pct. 11-17, pct. 19, pct. 24, pct. 25 – 26, pct. 29 – 31, pct. 39 – 42, pct. 44 – 58, pct. 60, pct. 63 – 64, art. 4, art. 6 - 8, art. 10, art. 11 (2) și (4) – (10), art. 12, art. 14 -16, art. 17, art. 19, art. 27 - 32, art. 34 și Anexele I – V. Conform informațiilor prezentate, nu este indicată planificarea transpunerii complete a prevederilor rămase netranspuse (PNA/alt document relevant). În acest context, se impune completarea	Se acceptă Transpunerea completă este planificată în PNA 2025-2029 (acțiunea 4, 6, 7 și 8 din Capitolul 20, cu termen de realizare decembrie 2026).

	tabelului de concordanță cu măsurile necesare pentru transpunerea integrală și indicarea perioadei/termenului preconizat pentru atingerea alinierii depline, inclusiv reflectarea acestora în documentația aferentă proiectului sau indicarea expresă a aplicabilității directe a acestora din data aderării la UE;	
	- <i>Proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 11 din Regulamentul (UE) 2024/1252. În acest sens, nu sunt transpuse dispozițiile art. 11 (2) referitoare la termenele reduse aplicabile proiectelor aflate deja în procedură de autorizare sau extinderilor proiectelor existente, precum și elementele procedurale prevăzute la alin. (4) - (9), care vizează posibilitatea prelungirii motivate a termenelor, obligațiile de informare a solicitantului și gestionarea calendarului procedurii de autorizare. Prin urmare, se recomandă completarea proiectului național în vederea asigurării unei alinieri coerente cu cadrul procedural instituit de Regulamentul (UE) 2024/1252.</i>	Se acceptă S-au operat modificările necesare, relevante pentru această etapă.
	- <i>Proiectul național nu asigură transpunerea art. 12 din actul UE privind evaluările și autorizațiile de mediu. Art. 15 (3) din proiectul național preia exclusiv regula de excludere a etapei evaluării impactului asupra mediului din durata procedurii de autorizare corespunzător art. 11 (3) din regulament, fără a reglementa însă mecanismele procedurale specifice prevăzute la art. 12. În acest sens, în vederea asigurării compatibilității proiectului național cu prevederile art. 12 din Regulamentul (UE) 2024/1252, se recomandă completarea proiectului cu norme care să reglementeze solicitarea și emiterea avizului privind definirea domeniului și nivelului de detaliu al evaluării impactului asupra mediului, termenele pentru prezentarea concluziei 8 motivate, organizarea procedurilor coordonate sau comune de evaluare, termenele de consultare a publicului, precum și obligațiile de informare a solicitantului proiectului.</i>	Se acceptă parțial Considerăm că, pentru această etapă nu putem transpune art. 12, urmează de a discuta suplimentar cu Ministerul Mediului dacă pot fi transpuse în Legea nr. 86/2014.
	d) Prevederi ale actului UE non-aplicabile Următoarele dispoziții ale actului UE nu constituie obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligații pe seama Comisiei Europene, cât și dispoziții finale și tranzitorii, care nu se supun transpunerii: art. 40 – 49.	Se acceptă
	4. Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 stabilește un cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net”, cu scopul de a sprijini tranziția climatică și	Se acceptă

	competitivitatea industrială a Uniunii Europene. a) Măsuri naționale de transpunere existente a Regulamentului (UE) 2024/1735 O serie de prevederi din Regulamentul (UE) 2024/1735 se regăsesc deja la nivelul legislației naționale în vigoare de profil, după cum urmează: - Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr. 10/2016 (transpune noțiunea de „<i>energie din surse regenerabile</i>” prevăzută de art. 3, pct. 4) - Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015 (transpune „<i>procedură de achiziții publice</i>”, „<i>autoritate contractantă</i>”, „<i>contract</i>” prevăzut de art. 3, pct. 23, pct.24 și pct. 26). <i>Art. 14 (1) și (2)</i> din proiectul național asigură transpunerea parțială a art. 6 (1) - (3) și (6), art. 7 și art. 8 din Regulamentul (UE) 2024/1735, prin desemnarea Agenției de Investiții ca punct unic de contact pentru investițiile strategice, responsabil de facilitarea și coordonarea procedurilor de autorizare, precum și prin instituirea obligației de publicare online a informațiilor relevante privind procedura de autorizare și soluționarea litigiilor. <i>Art. 15 (1) lit. a) și b)</i> din proiectul național preia termenele maxime de 12 luni și, respectiv, 18 luni pentru procedura de acordare a autorizațiilor aferente proiectelor de producere de tehnologie „zero net”, în funcție de capacitatea de producție anuală sub sau peste pragul de 1 GW, corespunzător art. 9 (1) lit. (a) și (b) din actul UE. <i>Art. 12</i> din proiectul național transpune parțial art. 13 (1) din actul UE, prin stabilirea domeniilor de investiții strategice și enumerarea tehnologiilor „zero net” considerate prioritare, inclusiv tehnologii de producere a energiei regenerabile, stocare a energiei, hidrogen, captare și stocare a CO₂, tehnologii industriale transformatoare pentru decarbonizare și alte tehnologii critice. <i>Art. 11</i> din proiectul național asigură transpunerea parțială a art. 14 (1) din actul UE, stabilind că investițiile strategice necesită aprobare, în contextul domeniilor de importanță pentru securitatea statului. <i>Art. 15</i> din proiectul național transpune art. 16 din Regulamentul (UE) 2024/1735, preluând principiul că etapa evaluării impactului asupra mediului nu se include în durata procedurii de acordare a autorizațiilor. În ceea ce privește însă durata procedurii de acordare a autorizațiilor pentru proiectele strategice „zero net”, termenul stabilit în proiectul național diferă semnificativ de cel	
--	---	--

	prevăzut la nivel european, fiind mai lung pentru proiectele cu o capacitate de producție anuală sub 1 GW (12 luni în proiectul național față de 9 luni actului UE), precum și pentru proiectele cu o capacitate de producție anuală egală sau mai mare de 1 GW (18 luni în proiectul național față de 12 luni actului UE). c) <i>Observații de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 2024/1735</i> - <i>Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme obligatorii din actul UE</i>, iar Tabelul de concordanță nu oferă motive concludente privind netranspunerea acestora, planificarea transpunerii acestora prin acte normative subsidiare sau aplicarea lor directă din data aderării la UE, după cum urmează: art. 1, art. 2, art. 3 pct. 1 – 3, pct. 5 – 22, pct. 25, pct. 27-33, art. 4 (2) – (3), art. 5, art. 4 (2) – (3), art. 5, art. 9 (3), art. 12, art. 13 (2) – (6) art. 14 (4) – (7) și (9), art. 15, art. 17 - 41 și Anexa Lista produselor finite și a componentelor specifice considerate ca fiind utilizate în principal pentru producția de tehnologii „zero net”. Conform informațiilor prezentate, nu este indicată planificarea transpunerii complete a prevederilor rămase netranspuse (PNA/alt document relevant). În acest context, se impune completarea tabelului de concordanță cu măsurile necesare pentru transpunerea integrală și indicarea perioadei/termenului preconizat pentru atingerea alinierii depline, inclusiv, reflectarea acestora în documentația aferentă proiectului sau indicarea expresă a aplicabilității prevederilor din data aderării la UE; - <i>Proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 6 din actul UE</i>, întrucât nu sunt transpuse garanțiile procedurale aferente funcționării punctului unic de contact. În special, proiectul nu consacră în mod expres dreptul inițiatorilor de proiecte de a depune în format 10 electronic toate documentele relevante, astfel cum prevede art. 6 (4) din Regulament, la fel, nu instituie obligația autorităților competente de a evita duplicarea studiilor, permiselor sau autorizațiilor deja emise pentru un anumit proiect în sensul art. 6 (5) din Regulament. Prin urmare, se recomandă completarea proiectului național cu dispoziții explicite care să reflecte aceste cerințe procedurale, în vederea asigurării unei alinieri complete și coerente cu cadrul instituit de Regulamentul (UE) 2024/1735.	Se acceptă parțial Restul art. din <i>Regulamentul (UE) 2024/1735</i> urmează să fie transpuse în baza evaluării suplimentare, solicitate la Cap. 1. Sunt introduse la această etapă doar definirea, punctul unic de contact și facilitățile pentru tehnologiile „zero-net” – în vederea stimulării activităților economice aferente.
	- <i>Proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 6 din actul UE</i>, întrucât nu sunt transpuse garanțiile procedurale aferente funcționării punctului unic de contact. În special, proiectul nu consacră în mod expres dreptul inițiatorilor de proiecte de a depune în format 10 electronic toate documentele relevante, astfel cum prevede art. 6 (4) din Regulament, la fel, nu instituie obligația autorităților competente de a evita duplicarea studiilor, permiselor sau autorizațiilor deja emise pentru un anumit proiect în sensul art. 6 (5) din Regulament. Prin urmare, se recomandă completarea proiectului național cu dispoziții explicite care să reflecte aceste cerințe procedurale, în vederea asigurării unei alinieri complete și coerente cu cadrul instituit de Regulamentul (UE) 2024/1735.	Se acceptă S-au completat alineatele relevante pentru această etapă.

	- <i>Art. 15</i> din proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 9 din Regulamentul (UE) 2024/1735, prin preluarea termenelor maxime generale aplicabile procedurii de acordare a autorizațiilor pentru proiectele de producere de tehnologie „zero net”. Totuși, proiectul național nu preia cadrul procedural complet instituit de Regulamentul UE, întrucât lipsesc norme privind organizarea și gestionarea etapelor procedurale, inclusiv reguli referitoare la tratarea situațiilor speciale, la adaptarea termenelor în funcție de complexitatea proiectelor, la gestionarea evaluărilor de mediu și la planificarea coerentă a procedurii de autorizare stabilite la alineatele (2), (4) - (9). Totodată, nu sunt transpuse dispozițiile art. 9 (10) - (13) din Regulament, care au caracter procedural general și vizează confirmarea caracterului complet al cererii, limitarea solicitărilor succesive de informații, stabilirea momentului de început al procedurii, elaborarea și publicarea calendarului procedurii de autorizare, precum și relația cu căile de atac administrative și judiciare. În consecință, se recomandă completarea proiectului național cu norme procedurale suplimentare de principiu, care să asigure o aliniere coerentă cu structura și logica procedurală a art. 9 din Regulamentul (UE) 2024/1735, fără a aduce atingere particularităților sistemului administrativ național.	Se acceptă S-au completat alineatele relevante pentru această etapă.
	- <i>Art. 15 (3)</i> din proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 10 din Regulamentul (UE) 2024/1735, întrucât nu prevede cadrul procedural complet instituit de regulamentul UE, lipsind în mod special norme privind: solicitarea avizului punctului unic de contact referitor la domeniul de aplicare și nivelul de detaliere a raportului de evaluare a impactului asupra mediului cât și stabilirea termenelor precise pentru emiterea concluziei motivate și pentru consultarea publicului, inclusiv posibilitatea prelungirii acestora în cazuri excepționale potrivit art. 10 (3) - (5).	Se acceptă
	- <i>Art. 11</i> din proiectul național nu asigură transpunerea cadrului procedural detaliat instituit de art. 14 din Regulamentul (UE) 2024/1735, astfel, nu este reglementată procedura de depunere și evaluare a cererilor pentru recunoașterea proiectelor strategice „zero net”, nici conținutul obligatoriu al acestora, precum dovezile privind respectarea criteriilor, planul de afaceri sau calendarul proiectului. De asemenea, nu sunt prevăzute termene clare pentru evaluarea cererilor, mecanisme pentru solicitarea de informații suplimentare sau stabilirea momentului de început al procedurii.	Se acceptă

	În același timp, lipsesc dispozițiile referitoare la drepturile și obligațiile inițiatorului proiectului și ale autorității competente, precum și procedurile de comunicare a deciziei și consecințele pierderii statutului strategic. În lipsa acestor reglementări, proiectul național nu reflectă pe deplin logica și structura procedurală prevăzută de regulamentul UE.	
	d) Prevederi ale actului UE non-aplicabile Următoarele dispoziții ale actului UE nu constituie obiect al transpunerii, întrucât fie stabilesc obligații pe seama Comisiei Europene, cât și dispoziții tranzitorii și finale ale actului UE care nu pot fi implementate de către Republica Moldova până la aderarea la UE sau per general nu se supun transpunerii, după cum urmează: art. 42 - 49.	Se acceptă
	III. Respectarea mecanismului de armonizare a) Observații privind Clauza de armonizare Clauza de armonizare a proiectului național se va expune în următoarea redacție: „Prezenta Lege: - <i>transpune parțial</i> (transpune: art. 2 lit. a), art. 3, art. 6, art. 7 (1) – (3), art. 8, art. 9 (1), (5) și (6), art. 10 (1) și (3), art. 12, art. 15 – 16 și art. 20 (2)) Regulamentul (UE) 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 257/121 din 28 august 2014, CELEX: 32014R0912; - <i>transpune parțial</i> (transpune: art. 2 pct.1 și art. 31 (3)) Regulamentul (UE) 2023/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L, nr. 229, la data de 18 septembrie 2023, CELEX: 32023R1781; - <i>transpune parțial</i> (transpune: art. 9 (1) – (4), art. 11 (1) și (3), art. 18 (1)) Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr.	Se acceptă Clauza de armonizare s-a redactat în conformitate cu recomandările înaintate

	168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 3 mai 2024, CELEX: 32024R1252; - <i>transpune parțial</i> (transpune: art. 4 (1), art. 6 (1) – (3) și (6), art. 7, art. 8, art. 9 (1) lit. a) și b), art. 13 (1), art. 14 (1) și art. 16) Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 28 iunie 2024, CELEX: 32024R1735, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2025/1463 al Comisiei din 23 mai 2025”.	
	b) Observații privind Nota de fundamentare Compartimentul 5.1 din Notă se va completa cu informații privind alinierea proiectului de Lege la Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte juridice referitoare la investițiile intra-UE (97/C220/06) și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind protecția investițiilor în interiorul UE COM/2018/547 final.	Se acceptă S-au operat modificări
	c) Obiecții privind Tabelul de concordanță Astfel, ținând cont de modificările operate la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018, în conformitate cu HG nr. 447/2024, autorul urmează să elaboreze tabelele de concordanță conform Anexei nr. 2, modelul 1;	Se acceptă S-au operat modificări
	- <i>La compartimentul 6</i> se menționează, în ordinea specificată: articolele, alineatele, paragrafele etc. ale actului juridic european, cu transcrierea tuturor dispozițiilor ce corespund acestora, astfel încât să fie reflectat întreg textul actului juridic european care constituie obiect al transpunerii. În cazul anexelor care conțin date tehnice, precum tabele, formule, date factologice etc. nu este obligatorie transcrierea integrală a conținutului, ci doar indicarea numărului anexei respective din actul juridic european, în mod special pentru: Regulamentul (UE) 2023/1781, Regulamentul (UE) 2024/1735 și Regulamentul (UE) 2024/1252;	Se acceptă S-au operat modificări

		- <i>La compartimentul 8, termenul de „nepreluat” se va substitui cu calificativul prevederi UE neaplicabile – pentru prevederile actului juridic european care nu pot fi transpuse motivat de Republica Moldova sau până la aderarea la Uniunea Europeană, ori se referă la activitatea Comisiei Europene sau a altor agenții europene, ori sunt prevederi generale care nu sunt supuse procedurii de transpunere referitoare la intrarea în vigoare, transpunerea și aplicarea actului UE etc. ori se va utiliza calificativul prevederi UE netranspuse – prevederi fundamentale și obligatorii ale actului juridic european care nu sunt transpuse de proiectul de act normativ, dar urmează a fi transpuse obligatoriu printr-un alt proiect de act normativ național și/sau sunt transpuse deja de alte acte normative naționale. În cazul în care anumite prevederi ale actului UE sunt transpuse în alte acte normative naționale, se menționează expres actul normativ în cauză, se indică elementele structurale ale acestuia și se transcrie textul acestora, în conformitate cu pct.42 din Regulament;</i>	Se acceptă S-au operat modificări
		Totodată, pentru prevederile: <i>art. 31 din Regulamentul (UE) 2023/1781, art. 9 din Regulamentul (UE) 2024/1252 și art. 4, art. 6, art. 9, art. 10, art. 13, art. 14 din Regulamentul (UE) 2024/1735, urmează a fi substituit calificativul din „compatibil” în „parțial compatibil” potrivit obiectivelor de compatibilitate formulate supra.</i>	Se acceptă S-au operat modificări
		- <i>Compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii sau transpunerii parțiale a prevederilor actului UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile actului UE și prevederile proiectului de act normativ național, cât și se vor indica termenele preconizate pentru realizarea transpunerii integrale ale dispozițiilor actului Uniunii Europene și proiectele de acte normative care vor înlătura diferențele de compatibilitate. În mod corespunzător, acolo unde este cazul, se va indica drept motiv al netranspunerii faptul că, respectivele dispoziții sunt aplicabile direct sau urmează a deveni aplicabile de la data aderării la Uniunea Europeană.</i>	Se acceptă S-au operat modificări
		IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, proiectul național și instrumentele de armonizare se vor revizui potrivit observațiilor menționate mai sus.	Se acceptă S-au operat modificări
15.	Consiliul Concurenței	Art. 1 alin. (5) din proiect exceptează de la aplicarea legii	Se acceptă

(nr. DJ-06/21-49 din 15.01.2026)	raporturile juridice aferente investițiilor publice, fără a defini noțiunea de „<i>investiții publice</i>”. În acest sens, se impune completarea proiectului prin introducerea noțiunii de „<i>investiții publice</i>”, pentru a asigura claritatea, certitudinea și previzibilitatea reglementării și interpretării fără echivoc la aplicarea legii în cazurile când va fi necesar de oferit o calificare și distincție între investițiile private și publice, în condițiile în care investițiile furnizorului constituie o formă de ajutor de stat potrivit art. 6 alin. (2) lit. i) din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat.	S-a reformulat alineatul.
	Art.10 și art.13 din proiect prevăd facilități investiționale sub forma de facilități fiscale și vamale, facilități pentru investițiile strategice, domeniile eligibile și pragul general minimal al valorii investiției strategice și alte praguri, în dependență de tipul facilităților. Facilitățile prevăzute de proiect ar putea întruni semne ale ajutorului de stat, astfel cum sunt reglementate de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în măsura în care acestea conferă beneficiarilor un avantaj economic de care alte întreprinderi nu beneficiază. Totodată, pragurile prevăzute de proiect nu sunt clare și previzibile, întrucât nu este determinat momentul de referință pentru aplicarea cursului de schimb stabilit de BNM, respectiv dacă cursul de schimb luat în considerare este cel de la data acordării dreptului la facilități sau de la data încheierii acordului ori de la data plății efective. În context, pentru a fi asigurată compatibilitatea măsurilor cu mediul concurențial, la elaborarea actelor normative de acordare a ajutorului de stat pentru măsurile enunțate supra, urmează să se țină cont de cerințele de conținut pentru actele juridice de acordare a ajutorului de stat (intensitatea, costurile eligibile, valoarea maximă per beneficiar) prevăzute de art. 6 alin. (4) din Legea nr. 139/2012, în acord cu obiectivul urmărit prin măsura de sprijin/categoria de ajutor de stat propusă.	Se acceptă (art. 10 a devenit art. 11 iar art. 13 a devenit art. 14)
	La art. 10 alin. (3) din proiect, se propune acordarea unui termen rezonabil de tranziție în cazul modificării cadrului normativ, aspect ce ar putea fi calificat ca o garanție, cu caracter selectiv, acordată beneficiarilor facilităților investiționale. În nota de fundamentare urmează a fi argumentată această derogare de la regula generală de aplicare a unui act normativ, în acord cu principiile generale asigurate de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și cu prevederile cadrului normativ al	Se acceptă parțial Nu este o garanție cu caracter selectiv. Este un angajament al statului pentru toți investitorii că cadrul normativ nu se modifică fără un termen rezonabil. Mai mult, Lega 100/2017 prevede la art. 56 alin (2): „<i>Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și legile ce țin de</i>

		UE corespunzător.	<i>politica bugetar-fiscală și vamală, precum și legile care stabilesc obligații, cerințe sau interdicții pentru desfășurarea activității de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</i>
		Art. 12 alin. (3) din proiect prevede pragul minimal al investiției strategice de cel puțin 10 milioane de euro. Totodată, art. 13 alin. (2) și (3) din proiect stabilește acordarea de facilități funciare pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 25 milioane de euro și, respectiv, încheierea acordurilor de investiții cu Guvernul Republicii Moldova pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 50 milioane de euro. Cu privire la stabilirea pragurilor minime ale investițiilor, nota de fundamentare nu cuprinde nicio justificare bazată pe analize și calcule economice și nici o analiză a proporționalității acestora în raport cu un obiectiv clar de interes public. În acest context, apreciem ca fiind necesară fundamentarea riguroasă și explicită a pragurilor de 10 milioane euro, 25 milioane euro și 50 milioane euro, în scopul evitării instituirii unor praguri arbitrare.	Se acceptă (art. 12 alin. (3) a devenit art. 13 alin. (3)) Pragurile au fost determinate de facilitatea investițională creată implicit pentru Republica Moldova și de facilitățile existente pentru acest gen de proiecte investiționale în statele din Europa de sud-est. Astfel, pragul minim de investiție de 10 milioane de euro, este stabilit de către Comisia Europeană în cadrul Apelului pentru exprimarea interesului companiilor din Uniunea Europeană, Spațiul Economic European și Republica Moldova pentru investiții în Republica Moldova”. După care acest prag minim a fost dublat pentru fiecare etapă/facilitate, respectiv acum este de 20 milioane euro și 40 milioane de euro.
		Art. 13 alin. (4) din proiect propune reglementarea regulilor de cumulare ale facilităților acordate în cadrul schemelor de ajutor de stat. Având în vedere caracterul dinamic al legislației în domeniul ajutorului de stat care cuprinde norme speciale, se impune revizuirea normei, în sensul că facilitățile acordate în baza prezentei legi pot fi cumulate cu alte ajutoare de stat sau ajutor de minimis, în acord cu regulile de cumulare stabilite de actele normative adoptate de Consiliul Concurenței.	Se acceptă. (art. 13 alin. (4) a devenit art. 14 alin. (4)) S-au operat modificările.
16.	Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr. 388 din 22.12.2025)	În Articolul 9 (Politica statului în vederea stimulării investițiilor (2) Statul promovează privatizarea etapizată a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat, cu excepția întreprinderilor din sectoarele considerate strategice, precum și valorificarea economică a proprietății publice prin proiecte de parteneriat public-privat): se propune completarea cu textul cu următorul cuprins: „și alte modalități de privatizare prevăzute de <i>Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice, inclusiv prin adjudecare la licitație publică</i>	Nu se acceptă <i>Art. 9 a devenit art. 10</i> Privatizarea este la începutul enunțului și dacă nu sunt prevăzute derogări de la Legea nr.121/2007 înseamnă că se aplică toate modalitățile prevăzute la art. 23 din legea prenotată. Respectiv nu este cazul de a face trimitere la Legea nr. 121/2007, după cum nu este cazul de a

	cu strigare/electronică”. Articolul 23 (Modalitățile de privatizare) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice prevede: „(1) Privatizarea se efectuează prin următoarele modalități: a) vânzare pe piața reglementată; b) vânzare la licitație cu strigare/electronică; c) vânzare prin concurs comercial sau investițional, inclusiv în bază de proiecte individuale. (2) În cazurile prevăzute de prezenta lege, privatizarea se efectuează și prin: a) vânzare la licitație cu reducere/electronică; b) vânzare la licitație fără anunțarea prețului inițial; b 1) vânzare de acțiuni în condițiile ofertei publice; c) transmitere de acțiuni cu titlu gratuit; d) transmitere de acțiuni întru onorarea datoriilor certe ale statului; e) schimb de bunuri, inclusiv acțiuni, pasibile de privatizare”. În orice caz, „valorificarea economică a proprietății publice” nu are loc doar „prin proiecte de parteneriat public-privat”.	face trimitere la formele de parteneriat public-privat din Legea nr. 179/2008.
	Articolul 12 (Investițiile strategice (2) Domeniul investiției: j) reciclarea deșeurilor): lit. j) se propune a se expune cu următorul cuprins: „gestionarea, inclusiv reciclarea deșeurilor”. Reciclarea este doar o mică parte din gestionarea deșeurilor și nu există suficiente raționamente pentru a declara „investiții strategice” doar procesul de reciclare a deșeurilor, în special că în procedura tehnologică de gestionare a deșeurilor – activitatea de reciclare ar putea să nu fie posibil de a fi separată, totodată, valorificarea deșeurilor prin tehnologii moderne, de asemenea, are o însemnătate strategică.	Nu se acceptă <i>Art. 12 a devenit art. 13</i> În conformitate cu prevederile Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, gestionarea deșeurilor reprezintă un domeniu vast, implicit: „gestionarea deșeurilor – colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, inclusiv supravegherea acestor operațiuni și întreținerea ulterioară a amplasamentelor de eliminare, inclusiv acțiunile întreprinse de un comerciant sau un broker”. Respectiv, nu putem declara investiție strategică transportul de deșeuri, spre exemplu, după care oferi teren în comodat unei companii de transporturi.
	Referitor la Articolul 13 (Facilități pentru investițiile strategice Statul acordă următoarele facilități pentru investițiile strategice: (2) Facilități funciare, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 25 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei: a) Transmiterea terenului proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani; b) Scutiri de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoria de terenuri cu destinație agricolă,	Se acceptă parțial <i>Art. 13 a devenit art. 14</i> Legea nu obligă autoritățile publice locale să acorde facilitățile prenotate! Legea conferă dreptul, inclusiv APL, de a acorda aceste facilități – după modelul existent în Parcurile Industriale și Zonele economice Libere. Astfel, în cazul în care APL vor fi interesate să atragă investiții desemnate strategice de prezenta lege, în vederea dezvoltării sociale și economice a

	conform Codului funciar nr. 22/2024): având în vedere că reieșind din statuările constituționale - statul nu poate decide în privința proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale, fără o dreaptă și prealabilă despăgubire (de altfel, ca și în privința proprietății private), <u>solicităm reformularea</u> lit. a) și lit. b) din alin. (2), astfel încât aceste facilități funciare să fie la discreția autorităților administrației publice locale, care le-ar putea acorda, dacă norma va fi astfel permisivă.	localităților/regiunilor respective, atunci acestea vor avea acest drept. În cazul în care APL nu sunt interesate de atragerea investițiilor, în special din domeniile menționate, evident că acestea nu vor oferi aceste facilități. Exact aceasta este prevăzut astăzi pentru Parcurile Industriale și Zonele economice libere.
	Referitor la Articolul 15 (Durata procedurilor de autorizare) (3) În cazul în care este necesară o evaluare a impactului asupra mediului, etapa evaluării nu este inclusă în durata procedurii de acordare a autorizațiilor menționată la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol): considerăm că reglementările Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului sunt disproporționate cu realitățile economice actuale ale Republicii Moldova, dar și imprecise și neclare, fiind una din cele mai puternice frâne în dezvoltarea statului și a localităților, deci nu în ultimul rând, un pericol real și latent pentru creșterea economiei naționale, inclusiv pe bază de investiții autohtone și străine. Actualmente, o persoană interesată ar putea avea nevoie de un an de zile și mai mult pentru obținerea unor acte permise prevăzute de această lege. Prin urmare, este necesară reducerea activităților prevăzute de anexele la Legea nr. 86/2014, în conformitate cu standardele Uniunii Europene, la care urmează în perioada următoare să își alinieze propria legislație Republica Moldova. În contextul proiectului, menționăm, că este eronată prevederea propusă prin proiect că „etapa evaluării impactului asupra mediului” nu ar face parte din „durata procedurilor de autorizare”, inclusiv aceasta contravine prevederilor Legii nr. 86/2014.	S-a acceptă Proiectul nu modifică Legea nr. 86/2014. MDED va considera recomandările CALM la momentul modificărilor la legea prenotată.
	Referitor la Articolul 17 (Respectarea dreptului investitorului și reparării prejudiciilor. (3) Investitorii au dreptul de a solicita repararea prejudiciilor suferite, inclusivă venitului ratat, atât prin intermediul instanțelor judecătorești competente, cât și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional în condițiile prevăzute de tratatele internaționale privind protecția investițiilor): considerăm că accesul la „arbitrajul internațional” necesită a fi strict monitorizat de către stat și expus publicității, în cazurile în care soluționarea litigiilor prin arbitraj internațional generează obligații financiare (integral sau parțial) în sarcina Republicii Moldova sau a unităților	Se acceptă parțial <i>Art. 17 a devenit art. 18</i> Comentariul este relevant, dar depășește obiectul de reglementare a prezentei legi.

		administrativ-teritoriale. În acest sens, <u>propunem ca toate Convențiile de arbitraj internațional</u> (clauze compromisorii sau convenții separate) să fie notificate Guvernului Republicii Moldova, sub sancțiunea nulității, iar Guvernul să exercite auditul juridic prealabil sub aspectul respectării intereselor și ordinii publice a Republicii Moldova, totodată, Guvernul să plaseze lista notificărilor, cu date relevante pe pagina oficială. Atenționăm, asupra potențialelor cheltuieli publice esențiale în cazul utilizării necontrolate a mecanismului arbitrajului internațional la efectuarea investițiilor strategice. Referitor la Articolul 36 (Dispoziții finale și tranzitorii (3) Articolul 60 alineatul (4) din Codul funciar al Republicii Moldova nr. 22/2024 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 93-95, art. 137), cu modificările ulterioare, se completează cu litera h) cu următorul cuprins: „h) <i>în cazul terenurilor destinate realizării investițiilor strategice, în condițiile legii cu privire la investiții</i>”): având în vedere că compensarea pierderilor cauzate de trecerea terenurilor cu destinație agricolă sau ale fondului forestier la o altă categorie de destinație reprezintă venituri proprii ale bugetelor locale, administrate de către APL, ținând cont de raționamentele expuse de Curtea Constituțională a Republicii Moldova, care a relevat că aceste venituri fac parte din mecanismul exercitării autonomiei locale, fiind fundamentul acesteia, <u>solicităm reformularea normei</u>, astfel încât această facilitate să fie la discreția autorităților administrației publice locale, care ar putea-o acorda, dacă norma va fi astfel permisivă.	
17.	Asociația Businessului European (nr. 143/25 - EC din 17.12.2025)	La art. 1 alin. (2) propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „<i>Obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice, de naționalitatea Republicii Moldova sau naționalitate străină</i>”. Originea persoanei fizice și juridice și apartenența persoanei la un anumit stat este determinat conform criteriului naționalității, și nu a rezidenței fiscale. Pentru persoanele fizice, legea națională este determinată conform criteriului cetățeniei, iar pentru persoanele juridice, conform criteriului locului constituirii.	Se acceptă parțial <i>Art. 36 a devenit art. 37</i> Legea nu obligă autoritățile publice locale să acorde facilitățile prenotate! Legea conferă dreptul, inclusiv APL, de a acorda aceste facilități – după modelul existent în Parcurile Industriale și Zonele economice Libere. Astfel, în cazul în care APL vor fi interesate să atragă investiții desemnate strategice de prezenta lege, în vederea dezvoltării sociale și economice a localităților/regiunilor respective, atunci acestea vor avea acest drept. În cazul în care APL nu sunt interesate de atragerea investițiilor, în special din domeniile menționate, evident că acestea nu vor oferi aceste facilități. Exact aceasta este prevăzut astăzi pentru Parcurile Industriale și Zonele economice libere.
		Se acceptă Sa-u reformulat noțiunile și obiectul de reglementare	

	La art. 1 alin. (3), propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „<i>Investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte</i>”. Legea este un act normativ. Redacția actuală ar sugera că legile nu fac parte din categoria actelor normative. Astfel, conform Art.6 a Legii nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: “a) Constituția Republicii Moldova; b) legile și hotărârile Parlamentului [...]”	Se acceptă S-a reformulat alineatul
	La art. 1 alin. (4), propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „<i>În cazul în care prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, contravin prevederilor prezentei legi, se aplică prevederile tratatelor internaționale.</i>” Propunem înlocuirea termenului “<i>diferă</i>” cu termenul “<i>contravin</i>” deoarece faptul că o prevedere a unui tratat internațional diferă de prevederile normei naționale nu presupune, neapărat, că aceste prevederi contravin.	Se acceptă S-a reformulat alineatul
	La Art. 2. Noțiuni principale, propunem înlocuirea termenului de “<i>acord</i>” cu termenul “<i>tratată internațională</i>” și următoarea redacție: Acord UE privind investițiile – reprezintă orice tratat internațional care cuprinde dispoziții privind investițiile străine directe la care este parte Uniunea Europeană, sau la care sunt părți Uniunea Europeană și Republica Moldova, și care prevede un mecanism de soluționare a litigiilor între investitori și stat;	Nu se acceptă Noțiunea este din Regulamentul UE 912/2014 și conformă cu Legea nr. 595/1999.
	Acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor – tratat internațional încheiat de către Republica Moldova, care cuprinde dispoziții privind promovarea și protecția investițiilor. <u>Se propune</u> următoarea redacție: tratată internațională privind investițiile – tratat internațional bilateral sau multilateral, încheiat de către Republica Moldova, care cuprinde dispoziții privind promovarea și protecția investițiilor. Termenul „<i>acord</i>” este mult prea generic pentru noțiunea foarte specifică (chiar tehnică) definită în această normă și, fie creează confuzii la formularea și înțelegerea dispozițiilor proiectului, fie nu este folosit în general în această formă („<i>acord</i>”), fie se înlocuiește cu sintagma „<i>acord internațional...</i>” (ex.: articolul 28, 29, 35 alin. (2)), care parțial se suprapune cu termenul de „<i>acord</i>”	Nu se acceptă Este denumirea a celor peste de 50 de asemenea acte semnate de către Republica Moldova și conformă cu Legea nr. 595/1999.

	<i>internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor</i>” de mai jos, creând confuzii. De exemplu, în articolul 29 alin.(1) nu este clar care dintre cele două categorii de „<i>acorduri internaționale</i>” definite este avut în vedere în prima instanță de folosire a sintagmei. Propunerea ține de conformarea termenului respectiv cu noțiunile existente în legislația Republicii Moldova și în vederea excluderii unei potențiale confuzii sau neclarități în utilizarea termenului. Astfel, potrivit Art.2 a Legii nr.595 din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova “tratat internațional (denumit în continuare și tratat) - orice acord încheiat în scris de către Republica Moldova, destinat a produce efecte juridice și guvernat de normele dreptului internațional public, perfectat fie într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe, oricare ar fi denumirea sa particulară (tratat, acord, convenție, act general, pact, memorandum, schimb de note, protocol, declarație, statut, act final, modus vivendi, aranjament etc., toate având valoare juridică egală)”. La Art.2. Noțiuni principale Noțiunea „<i>acord de investiții</i>” propunem de înlocuit prevederea cu următorul text: <i>Contract investițional– reprezintă un acord încheiat între autoritatea administrativă centrală a statului și un investitor străin, care reglementează condițiile realizării unei investiții strategice și acordarea facilităților investiționale în condițiile prezentei legi.</i> Propunem conformarea termenului cu noțiunile utilizate în Codul Civil al Republicii Moldova (art.992) și în vederea excluderii unei potențiale confuzii a termenului “<i>acord de investiții</i>” cu “<i>acord investițional</i>” care înseamnă, în sensul dreptului internațional investițional, un acord internațional încheiat între state privind promovarea și protecția investițiilor străine. De asemenea, se propune specificarea faptului că, contractul investițional nu este încheiat cu statul, în calitatea sa de subiect de drept internațional public, dar se încheie cu o autoritate administrativă centrală (ex. Ministerul Energiei, Agenția Proprietăți Publice, etc), în sensul Legii nr.98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, dar și în corespundere cu Articolele Comisiei de Drept Internațional al ONU Proiectului de Articole privind răspunderea statelor pentru fapte internațional-ilicite, anexat la Rezoluția 56/83 din 12 decembrie 2001 a Adunării Generale a ONU. Statul, per se, în	Nu se acceptă Este noțiunea din Legea actuală, nr. 81/2004. Nu considerăm justificat de a acorda această facilitate doar pentru investitorii străini. Nu considerăm justificat ca o autoritate centrală să semneze aceste acorduri. Procedura de semnare este astăzi prevăzută în HG nr. 274/2019, Guvernul semnează.
--	---	--

	calitatea sa de subiect de drept nu încheie nemijlocit contracte, această competență fiind atribuită autorităților de stat angajate în raporturi contractuale.	
	La Art. 2. Noțiuni principale, propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: <i>investiție – participarea la constituirea sau la extinderea activității economice în oricare dintre formele juridice de organizare și în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege, dobândirea de acțiuni sau de părți sociale ale unei societăți comerciale, orice drept conferit prin lege sau prin contract, inclusiv drepturile care decurg din licențe, autorizații sau din orice alt act permisiv, acordate în temeiul legii pentru realizarea unei activități economice, precum și înființarea ori extinderea în Republica Moldova a unei sucursale de către o societate comercială străină.</i> Completarea se impune pentru a defini investiția nu doar prin elemente materiale care o compun, ci și prin cele nemateriale care îi asigură funcționalitatea (autorizații, licențe sau alte drepturi). În unele cazuri, disputele dintre state și investitori străini au avut ca obiect tocmai aceste drepturi acordate prin licențe care, fiind ulterior desființate în mod unilateral și discreționar, au atras răspunderea statelor. De altfel, s-ar părea că măsurile enumerate la art. 18 alin.(2) al proiectului de lege se referă și la cazuri de anulare sau retragere abuzivă a licențelor care conduc "la imposibilitatea de a continua activitatea investițională sau economică".	Se acceptă S-a reformulat
	La Art. 2. Noțiuni principale, propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: <i>investitor – persoană fizică sau juridică, național al Republicii Moldova sau a unui al stat, care efectuează o investiție în Republica Moldova.</i> Tratatele și convențiile internaționale investiționale, la care Republica Moldova este parte, nu determină apartenența unei persoane conform criteriului rezidenței fiscale, dar conform criteriului naționalității. Prin urmare, propunem ajustarea definiției astfel încât să se conformeze prevederilor respective ale tratatelor internaționale.	Se acceptă S-a reformulat
	<i>Investiție străină – investiție realizată de către un nerezident pe teritoriul Republicii Moldova. Rezident/nerezident - persoanele calificate astfel conform art. 12 al Codului fiscal nr. 1163/1997.</i> <i>Propunem excluderea definiției de rezident/nerezident și înlocuirea definiției investiție străină cu următorul text: investiție</i>	Se acceptă S-a reformulat

	străină – investiție realizată de către un național al unui stat străin pe teritoriul Republicii Moldova.	
	Articolul 3. Libertatea efectuării investițiilor, alin. (2) Propunem de a clarifica ce presupune termenul “piață” sau de a elimina referința la acest termen. Propunerea formulată are drept scop asigurarea clarității și previzibilității normei juridice, astfel încât să fie exclusă orice posibilitate de ambiguitate sau interpretare divergentă.	Se acceptă S-a reformulat
	La Articolul 4. Nediscriminarea investițiilor, alin. (1) propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: <i>(1) Investițiile nu pot fi supuse niciunei forme de discriminare. Este interzis tratamentul mai puțin favorabil aplicat investitorilor sau investițiilor pe criterii precum naționalitatea ori reședința investitorului, forma juridică de organizare a investitorului, valoarea investiției, activitatea economică, structura de proprietate sau orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim.</i> Potrivit art. 2586 alin. (1) din Codul Civil, legea națională a unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este aceasta. În forma actuală a normei, formularea sugerează că cetățenia și naționalitatea unei persoane ar fi două criterii juridice distincte. În realitate, însă, naționalitatea unei persoane fizice se determină pe baza cetățeniei deținute, astfel încât cele două concepte nu sunt autonome, ci intrinsec legate. Prin urmare, propunerea de modificare urmărește eliminarea acestei incoerențe interpretative și corectarea unei erori juridice, prin clarificarea faptului că naționalitatea persoanei fizice este direct determinată de cetățenia sa.	Se acceptă S-au reformulat noțiunile
	La Articolul 5. alin. (3) propunem înlocuirea normei cu următorul text: <i>(3) Investitorii asigură transparența propriilor activități economice și investiționale prin publicarea informațiilor relevante despre structura corporativă și beneficiarii efectivi, guvernanța corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil.</i> Având în vedere caracterul ambiguu al termenului „structura de proprietate”, propunem înlocuirea acestuia cu expresia „structura corporativă”, care reflectă mai precis realitatea juridică și organizațională a entităților vizate. În completare, se recomandă includerea informațiilor referitoare la beneficiarii	Se acceptă S-a reformulat

	efectivi, în conformitate cu prevederile Legii nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.	
	La Articolul 7. Protecția juridică, alin. (1), propunem înlocuirea termenului de “<i>acces liber la instanțele judecătorești</i>” cu “<i>acces liber la justiție</i>”. Accesul liber la justiție este un principiu constituțional. Convenția CEDO și jurisprudența CEDO operează cu termenul de acces la justiție.	Se acceptă (art. 7 alin. (1) a devenit art. 8 alin. (1)) S-a reformulat
	La Articolul 10 Transparența și previzibilitatea facilităților investiționale, alin. (4). Această formulare ridică anumite neclarități semnificative din perspectiva aplicabilității practice: Identificarea furnizorului: Textul nu precizează cine este „furnizorul” în contextul facilităților investiționale. Este vorba despre autoritățile publice centrale, autoritățile locale, agențiile de stat pentru promovarea investițiilor, sau poate chiar despre entitățile private care acordă anumite facilități? Fără această clarificare, norma rămâne ambiguă, ceea ce poate genera interpretări divergente și dificultăți în aplicarea ei. Destinatarul informației: Norma prevede că furnizorul „are obligația de a indica expres perioada”, însă nu este clar cui trebuie să fie comunicată această informație: investitorului direct, organelor de control, publicului larg sau altor părți interesate. Lipsa acestei precizări afectează transparența și predictibilitatea efectivă a facilităților investiționale. Condițiile de modificare sau încetare: Deși alineatul menționează obligația de a indica „condițiile obiective” în care poate interveni modificarea sau încetarea anticipată a facilității, nu se oferă criterii sau exemple de astfel de condiții. Aceasta face ca norma să fie vagă și greu de aplicat, în lipsa unor standarde clare.	Se acceptă (art. 10 alin. (4) a devenit art. 11 alin. (4)) S-a reformulat
	La Art.17 Respectarea dreptului investitorului și reparării prejudiciilor, alin. (1). Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: (1) <i>Drepturile oferite investitorilor prin prezenta lege, prin alte acte normative sau prin tratatele la care Republica Moldova este parte nu pot fi limitate sau suspendate decât în condițiile expres prevăzute de lege și corespunzător de tratatele internaționale respective, și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării.</i> Versiunea actuală a prevederii ar sugera faptul că drepturile investitorilor prevăzute de tratatele la care Republica Moldova	Se acceptă (art. 17 alin. (1) a devenit art. 18 alin. (1)) S-au operat modificările de rigoare

	este parte, ar putea fi limitate sau suspendate în condițiile prevăzute de lege. Drepturile conferite de tratatele internaționale nu pot fi suspendate sau restrânse unilateral pe baza legislației interne a unui stat. Aceste drepturi există independent de normele interne și sunt protejate prin angajamentele asumate la nivel internațional. Suspendarea lor este posibilă numai în condițiile expres prevăzute de tratatele internaționale relevante, care pot include mecanisme specifice de suspendare, temporizare sau derogare. În absența unor astfel de prevederi, orice încercare de suspendare a acestor drepturi pe baza legii interne ar constitui o încălcare a obligațiilor internaționale asumate de stat.	
	Se propune includerea unui articol nou. Articolul 17¹. <i>Tratamentul just și echitabil</i> <i>(1) Statul va crea condiții stabile, echitabile, favorabile și transparente pentru efectuarea investițiilor. Aceste condiții includ angajamente de acordare a unui tratament just și echitabil investițiilor.</i> <i>(2) Investițiile se vor bucura, de asemenea, de cele mai constante măsuri de protecție și siguranță, iar statul nu va afecta sub nici o formă, prin măsuri nejustificate sau discriminatorii, activitățile lor de management, întreținere, folosire fructificare sau înstrăinare. În nici un caz, acestor investiții nu li se va acorda un tratament care este mai puțin favorabil decât cel prevăzut de dreptul internațional, inclusiv prin obligații de tratat.</i> Acordarea unui tratament just și echitabil pentru investiții reprezintă una din garanțiile de bază pentru acestea, stabilite de acordurile și tratatele internaționale. Conform acestui regim, investitorii trebuie să fie tratați de către stat fără discriminare, arbitrar sau nejustificat, beneficiind de protecție constantă, transparență și conformitate cu legile naționale, pentru a se asigura că nu sunt afectați de acțiuni arbitrare, discriminatorii sau abuzive din partea statului. Includerea acestei garanții în proiectul de lege va reafirma, în mod expres, acest principiu, deși indicii ale sale se văd în conținutul întregului proiect, aliniind actul normativ celor mai bune practici internaționale și definind în mod clar obligațiile statului în domeniul investițiilor.	Se acceptă parțial Angajamentele se regăsesc în linii mari în alte articole
	La Art.26 Soluționarea litigiilor investiționale, alin. (1) se propune în redacția: <i>(1) Litigiile apărute între investitor și autoritățile publice în legătură cu realizarea, administrarea sau încetarea activităților investiționale pot fi soluționate pe cale amiabilă sau judiciară.</i>	Se acceptă <i>(art. 26 alin. (1) a devenit art. 27 alin. (1))</i> S-au operat modificările de rigoare

*Soluționarea pe cale judiciară poate fi în instanțele competente ale Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă nr. 225/2003 sau în arbitraj **investițional, în temeiul tratatelor internaționale privind investițiile.***

Referirea în acest articol la soluționarea litigiilor dintre investitori și autoritățile publice la „în arbitraj dacă părțile au convenit astfel în temeiul cadrului normativ special cu privire la arbitraj”, pare să confunde două sensuri diferite ale arbitrajului:

- arbitrajul comercial clasic: reprezintă tehnica de soluționare a litigiilor de drept privat, și între părți, de regulă, private (societăți comerciale) sau, uneori, cu participarea unor entități publice, dar tot în calitatea lor de comercianți sau părți la contract. Acest arbitraj este reglementat în Republica Moldova de Legea 23/2008 cu privire la arbitraj și Legea 24/2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional. Anume acest tip de arbitraj are la bază clauza compromisorie sau convenția de arbitraj sau, la mod mai general acordul părților litigioase privind soluționarea litigiului în arbitraj.

- arbitrajul de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat (cunoscut și ca ISDS – Investor-State Dispute Settlement). În acest caz, este vorba de opțiunile investitorului ca entitate privată de a recurge la anumite foruri arbitrale pentru soluționarea litigiilor cauzate prin acțiuni de putere publică ale autorităților statului, și nu pentru neexecutarea unui contract comercial. Forurile arbitrale în acest caz, și sau jurisdicția lor, sunt instituite sau andosate prin încheierea de către stat de tratate internaționale de protecție a investițiilor, bi- sau multilaterale, cum este, de exemplu, Convenția ICSID. Uneori, drept bază pentru asemenea mecanisme jurisdicționale poate servi și legislația națională (dar nu este cazul Moldovei). În cazul mecanismelor ISDS nu se poate vorbi despre o convenția a părților la litigiu („dacă părțile au convenit”), întrucât investitorul are dreptul de a recurge la acest mecanism de soluționare în virtutea faptului că anterior statul s-a obligat să respecte un asemenea mecanism de soluționare și drepturile relevante ale investitorului prin încheierea tratatului relevant. Uneori, aceste tratate ar putea prevedea și condiția consimțământului ambelor părți pentru examinarea în arbitraj sau condiții pentru prezumarea acestui consimțământ, dar aceasta ar fi o condiție ce ține de aplicarea respectivului tratat, nu un acord între părțile litigiului, și nu ar fi corect ca acordul fie prevăzut drept condiție generală a acestui mecanism de soluționare în

	<i>unor astfel de litigii în instanțele de judecată.</i> Completarea art. 26 alin.(4) al proiectului de lege se impune pentru a preveni situațiile în care statul ar putea pretinde că, pentru a fi accesate mecanismele internaționale de soluționare a litigiilor cu statul, investitorul străin ar trebui, mai întâi, să epuizeze căile de soluționare naționale.	
	Articolul 27. Legislația aplicabilă, alin. (1) Utilizarea în acest articol a sintagmei „raporturile juridice cu elemente de extraneitate” este inoportună și generează confuzii cu privire la scopul normei. Această formulare trimite implicit la reglementările Cărții a IV-a („Dreptul internațional privat”) din Codul civil, care este unul dintre puținele acte normative care operează cu această noțiune și vizează exclusiv raporturi juridice de drept privat. Or, din economia Proiectului rezultă că articolul 27 are în vedere regimul juridic general al investițiilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova, care este guvernat, în mod firesc, de dreptul național, cu eventuale derogări stabilite prin tratate internaționale, și nu raporturi juridice private sau contractuale, care sunt, de regulă, cele avute în vedere prin referirea la „elemente de extraneitate”.	Nu se acceptă (art. 27 alin. (1) a devenit art. 28 alin. (1)) Nu este necesară o prevedere explicită.
	Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare Reprezintă o încercare deficientă de transpunere a prevederilor articolului 3 al Regulamentului 912. Alineatul (1) enumeră, în aparență trei ipoteze în care s-ar aplica repartizarea răspunderii financiare între RM și UE, și două dintre ele nici nu apar în Regulamentul 912 și nici nu este posibil de stabilit sensul acestora în Proiect. Spre exemplu, Regulamentul 912 nu prevede un caz de repartizare a răspunderii în situația în care un stat-membru ar fi „<i>atras în calitate de stat co-contractant într-un acord internațional semnat și de Uniunea Europeană</i>” sau în situația în care „<i>deciziile instanței de arbitraj sau înțelegerile amiabile generează obligații financiare față de investitorul reclamant</i>”. În primul caz, nu este clar cine ar atrage statul în calitate de stat co-contractant într-un acord internațional, iar în al doilea caz este vorba, ipotetic, de orice decizie arbitrală care ar putea fi emisă în privința Moldovei, fără a fi clar care este relevanța acestor situații în raport cu UE.	Se acceptă parțial (art. 29 a devenit art. 30) Articolul 30 este calificat drept o transpunere parțială a art. 3 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 912/2014 deoarece preia elementul esențial al acestuia și anume, criteriul material de atribuire a răspunderii financiare în funcție de entitatea care a acordat tratamentul contestat. Se reiterează că răspunderea revine autorității care a generat încălcarea. Proiectul reproduce această logică, adaptând-o la contextul Republicii Moldova. Regulamentul Delegat UE instituie un mecanism intern de repartizare a răspunderii financiare între Uniunea Europeană și statele membre, mecanism care nu este aplicabil și nici replicabil în ordinea juridică a unui stat terț. Republica Moldova nu poate reglementa obligații pentru Uniunea Europeană și nici nu poate interveni asupra cadrului instituțional stabilit de dreptul UE; în consecință, norma națională poate doar să stabilească modul în care

		statul își asumă propria răspundere financiară în eventualitatea unor litigii investiționale.
	La Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare, alin. (1) propunem de expus în redacția: <i>(1) În cazul în care un investitor străin inițiază o acțiune împotriva Republicii Moldova în temeiul unui acord UE privind investițiile sau în cazul în care Republica Moldova este atrasă în calitate de stat co-contractant într-un acord internațional semnat și de Uniunea Europeană, sau deciziile instanței de arbitraj sau înțelegerile amiabile generează obligații financiare față de investitorul reclamant, răspunderea financiară revine părții care a acordat tratamentul contestat, potrivit următoarelor criterii:</i> Principiile de repartizare ale răspunderii financiare preluate în Proiect sunt unilaterale: au fost preluate doar acele norme ale Regulamentului 912, care prevăd cazurile de asumare a răspunderii de către statul membru, nu și cele care prevăd cazurile de asumare a răspunderii de către Uniunea Europeană. În această redare norma își pierde sensul, pentru că nu mai este vorba de nicio repartizare (care presupune un act de distribuire sau împărțire a unei resurse sau obligații între cel puțin două părți).	Nu se acceptă (art. 29 a devenit art. 30) Propunerea nu poate fi acceptată, deoarece pornește de la o interpretare eronată a noțiunii de „repartizare” în contextul unui stat terț față de Uniunea Europeană. Regulamentul (UE) nr. 912/2014 reglementează exclusiv un mecanism intern al Uniunii privind distribuirea răspunderii între UE și statele membre. Republica Moldova nu are competența de a institui prin lege națională un mecanism bilateral de alocare a obligațiilor cu aceasta. Articolul 29 are ca obiect determinarea răspunderii financiare a Republicii Moldova în raport cu investitorul, în funcție de autoritatea care a acordat tratamentul contestat. Norma operează în plan intern și nu presupune o distribuire efectivă între RM și UE. Introducerea unor dispoziții privind asumarea răspunderii de către Uniunea Europeană ar avea caracter pur declarativ și ar depăși competența legiuitorului național.
	Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare, alin. (1), lit. b) Regula de repartizare de la lit. b) vine să confirme considerentele generale exprimate la începutul acestui capitol. Regula nu are sens pentru un stat care nu este membru al UE, cum este cazul Republicii Moldova, întrucât un asemenea stat nu are obligația de a acționa în temeiul dreptului Uniunii. O asemenea regulă nu va avea mult sens nici când RM va deveni stat membru al UE, întrucât din acel moment Regulamentul 912 îi va deveni direct aplicabil și prevederile acestui capitol al Proiectului vor fi irelevante.	Se acceptă (art. 29 a devenit art. 30)
	Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare alin. (1), lit. c) Cu privire la litera c) apare întrebarea de ce statul (Republica Moldova) și-ar asuma „integral” răspunderea financiară, atunci când îi revine doar o parte a răspunderii? Nu am găsit o normă echivalentă în Regulamentul 912, ceea ce majorează obiecțiile la acest capitol al Proiectului.	Se acceptă parțial (art. 29 a devenit art. 30) Nu există o normă identică în Regulamentul 912, dar există un echivalent funcțional în art. 3 alin. (4) coroborat cu mecanismul procedural privind statutul de pârât și plata sumelor, care justifică

			asumarea integrală a obligației față de investitor, independent de repartizarea internă ulterioară. În Regulament există o situație echivalentă în art. 3 alin. (4), care prevede că Uniunea își asumă răspunderea financiară atunci când acționează în calitate de pârât în temeiul art. 4, chiar dacă, potrivit criteriilor materiale din alin. (1), răspunderea ar putea reveni în tot sau în parte unui stat membru. Această soluție este corelată cu art. 11 și art. 18 și 19, care instituie ulterior mecanismul de recuperare sau compensare internă între UE și statul membru. Cu referire la lit.c) art. 29 din Proiect, aceasta poate fi justificată prin aceeași logică: dacă Republica Moldova este parte formală în litigiu sau suportă obligația externă față de investitor, aceasta poate fi ținută să acopere integral obligația față de reclamant, urmând ca eventualele mecanisme de regularizare să opereze separat, dacă există temei juridic.
		Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare alin. (1), lit. d) Litera d) reprezintă un gând neterminat și nu stabilește, în general, nicio regulă de repartizare a responsabilității financiare, așa cum ar trebui să facă, conform prevederii introductive de la alin. (1).	Se acceptă parțial <i>(art. 29 a devenit art. 30)</i> Dispoziția nu reprezintă un „gând neterminat”, ci consacră o ipoteză distinctă în care tratamentul contestat este acordat exclusiv de Republica Moldova, iar statul optează pentru soluționarea amiabilă a litigiului. În această situație, răspunderea financiară revine integral statului, întrucât nu există un alt subiect potențial de imputare a tratamentului. Litera d) are rolul de a corela regula de atribuire a răspunderii cu mecanismul înțelegerii amiabile, prevenind orice ambiguitate privind suportarea obligațiilor financiare rezultate dintr-o soluționare tranzacțională. Aceasta este coerentă cu logica Regulamentului (UE) nr. 912/2014, care tratează distinct ipoteza înțelegerilor și condiționează asumarea lor de acceptarea răspunderii financiare de către entitatea responsabilă.
		Articolul 32. Desfășurarea procedurii de arbitraj în cazul în	Se acceptă parțial

	care Republica Moldova are calitatea de pârât Această normă contravine unor principii elementare a unei proceduri judiciare. Vom fi bucuroși să ne expunem în detalii în cadrul dezbaterilor publice. Cu toate acestea, vom menționa doar câteva aspecte: • Art.32 reglementează procedura arbitrală: atragem atenția că procedura arbitrală este reglementată de legea aplicabilă procedurii arbitrale a jurisdicției unde își are locul arbitrajul, și de regulamentul de arbitraj. În cazul arbitrajului ICSID, procedura e reglementată de Convenția ICSID la care Republica Moldova este parte din 4 iunie 2011. • Calitatea de pârât este o calitate procesuală obținută odată cu inițierea procedurii arbitrale prin depunerea unei cereri de arbitraj. • Calitatea de pârât nu poate fi substituită prin “preluarea apărării”. • Procedura de anulare nu este parte a procesului arbitral. În cazul în care statul inițiază procedura de desființare a hotărârii arbitrale, sau procedura de anulare a hotărârii ICSID, atunci statul are calitatea de reclamant în procedurile respective.	(art. 32 a devenit art. 33) Procedura arbitrală este, într-adevăr, guvernată de instrumentul aplicabil (Convenția ICSID, regulamente UNCITRAL etc.). Articolul 32 nu intervine asupra normelor procedurale aplicabile tribunalului arbitral, ci stabilește obligațiile administrative și de cooperare ale autorităților naționale în raport cu Comisia Europeană. Este vorba despre o reglementare internă de organizare a apărării statului, nu despre modificarea sau substituirea regulilor procedurale arbitrale. Este corect că statutul de pârât rezultă din introducerea cererii de arbitraj. Articolul 32 alin. (1) nu redefinește această calitate procesuală, ci precizează cine exercită apărarea și în ce condiții, în raport cu tratamentul contestat și cu eventualele competențe ale Uniunii Europene. Sintagma „preluarea apărării” reflectă o realitate juridică specifică acordurilor mixte, în care, potrivit dreptului Uniunii, Comisia poate decide ca Uniunea să acționeze în calitate de pârât. Aceasta nu substituie calitatea procesuală în sens arbitral, ci stabilește titularul reprezentării și al apărării în plan extern, conform mecanismului prevăzut de dreptul UE.
	La modificările propuse la art. 7 din Legea 440/2001: Adoptarea Codului vamal nr. 95/2021 a introdus modificări substanțiale în regimul juridic aplicabil mărfurilor aflate în zonele economice libere (ZEL). Totuși, pentru rezidenții ZEL înregistrați anterior intrării în vigoare a acestui Cod, a apărut o lacună legislativă legată de soarta bunurilor care: - Au fost anterior plasate în regimul vamal „zonă liberă”, - Se află în proprietatea acestor rezidenți, - Urmează a fi reintroduse pe restul teritoriului vamal sau într-un alt regim vamal. În prezent, regimul de admitere temporară, în conformitate cu normele generale ale Codului vamal, este aplicabil exclusiv bunurilor aflate în proprietatea persoanelor nerezidente (persoane	Nu se acceptă Prezenta lege nu operează modificări la Legea 440/2001.

		străine). Din acest motiv, rezidenții ZEL – deși activau anterior legal și cu titlu continuu în baza regimului de zonă liberă – nu pot beneficia de această facilitare, deși scopul economic și funcțional al utilizării regimului este similar.	
18.	Camera de Comerț Americană din Moldova (154 din 17.12.2025)	Potrivit art. 1 alin. (2) din proiect, obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice rezidente sau nerezidente, cu domiciliul sau cu sediul permanent în Republica Moldova sau în străinătate. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „ <i>Obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate în Republica Moldova, de către persoane fizice și juridice, indiferent de naționalitatea Republicii Moldova.</i> ”	Se acceptă Sa-u reformulat noțiunile și obiectul de reglementare
		Potrivit art. 1 alin. (3) din proiect, investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte legi și acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „ <i>Investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte</i> ”. Legea este un act normativ, iar redacția actuală ar sugera că legile nu fac parte din categoria actelor normative. Astfel, conform Art. 6 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: “a) Constituția Republicii Moldova; b) legile și hotărârile Parlamentului [...]”.	Se acceptă S-a reformulat alineatul
		Conform art. 1 alin. (4) din proiect, în cazul în care prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte diferă de cele ale prezentei legi, se aplică prevederile tratatelor internaționale. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „ <i>În cazul în care prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte contravin prevederile prezentei legi, se aplică prevederile tratatelor internaționale.</i> ”.	Se acceptă S-a reformulat alineatul

	La art.2. din proiect: a) Noțiunea de „acord” – reprezintă orice acord internațional care cuprinde dispoziții privind investițiile străine directe la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți și care prevede un mecanism de soluționare a litigiilor între investitori și stat. Deși este clar că acest termen este preluat în proiect din Regulamentul (UE) nr. 912/2014 considerăm că o asemenea preluare literală ridică importante obiecții de tehnică legislativă. Având în vedere că termenul „acord” apare în proiect de numeroase ori, și ca parte a unor sintagme complexe („acord internațional” și „acord de investiții”), care nu se încadrează în această definiție a „acordului”, acesta este, drept urmare, un termen mult prea generic pentru noțiunea foarte specifică (chiar tehnică) definită în art. 2. Drept urmare, termenul definit nu este funcțional și fie creează confuzii la formularea și înțelegerea dispozițiilor proiectului, fie nu este folosit în general în această formă („acord”), fie este înlocuit cu sintagma „acord internațional...” (ex.: articolul 28, 29, 35 alin. (2). În ultimul caz, termenul realmente folosit se suprapune parțial și cu termenul „acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor” definit și el în art. 2, creând și mai multe confuzii și necesitatea unor interpretări premergătoare aplicării. De exemplu, în articolul 29 alin.(1) al proiectului nu este clar care dintre cele două categorii de „acorduri internaționale” definite este avut în vedere în prima instanță de folosire a sintagmei. Propunem următoarea definiție pentru acest termen: „<i>acord internațional UE privind investițiile – reprezintă orice tratat internațional care cuprinde dispoziții privind investițiile străine directe la care este parte Uniunea Europeană, sau la care sunt părți Uniunea Europeană și Republica Moldova, și care prevede un mecanism de soluționare a litigiilor între investitori și stat,</i>” Totodată, termenul „acord” urmează a fi înlocuit cu termenul propus în articolele pertinente ale proiectului (ex., art. 28 alin. (1); art. 29 alin. (1)).	Nu se acceptă Noțiunea este din Regulamentul UE 912/2014 și conformă cu Legea nr. 595/1999.
--	---	--

	tratatele definite ca „<i>acorduri internaționale...</i>”, proiectul folosește nu termenul definit, ci sintagma „<i>tratate internaționale</i>” (ex.: art. 7 alin. (3) și (4), art. 17 alin. (3). Reieșind din cele expuse, se propune optimizarea noțiunii, după cum este indicat supra și modificarea în consecință a articolelor relevante ale proiectului (art. 7 alin. (3) și (4), art. 17 alin. (3), art. 19 alin. (1) și (2)).	
	Conform proiectului, noțiunea de „investiție” reprezintă participarea la constituirea sau la extinderea afacerii în oricare dintre formele juridice de organizare și în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege, dobândirea de acțiuni sau de părți sociale ale unei societăți comerciale precum și înființarea ori extinderea în Republica Moldova a unei sucursale de către o societate comercială străină. Considerăm că redacția actuală a noțiunii de investiție nu este adaptată definițiilor termenului de investiție prevăzute de reglementările naționale și internaționale. Spre exemplu, art. 3 a Legii nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător prevede că investiție este totalitate de bunuri (active) depuse în activitatea de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova inclusiv pe baza contractului de leasing financiar precum și în cadrul parteneriatului public-privat în scopul obținerii venitului. Articolul 1 alin. (6) a Tratatului Cartei Energiei, prevede că investiție înseamnă orice fel de active, deținute sau controlate, direct sau indirect, de un investitor, și include: a) proprietate tangibilă sau intangibilă, mobilă sau imobilă și drepturi cum ar fi: concesiuni, ipoteci, sechestre și gajuri; b) o societate comercială, acțiuni, părți sociale sau alte forme de participare într-o societate comercială, obligațiuni și alte interese în active ale acesteia; c) creanțe sau pretenții privind prestațiile pe bază contractuală, cu valoare economică și aferente unei investiții d) proprietate intelectuală; e) venituri; f) orice drept conferit prin lege sau prin contract, sau în virtutea unei licențe și autorizații acordate în baza unei legi pentru a întreprinde o activitate economică în sectorul energetic.	Se acceptă S-a reformulat

	Conform proiectului, „investitor” – persoană fizică sau juridică, rezidentă sau nerezidentă care investește în Republica Moldova, în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege. Propunem înlocuirea definiției după cum urmează: „<i>Investitor – persoană fizică sau juridică, indiferent de naționalitate sau alte criterii, care efectuează o investiție în Republica Moldova.</i>”. Modificarea propusă va evita excluderea apatrizilor de sub protecțiile legislației cu privire la investiții. Totodată, se evită definirea investitorului prin noțiunea de rezidență fiscală, pe care o considerăm criticabilă, din motivele expuse mai jos. Din aceleași motive considerăm că noțiunea de „rezident/nerezident” și trimiterea la noțiunile respective definite în Codul trebuie excluse din proiect.	Se acceptă S-a reformulat
	Conform proiectului, „investiție străină” este o investiție realizată de către un nerezident pe teritoriul Republicii Moldova, iar noțiunea de rezident/nerezident - persoanele calificate astfel conform art. 12 din Codul fiscal nr. 1163/1997. Proiectul se îndepărtează în mod semnificativ de abordările standard din dreptul investițiilor, fără o motivare solidă. În Nota de fundamentare se regăsește doar o trimitere sumară la necesitatea corelării cu Codul fiscal. O asemenea justificare este însă insuficientă, întrucât conceptele utilizate de Codul fiscal sunt categorii cu o finalitate funcțională strict fiscală. Definițiile din Codul fiscal nu au fost concepute pentru a delimita sfera subiectelor care beneficiază de standardele de protecție a investițiilor, ci pentru a structura competența de impunere fiscală.	Se acceptă S-a reformulat
	În corespundere cu articolul 3 alin. (2) din proiect, niciun investitor nu poate fi supus unor constrângeri arbitrare sau măsuri administrative disproporționate care ar limita în mod nejustificat libertatea de a investi sau a intra pe piață. Propunem de a clarifica ce presupune termenul „<i>pieță</i>” sau de a elimina referința la acest termen. Propunerea formulată are drept scop asigurarea clarității și previzibilității normei juridice, astfel încât să fie exclusă orice posibilitate de ambiguitate sau interpretare divergentă.	Se acceptă S-a reformulat
	La articolul 4 alin. (1), investițiile nu pot fi supuse niciunei forme de discriminare. Este interzis tratamentul mai puțin favorabil aplicat investitorilor sau investițiilor pe criterii precum cetățenia, naționalitatea ori reședința investitorului, forma juridică de	Se acceptă parțial Se regăsesc deja în alte articole din proiect.

	organizare a investitorului, valoarea investiției, activitatea economică, structura de proprietate sau orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „(1) <i>Investițiile nu pot fi supuse niciunei forme de discriminare. Este interzis tratamentul mai puțin favorabil aplicat investitorilor sau investițiilor pe criterii precum naționalitatea ori reședința investitorului, forma juridică de organizare a investitorului, valoarea investiției, activitatea economică, structura de proprietate sau orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim.</i>”. Potrivit art. 2586 alin. (1) din Codul Civil, legea națională a unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este aceasta.	
	Potrivit articolului 5 alin. (3) din proiect, investitorii asigură transparența propriilor activități economice și investiționale prin publicarea informațiilor relevante despre structura de proprietate, guvernanta corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil. Propunem înlocuirea normei cu următorul text: (3) <i>Investitorii asigură transparența propriilor activități economice și investiționale prin publicarea informațiilor relevante despre structura corporativă și beneficiarii efectivi, guvernanta corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil.</i> Având în vedere caracterul ambiguu al termenului „structura de proprietate”, propunem înlocuirea acestuia cu expresia „structura corporativă”, care reflectă mai precis realitatea juridică și organizațională a entităților vizate. Concretizarea introdusă la finele prevederii urmărește evitarea generalizării neîntemeiate a cerințelor din această normă asupra tuturor investitorilor, indiferent de domeniul și scara lor.	Se acceptă S-a reformulat
	La articolul 7: - alin. (1) din proiect, investitorii beneficiază de protecție juridică, inclusiv de acces liber la instanțele judecătorești, în condiții de egalitate, imparțialitate și în termene rezonabile, în vederea apărării drepturilor și intereselor lor legitime. Propunem înlocuirea termenului de “acces liber la instanțele judecătorești” cu “acces liber la justiție”. Accesul liber la justiție este un principiu constituțional. Convenția CEDO și jurisprudența CtEDO operează cu termenul de acces la justiție.	Se acceptă (art. 7 alin. (1) a devenit art. 8 alin. (1)) S-a reformulat

	La articolul 7: - alin. (4) propunem a fi expus în următoarea redacție: „<i>Nicio prevedere a prezentei legi nu aduce atingere drepturilor investitorilor de a beneficia de protecția garantată prin tratatele internaționale privind investițiile.</i>”. Această propunere se aliniază propunerii de redactare a definiției tratatelor internaționale privind promovarea și protejarea investițiilor, expusă mai sus.	Se acceptă parțial (art. 7 alin. (4) a devenit art. 8 alin. (4)) Redacția actuală protejează mai bine investitorii.
	Conform art. 10 alin. (4) din proiect, la momentul acordării unei facilități investiționale, furnizorul are obligația de a indica expres perioada pentru care au fost oferite, precum și condițiile obiective în care poate interveni modificarea sau încetarea sa anticipată. Această formulare ridică anumite neclarități semnificative din perspectiva aplicabilității practice: Identificarea furnizorului: Textul nu precizează cine este „furnizorul” în contextul facilităților investiționale. Este vorba despre autoritățile publice centrale, autoritățile locale, agențiile de stat pentru promovarea investițiilor, sau poate chiar despre entitățile private care acordă anumite facilități? Fără această clarificare, norma rămâne ambiguă, ceea ce poate genera interpretări divergente și dificultăți în aplicarea ei.	Se acceptă (art. 10 alin. (4) a devenit art. 11 alin. (4)) S-a reformulat
	Constatăm că <i>Proiectul nu preia facilitatea prevăzută de art. 20 al Legii 81/2004</i>, conform căreia întreprinderile cu investiții străine transferă contribuții de asigurare socială și medicală pentru salariații străini, doar dacă aceștia au manifestat dorința de a beneficia de asistență medicală și socială în Republica Moldova. Având în vedere discuțiile pe care le-a suscitât în acest an schimbarea de către CNAS a abordării față de aplicarea acestei facilități, constatăm că aceasta este o facilitate funcțională și că predictibilitatea legislației cu privire la investiții impune preluarea facilității în noua lege cu privire la investiții. În forma actuală, reglementarea facilităților investiționale în Proiect are un caracter preponderent declarativ, bazat pe principii și exemple, fără a institui un cadru clar, complet și predictibil. Deși intenția legiuitorului este, în linii mari, inteligibilă, nu rezultă cu suficientă precizie ce constituie facilitățile investiționale, cine le acordă și în ce condiții. Proiectul oferă doar repere fragmentare: <i>o definiție foarte largă a facilității investiționale (art. 2)</i>, trimiteri generale la <i>facilități fiscale și vamale (art. 10)</i>, precum și o listă mai concretă de <i>facilități aplicabile exclusiv investițiilor strategice (art. 13)</i>.	Nu se acceptă În condițiile în care proiectul de lege stabilește condiții egale de a investi și de a desfășura activitatea economică, pentru toți investitorii fără excepție, în condițiile în care recomandările asociațiilor de business sunt în favoarea acestui tratament egal și nediscriminatoriu, în condițiile în care legislația UE și națională cu privire la concurență impune asigurarea unor condiții concurențiale egale – considerăm că facilitatea prevăzută la art. 20 alin (1) din Legea nr. 81/2004 discriminează investitorii naționali prin tratament inegal în raport cu investitorii străini.

	În lipsa unei tipologii clare a facilităților (<i>fiscale, administrative, funciare, financiare etc.</i>), rămâne neclar ce forme de sprijin pot fi accesate de investitorii care nu se califică drept „strategici” și dacă aceștia pot beneficia de alte măsuri decât cele care constituie ajutor de stat. Prin urmare, proiectul nu clarifică dacă urmărește instituirea unui regim general al facilităților investiționale, aplicabil tuturor investitorilor, sau doar consacră un set de principii generale și un regim distinct, limitat la investițiile strategice. În același spirit, conform art. 10 alin. (4) din proiect, la momentul acordării unei facilități investiționale, furnizorul are obligația de a indica expres perioada pentru care au fost oferite, precum și condițiile obiective în care poate interveni modificarea sau încetarea sa anticipată.	
	Cu referire la scutirile prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. c) și d), menționăm că impozitul pe bunurile imobiliare, precum și taxele percepute de autoritățile publice locale pentru eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire reprezintă venituri ale bugetelor locale. În acest context, nu este clar temeiul soluției propuse în Proiect, potrivit căreia acordarea acestor scutiri ar fi decisă de o altă autoritate decât autoritățile publice locale competente, al căror acord apare ca fiind unul subsidiar sau complementar unei decizii adoptate de o entitate nedefinită. Totodată, notăm că facilitățile prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. b), c) și d) prezintă un risc ridicat de calificare drept ajutor de stat. Cu toate acestea, ele sunt incluse într-o categorie distinctă („facilități funciare”), separată de facilitățile „acordate în cadrul schemelor de ajutor de stat”, reglementate separat în același articol. Această abordare generează incertitudine juridică cu privire la aplicabilitatea reglementărilor în materia ajutorului de stat asupra facilităților funciare.	Nu se acceptă <i>Art. 13 a devenit art. 14</i> Facilitatea de la art.14 litera c) a fost exclusă, la solicitarea Ministerului Finanțelor. Facilitatea de la litera d), precizarea este pentru a fi clar pentru APL că este un drept al lor, nu o obligație care ar atenta la autonomia APL. Nu este justificată îngrijorarea pentru <i>riscul ridicat de calificare drept ajutor de stat!</i> Evident că este ajutor de stat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012: „<i>ajutor de stat – orice măsură de sprijin care întrunește cumulativ următoarele condiții:</i> a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă; b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață; c) este acordată în mod selectiv; d) denaturează sau riscă să denatureze concurența;” Ajutorul de stat nu se acordă doar prin scheme de ajutor de stat. Există și ajutor de stat individual! Spre exemplu aceleași facilități funciare sunt astăzi permise pentru crearea Parcurilor Industriale și ele sunt Notificate la Consiliul

			Concurenței drept ajutoare individuale. MDED, în calitate de furnizor, monitorizează și raportează Consiliul Concurenței. Nu există alte mecanisme de a oferi facilități definite drept ajutor de stat.
		Deși trimiterea la legislația fiscală și vamală din art. 10 alin. (1) oferă o minimă orientare cu privire la condițiile de acordare a facilităților corespunzătoare, pentru celelalte facilități instituite prin Proiect cadrul rămâne insuficient clar. În cazul investițiilor strategice, Proiectul introduce mai multe praguri valorice: un prag general în art. 12 (minimum 10 milioane euro), un prag distinct pentru aplicarea facilităților funciare în art. 13 alin. (2) (minimum 25 milioane euro) și un alt prag pentru încheierea acordurilor de investiții în art. 13 alin. (3) (minimum 50 milioane euro). Cu toate acestea, Proiectul nu definește noțiunea de „valoare a investiției” și nu stabilește o bază de calcul sau repere temporale clare pentru determinarea acesteia. În lipsa unor clarificări, rămâne neprecizat dacă „valoarea investiției” se referă la aportul la capitalul social, la finanțările acordate (inclusiv credite), la costul total al proiectului (CAPEX) sau la valoarea activelor fixe. De asemenea, nu este clar dacă evaluarea se face pe baza valorii brute sau nete, cum sunt tratate investițiile realizate etapizat și la ce moment se verifică atingerea pragurilor valorice. Totodată, Proiectul nu oferă îndrumări privind tratamentul investițiilor în natură (echipamente, know-how, proprietate intelectuală) sau al reinvestirii profitului. Această lipsă de claritate afectează previzibilitatea regimului facilităților investiționale și poate genera dificultăți semnificative în aplicarea practică a Proiectului.	Se acceptă parțial (<i>art. 10 alin. (1) a devenit art. 11 alin. (1)</i>) Investiția este definită la art. 2 din proiectul de lege.
		Referitor la articolul 15 din proiect, prezentat ca parte a facilităților acordate investițiilor strategice, se pune problema dacă această reglementare oferă, în mod efectiv, facilități investiționale sau doar creează o aparență de facilitate investițională. Termenele-limită stabilite pentru acordarea autorizațiilor aferente investițiilor strategice (observăm, totodată, caracterul imprecis al noțiunii utilizate; din context rezultă că este vorba despre actele permissive pentru activitatea de întreprinzător reglementate de Legea nr. 160/2011) sunt foarte lungi: 12-27 luni în mod standard. Dacă termenele reale, de rutină, pentru acordarea autorizațiilor de	Se acceptă parțial <i>Art. 15 a devenit art. 16</i> Termenele sunt din Regulamentele UE care sunt transpuse parțial prin prezenta lege și în cazul în care acestea sunt diferite de reglementarea generală, reprezintă facilitate.

	activitate sunt mai mici (de ex., 30-90 de zile pentru majoritatea licențelor), atunci art. 15 din proiect nu va accelera și nu va facilita în mod real procedurile pentru investitorii strategici, ci doar va consacra în lege un plafon temporal generos pentru autoritățile publice care eliberează aceste autorizații, fără a genera un beneficiu concret sau suplimentar pentru investitorii strategici. În mod paradoxal, procedura de evaluare a impactului asupra mediului, deși reprezintă o procedură complexă, desfășurată în mai multe etape și care, prin natura sa, se poate întinde pe o perioadă îndelungată, este exclusă în mod expres de la aplicarea dispozițiilor articolului 15, potrivit alineatului (3) al acestuia.	
	Conform art. 17 alin. (1), drepturile oferite investitorilor prin prezenta lege, prin alte acte normative sau prin tratatele la care Republica Moldova este parte nu pot fi limitate sau suspendate decât în condițiile expres prevăzute de lege și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: <i>(1) Drepturile oferite investitorilor prin prezenta lege, prin alte acte normative sau prin tratatele la care Republica Moldova este parte nu pot fi limitate sau suspendate decât în condițiile expres prevăzute de lege și corespunzător de tratatele internaționale respective, și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării.</i> Versiunea actuală a prevederii ar sugera faptul că drepturile investitorilor prevăzute de tratatele la care Republica Moldova este parte, ar putea fi limitate sau suspendate în condițiile prevăzute de lege. Drepturile conferite de tratatele internaționale nu pot fi suspendate sau restrânse unilateral pe baza legislației interne a unui stat. Aceste drepturi există independent de normele interne și sunt protejate prin angajamentele asumate la nivel internațional. Suspendarea lor este posibilă numai în condițiile expres prevăzute de tratatele internaționale relevante, care pot include mecanisme specifice de suspendare, temporizare sau derogare. În absența unor astfel de prevederi, orice încercare de suspendare a acestor drepturi pe baza legii interne ar constitui o încălcare a obligațiilor internaționale asumate de stat. Totodată, în aliniere cu propunerile de modificare a termenilor definiți supra, <i>alin. (3)</i> îl propunem în următoarea redacție: „<i>(3) Investitorii au dreptul de a solicita repararea prejudiciilor suferite, inclusiv a venitului ratat, atât prin intermediul</i>	Se acceptă <i>(art. 17 alin. (1) a devenit art. 18 alin. (1))</i> S-au operat modificările.

	<i>instanțelor judecătorești competente, cât și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional în condițiile prevăzute de tratatele internaționale privind investițiile.”.</i> Ultima frază din art. 26 alin. (1) din proiect, propunem a fi expusă în următoarea redacție: <i>„Soluționarea pe cale judiciară poate fi în instanțele competente ale Republicii Moldova sau în arbitraj investițional, în temeiul tratatelor internaționale privind investițiile.”.</i> Referirea în acest articol la soluționarea litigiilor dintre investitori și autoritățile publice la <i>„în arbitraj dacă părțile au convenit astfel în temeiul cadrului normativ special cu privire la arbitraj”</i>, pare să confunde două sensuri diferite ale arbitrajului: - arbitrajul comercial clasic: reprezintă tehnica de soluționare a litigiilor de drept privat, și între părți, de regulă, private (societăți comerciale) sau, uneori, cu participarea unor entități publice, dar tot în calitatea lor de comercianți sau părți la contract. Acest arbitraj este reglementat în Republica Moldova de Legea 23/2008 cu privire la arbitraj și Legea 24/2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional. Anume acest tip de arbitraj are la bază clauza compromisorie sau convenția de arbitraj sau, la mod mai general acordul părților litigioase privind soluționarea litigiului în arbitraj. - arbitrajul de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat (cunoscut și ca ISDS – Investor-State Dispute Settlement). În acest caz, este vorba de opțiunile investitorului ca entitate privată de a recurge la anumite foruri arbitrale pentru soluționarea litigiilor cauzate prin acțiuni de putere publică ale autorităților statului, și nu pentru neexecutarea unui contract comercial. Forurile arbitrale în acest caz, și sau jurisdicția lor, sunt instituite sau andosate prin încheierea de către stat de tratate internaționale de protecție a investițiilor, bi- sau multilaterale, cum este, de exemplu, Convenția ICSID. Uneori, drept bază pentru asemenea mecanisme jurisdicționale poate servi și legislația națională (dar nu este cazul Moldovei). În cazul mecanismelor ISDS nu se poate vorbi, în sens clasic, despre o convenția a părților la litigiu („dacă părțile au convenit”), întrucât investitorul are dreptul de a recurge la acest mecanism de soluționare în virtutea faptului că anterior statul s-a obligat să respecte un asemenea mecanism de soluționare și drepturile relevante ale investitorului prin încheierea tratatului relevant.	
	Se acceptă <i>(art. 26 alin. (1) a devenit art. 27 alin. (1))</i> S-au operat modificările.	

	Uneori, aceste tratate ar putea prevedea și condiția consimțământului ambelor părți pentru examinarea în arbitraj sau condiții pentru prezumarea acestui consimțământ, dar aceasta ar fi o condiție ce ține de aplicarea respectivului tratat, nu un acord între părțile litigiului, și nu ar fi corect ca acordul fie prevăzut drept condiție generală a acestui mecanism de soluționare în Proiect. Din acest motiv, nu este corect ca proiectul să prezinte, în termeni generali, arbitrajul investițional ca fiind dependent de „<i>acordul părților</i>” în sensul legislației privind arbitrajul comercial. Pentru a evita confuzia între arbitrajul comercial și ISDS, formularea din <i>art. 26 alin. (1)</i> ar trebui să se limiteze la trimiterea la arbitrajul investițional în temeiul tratatelor internaționale privind investițiile, fără a introduce condiția convenției de arbitraj în sensul dreptului intern al arbitrajului comercial. Complementar, conform <i>alin. (2)</i> din proiect, hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova sau într-un stat străin, în condițiile legii, sunt obligatorii, executorii și se recunosc în conformitate cu prevederile art. 475- 476 din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 și a prevederilor speciale a cadrului normativ cu privire la arbitraj. Propunem înlocuirea prevederii cu următorul text: „(2) <i>Hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova sau într-un stat străin, în condițiile legii, sunt obligatorii. Hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova se execută în conformitate cu art.482-486 din Codul de Procedură Civilă și în conformitate cu normele speciale aplicabile procedurii de arbitraj desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova. Hotărârile arbitrale străine sunt recunoscute pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu Convenția de la New York privind recunoașterea și încuviințarea sentințelor arbitrale străine din 10 iunie 1958, cu prevederile altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte, și în conformitate cu art. 475-476 din Codul de Procedură Civilă.</i>” Propunerea de ajustare a normei clarifică faptul că doar sentințele arbitrale străine, pronunțate pe teritoriul unui stat străin care este parte la Convenția de la New York din 1958, pot fi recunoscute și executate pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu art. 475-476 din Codul de Procedură Civilă. Atragem atenția că, conform art. 475 alin. (2) din același cod, poate fi recunoscută și executată în Republica Moldova o hotărâre	
--	---	--

	arbitrală străină emisă, în conformitate cu o convenție arbitrală, pe teritoriul unui stat străin care este parte la Convenția privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, precum și o hotărâre arbitrală străină ale cărei recunoaștere și executare sânt reglementate fie prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie în baza principiului reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârii arbitrale străine. Subsidiar, cu referire la <i>alin. (3) al art. 26</i> din proiect, notăm incertitudinea creată de referirea în acest alineat la termene de soluționare amiabilă stabilite de instanța de judecată. Având în vedere că soluționarea amiabilă este o etapă premergătoare examinării litigiului în instanța de judecată, este greu de înțeles ce se are în vedere. De asemenea, observăm că norma se referă ulterior doar la soluționarea litigiului de instanța de judecată, deși proiectul admite că soluționarea litigiilor investiționale poate avea loc nu doar în instanțele de judecată, ci și în forurile de arbitraj.	
	Conform art. 27 alin. (1), regimul juridic al investițiilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova este guvernat de legislația Republicii Moldova, indiferent de reședința, cetățenia, naționalitatea investitorului sau a originii capitalului investit cu excepțiile prevăzute de legislație în cazul raporturilor juridice cu elemente de extraneitate. Reiterăm părerea enunțată anterior, conform căreia legea națională a unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este aceasta (art. 2586 alin. (1) din Codul Civil). În forma actuală a normei, formularea sugerează că cetățenia și naționalitatea unei persoane ar fi două criterii juridice distincte. În realitate, însă, naționalitatea unei persoane fizice se determină pe baza cetățeniei deținute, astfel încât cele două concepte nu sunt autonome, ci intrinsec legate. Prin urmare, propunerea de modificare urmărește eliminarea acestei incoerențe interpretative și corectarea unei erori juridice, prin clarificarea faptului că naționalitatea persoanei fizice este direct determinată de cetățenia sa.	Se acceptă

		Tot cu referire la art. 27 alin. (1) al proiectului notăm că utilizarea în acest articol a sintagmei „<i>raporturile juridice cu elemente de extraneitate</i>” este inoportună și generează confuzii cu privire la scopul normei. Această formulare trimite implicit la reglementările Cărții a IV-a („Dreptul internațional privat”) din Codul civil, care este unul dintre actele normative care operează cu această noțiune și vizează exclusiv raporturi juridice de drept privat. Or, din context rezultă că <i>articolul 27</i> are în vedere regimul juridic general al investițiilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova, care este guvernat, în mod firesc, de dreptul național, cu eventuale derogări stabilite prin tratate internaționale, și se referă la raporturi juridice private sau contractuale, care sunt, de regulă, vizate de sintagma „<i>raporturi cu elemente de extraneitate</i>” În aceste condiții, considerăm că excepția din acest alineat trebuie eliminată din considerente de claritatea și coerență și de evitare a unor interpretări eronate privind domeniul de aplicare al normei. La art. 28 alin. (1) din proiect, propunem înlocuirea textului „<i>acorduri internaționale la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți</i>” cu textul „<i>acorduri internaționale UE privind investițiile</i>”, în corespundere cu propunerile de optimizare a termenilor definiți supra. Alineatul (2) al art. 28 din proiect ridică obiecții serioase privind stabilirea sferei de aplicare a capitolului IX, întrucât introduce norme insuficient de clare care extind nejustificat și fără o logică evidentă domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 912, ce se intenționează a fi transpus. Regulamentul 912 are o sferă de aplicare strict delimitată, vizând exclusiv procedurile ISDS inițiate în temeiul acordurilor internaționale de protecție a investițiilor la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea și statele membre sunt părți, și reglementează doar repartizarea răspunderii financiare interne și determinarea pârâtului în astfel de litigii. Prin contrast, <i>art. 28 alin. (2)</i> din proiect: a) extinde în mod neclar categoria acordurilor vizate, incluzând situații în care Republica Moldova ar acorda tratamente investitorilor în baza unor acorduri la care nu este parte, fără a explica mecanismul juridic aplicabil; b) deplasează criteriul de aplicare de la baza convențională către orice procedură sau înțelegere care ar genera obligații financiare	Se acceptă (<i>art. 27 alin. (1) a devenit art. 28 alin. (1)</i>) S-au operat modificări Nu se acceptă (<i>art. 28 alin. (1) a devenit art. 29 alin. (1)</i>) Este transpunerea din Regulamentul UE 912/2014. Nu se acceptă (<i>art. 28 alin. (2) a devenit art. 29 alin. (2)</i>) Observațiile formulate cu privire la art. 29 alin. (2) pornesc de la o premisă greșită, și anume că proiectul ar urmări o transpunere literală și limitativă a Regulamentului (UE) nr. 912/2014. Art. 28 alin. (2) nu extinde nejustificat domeniul Regulamentului (UE) nr. 912/2014, ci stabilește domeniul propriu de aplicare al mecanismului intern al Republicii Moldova privind gestionarea răspunderii financiare în litigii investiționale cu dimensiune europeană. Regulamentul 912 reglementează exclusiv un mecanism intern UE și state membre; proiectul adaptează principiile acestuia la statutul juridic distinct al RM.
--	--	---	---

	pentru Republica Moldova. Această abordare conduce la o sferă de aplicare excesiv de largă, incoerentă și dificil de aplicat în practică a capitolului IX al proiectului. Cu referire la art. 29 alin. (1) din proiect, menționăm că, principiile de repartizare ale răspunderii financiare preluate în proiect sunt unilaterale: au fost preluate doar acele norme ale Regulamentului 912, care prevăd cazurile de asumare a răspunderii de către statul membru, nu și cele care prevăd cazurile de asumare a răspunderii de către Uniunea Europeană. În această redare norma își pierde sensul, pentru că nu mai este vorba de nicio repartizare (care presupune un act de distribuire sau împărțire a unei resurse sau obligații între cel puțin două părți). Regula prevăzută la lit. b) ridică unele semne de întrebare din perspectiva aplicabilității sale în contextul actual al Republicii Moldova, având în vedere că statul nu deține, la acest moment, calitatea de membru al Uniunii Europene și, respectiv, nu este supus obligației de a acționa direct în temeiul dreptului UE. Totodată, este de menționat că, odată cu eventuala aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Regulamentul (UE) nr. 912 ar deveni direct aplicabil, ceea ce ar putea diminua relevanța practică a prevederilor corespunzătoare din prezentul capitol al Proiectului. Aferent <i>lit. c)</i>, nu este clar de ce statul (Republica Moldova) și-ar asuma „integral” răspunderea financiară, atunci când îi revine doar o parte a răspunderii? O normă echivalentă nu poate fi identificată în Regulamentul 912. <i>Litera d)</i> reprezintă un gând neterminat și nu stabilește, în general, nicio regulă de repartizare a responsabilității financiare, așa cum ar trebui să facă, conform prevederii introductive de la alin. (1).	Nu se acceptă <i>(art. 29 alin. (1) a devenit art. 30 alin. (1))</i> Propunerea nu poate fi acceptată, deoarece pornește de la o interpretare eronată a noțiunii de „repartizare” în contextul unui stat terț față de Uniunea Europeană. Regulamentul (UE) nr. 912/2014 reglementează exclusiv un mecanism intern al Uniunii privind distribuirea răspunderii între UE și statele membre. Republica Moldova nu are competența de a institui prin lege națională un mecanism bilateral de alocare a obligațiilor cu aceasta. Articolul 29 are ca obiect determinarea răspunderii financiare a Republicii Moldova în raport cu investitorul, în funcție de autoritatea care a acordat tratamentul contestat. Norma operează în plan intern și nu presupune o distribuire efectivă între RM și UE. Introducerea unor dispoziții privind asumarea răspunderii de către Uniunea Europeană ar avea caracter pur declarativ și ar depăși competența legiuitorului național. Art. 30 alin. (1) nu este „unilateral”, ci reflectă limitele competenței Republicii Moldova: statul nu poate reglementa cazurile în care Uniunea Europeană își asumă răspunderea financiară. Norma stabilește doar atribuirea răspunderii Republicii Moldova. Lit. b) are caracter anticipativ și se aplică situațiilor în care statul acționează în executarea obligațiilor asumate în cadrul acordurilor cu UE, independent de calitatea de stat membru. Lit. c) vizează obligația externă față de investitor, unde statul poate suporta integral plata, chiar dacă repartizarea internă poate fi clarificată ulterior. Lit. d) confirmă că, atunci când tratamentul aparține exclusiv statului și acesta optează pentru înțelegere amiabilă, răspunderea financiară îi
--	---	--

			revine integral, fără a modifica regula de imputare.
		Art. 32 din proiect contravine unor principii elementare a unei proceduri judiciare. Menționăm că, art.32 reglementează procedura arbitrală: atragem atenția că procedura arbitrală este reglementată de legea aplicabilă procedurii arbitrale a jurisdicției unde își are locul arbitrajul, și de regulamentul de arbitraj. În cazul arbitrajului ICSID, procedura e reglementată de Convenția ICSID la care Republica Moldova este parte din 4 iunie 2011. Calitatea de pârât este o calitate procesuală obținută odată cu inițierea procedurii arbitrale prin depunerea unei cereri de arbitraj. Calitatea de pârât nu poate fi substituită prin <i>„preluarea apărării”</i>. Procedura de anulare nu este parte a procesului arbitral. În cazul în care statul inițiază procedura de desființare a hotărârii arbitrale, sau procedura de anulare a hotărârii ICSID, atunci statul are calitatea de reclamant în procedurile respective. În ansamblu, considerăm că proiectul Legii cu privire la investiții reprezintă un pas important în direcția consolidării cadrului juridic aplicabil investițiilor în Republica Moldova. Pentru ca acest obiectiv să fie atins în mod efectiv, este necesar ca reglementările propuse să fie fundamentate pe concepte juridice adecvate domeniului investițiilor, să evite soluții normative ambigue sau excesiv de largi și să asigure compatibilitatea deplină cu tratatele internaționale relevante și cu standardele europene aplicabile.	Se acceptă parțial <i>Art. 32 a devenit art. 33</i> Procedura arbitrală este, într-adevăr, guvernată de instrumentul aplicabil (Convenția ICSID, regulamente UNCITRAL etc.). Articolul 32 nu intervine asupra normelor procedurale aplicabile tribunalului arbitral, ci stabilește obligațiile administrative și de cooperare ale autorităților naționale în raport cu Comisia Europeană. Este vorba despre o reglementare internă de organizare a apărării statului, nu despre modificarea sau substituirea regulilor procedurale arbitrale. Este corect că statutul de pârât rezultă din introducerea cererii de arbitraj. Articolul 32 alin. (1) nu redefineste această calitate procesuală, ci precizează cine exercită apărarea și în ce condiții, în raport cu tratamentul contestat și cu eventualele competențe ale Uniunii Europene. Sintagma „preluarea apărării” reflectă o realitate juridică specifică acordurilor mixte, în care, potrivit dreptului Uniunii, Comisia poate decide ca Uniunea să acționeze în calitate de pârât. Aceasta nu substituie calitatea procesuală în sens arbitral, ci stabilește titularul reprezentării și al apărării în plan extern, conform mecanismului prevăzut de dreptul UE. Art. 32 nu reglementează procedura arbitrală în sensul Convenției ICSID sau al regulilor aplicabile arbitrajului, ci stabilește exclusiv un cadru intern de organizare și coordonare a apărării statului. Norma nu modifică legea procedurală aplicabilă tribunalului arbitral și nu interferează cu competența acestuia. Calitatea de pârât nu este redefinită; referirea la „preluarea apărării” reflectă mecanismul specific acordurilor cu participare a Uniunii Europene și

			vizează reprezentarea externă, nu statutul procesual stabilit de tribunal. Mențiunea privind anularea sau alte căi post-award are rol organizatoric, asigurând continuitatea cooperării instituționale pe întreaga durată a gestionării litigiului, fără a afecta principiile procedurale aplicabile.
Obiecțiile și propunerile la II avizare			
19.	Ministerul Mediului (e-legiferare 07.04.2026)	În contextul examinării repetate a proiectului de lege cu privire la investiții (număr unic 971/MDED/2025), Vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	S-a luat act
20.	Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr. 116 din 08.04.2026)	1. Referitor la <i>Articolul 14</i> (Facilități pentru investițiile strategice (1) Statul acordă următoarele facilități pentru investițiile strategice: 1) Simplificarea procedurilor administrative și de acordarea actelor permissive. 2) Facilități funciare, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 20 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei: a) Transmiterea terenului proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani): reiterăm că statul nu poate decide în privința preluării proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale (administrării proprietății UAT în locul APL), fără o dreaptă și prealabilă despăgubire (de altfel, ca și în privința proprietății private), motiv din care, solicităm reformularea lit. a) din alin. (2), astfel încât aceste facilități funciare să fie la discreția autorităților administrației publice locale, care le-ar putea acorda, dacă norma va fi astfel permisivă (de exemplu, „Autoritățile administrației publice locale pot transmite terenuri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani”).	Se acceptă parțial Facilitatea menționată nu presupune preluarea proprietății publice a autorităților publice locale de către stat. Articolul reglementează dreptul statului, implicit a autorităților publice locale, de a transmite terenuri proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, în condițiile în care sunt interesate de atragerea investițiilor strategice în țară/localități. Nu este o obligație, este un drept, dar odată ce este o lege a Republicii Moldova pentru potențialii investitori, autohtoni și străini, alineatul este formulat – Statul acordă următoarele facilități, fără a face referire la delimitarea proprietății publice în funcție de apartenență și a atenta la drepturile APL. Proiectul nu prevede derogări de la Legea nr. 121/2007, Legea 29/2018 sau cadrul legal special cu privire la APL. Proiectul este conform practicilor legale în Uniunea Europeană - statul garantează facilități, statul garantează drepturi, statul garantează tratament egal pentru investitori, prezumând că APL sunt parte a statului Republica Moldova, altfel nu considerăm necesar de a reglementa garanțiile statului pentru investitori, după care separat garanțiile APL.

			Totodată, pentru a elimina orice temeri și/sau interpretări, reglementarea a fost reformulată.
		2. Referitor la <i>Articolul 18</i> (Respectarea dreptului investitorului și reparării prejudiciilor. (3) Investitorii au dreptul de a solicita repararea prejudiciilor suferite, inclusiv a venitului ratat, atât prin intermediul instanțelor judecătorești competente, cât și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional în condițiile prevăzute de tratatele internaționale privind protecția investițiilor): atenționăm că accesul la „<i>arbitrajul internațional</i>” fără o monitorizare strictă de către stat va avea riscul de generare a unor obligații financiare enorme în sarcina Republicii Moldova sau a unităților administrativ-teritoriale. În special, aceste riscuri planează asupra potențialelor cheltuieli publice esențiale în cazul utilizării necontrolate a mecanismului arbitrajului internațional la efectuarea investițiilor strategice. Reiterăm propunerea ca toate Convențiile de arbitraj internațional (<i>clauze compromisorii sau convenții separate</i>) să fie notificate Guvernului Republicii Moldova, sub sancțiunea nulității, iar Guvernul să exercite auditul juridic prealabil sub aspectul respectării intereselor și ordinii publice a Republicii Moldova, totodată, Guvernul să plaseze lista notificărilor, cu date relevante pe pagina oficială.	Nu se acceptă Reiterăm faptul că, recomandarea depășește cadrul de reglementare a prezentei legi.
		3. Referitor la <i>Articolul 37</i> (Dispoziții finale și tranzitorii (3) Articolul 60 alineatul (4) din Codul funciar al Republicii Moldova nr. 22/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 93-95, art. 137), cu modificările ulterioare, se completează cu litera h) cu următorul cuprins: „h) în cazul terenurilor destinate realizării investițiilor strategice, în condițiile legii cu privire la investiții”): având în vedere că compensarea pierderilor cauzate de trecerea terenurilor cu destinație agricolă sau ale fondului forestier la o altă categorie de destinație reprezintă venituri proprii ale bugetelor locale, administrate de către APL, ținând cont de raționamentele expuse de Curtea Constituțională a Republicii Moldova, care a relevat că aceste venituri fac parte din mecanismul exercitării autonomiei locale, fiind fundamentul acesteia, solicptăm reformularea normei, astfel încât această facilitate să fie la discreția autorităților administrației publice locale, care ar putea-o acorda, dacă norma va fi astfel permisivă.	Nu se acceptă Legea nu obligă autoritățile publice locale să acorde facilitățile prenotate! Legea conferă dreptul, inclusiv APL, de a acorda aceste facilități – după modelul existent în Parcurile Industriale și Zonele economice Libere. Astfel, în cazul în care APL vor fi interesate să atragă investiții desemnate strategice de prezenta lege, în vederea dezvoltării sociale și economice a localităților/regiunilor respective, atunci acestea vor avea acest drept. În cazul în care APL nu sunt interesate de atragerea investițiilor, în special din domeniile menționate, evident că acestea nu vor oferi aceste facilități. Exact aceasta este prevăzut astăzi pentru Parcurile Industriale și Zonele economice libere.

			Mai mult, această facilitate este ajutor de stat, în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, respectiv doar APL, în calitate de proprietar de teren poate decide schimbarea destinației gratuit și tot APL are obligația de a notifica ajutorul de stat Consiliului Concurenței. Nu poate nicio autoritate să decidă în locul nudului proprietar de teren și nu poate fi considerat ajutor de stat existent/legal câtă vreme APL, în cazul în care este proprietar de teren, nu notifică aceasta Consiliului Concurenței.
21.	Agenția de Guvernare Electronică (nr. 3007-085 din 09.04.2026)	<i>Alineatul (3) la articolul 15 din proiect se propune a fi modificat, cu următorul cuprins: „(3) Agenția de Mediu acționează în calitate de ghișeu unic responsabil sub aspect instituțional de examinare a cererilor și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Depunerea cererilor și a documentelor aferente solicitării, reperfectării, prelungirii, suspendării/reluării, retragerii și anulării actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale se realizează prin Portalul guvernamental integrat EVO, care constituie punctul unic electronic de recepționare (ghișeul unic electronic) pentru solicitant, în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”</i> Propunerea respectivă derivă din: - prevederile art. 16 alin. (4) din Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, care stabilește implementarea ghișeului unic la prestarea serviciilor publice electronice prin intermediul portalului guvernamental al serviciilor publice (Portalul guvernamental integrat EVO); - pct. 1 și 2 din Hotărârea Guvernului nr. 677/2025 cu privire la consolidarea accesului la serviciile publice electronice în cadrul Portalului guvernamental integrat EVO utilizat la prestarea serviciilor publice electronice și aprobarea măsurilor necesare pentru implementarea modelului unitar de design, care stabilește consolidarea accesului la serviciile publice electronice în cadrul Portalului guvernamental integrat EVO. Suplimentar, propunerea este în concordanță cu art.6 din Legea nr.282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii, în perspectiva desemnării Portalului guvernamental integrat EVO în calitate de punct unic de contact electronic pentru prestatori (Ghișeu Unic	Se acceptă Sa-u operat modificările.

		Electronic) și art.39 alin.(2) lit. a) din aceeași lege care stabilește obligația Guvernului și a autorităților competente de a aproba cadrul normativ necesar, a opera modificările necesare la cadrul normativ în vigoare și a întreprinde măsurile necesare implementării legii respective până la 1 ianuarie 2028. La același subiect, aducem la cunoștință că în scopul transpunerii unor acte normative ale Uniunii Europene în cadrul normativ național, AGE a inițiat elaborarea unui proiect de lege de modificare a Legii nr. 234/2021 prin care este reglementat accesul persoanelor fizice și juridice la informații, proceduri și servicii de asistență și de soluționare a problemelor în cadrul portalului digital unic (gateway) instituit la nivelul Uniunii Europene. Astfel, Portalul guvernamental integrat EVO urmează a fi desemnat în calitate de portal web național cu relevanță primară în raport cu portalul digital unic (gateway) prin intermediul căruia persoanelor fizice și juridice vor avea acces ușor la informații de înaltă calitate, la proceduri eficiente și la servicii eficace de asistență și soluționare a problemelor în ceea ce privește normele naționale aplicabile persoanelor fizice și juridice care își exercită sau intenționează să își exercite drepturile care decurg din dreptul Uniunii sau cel național în domeniul pieței interne.	
22.	Centrul de Armonizare a Legislației (nr. 31/02-69-4074 din 08.04.2026)	Regulamentul (UE) 2024/1735 - <i>Art. 16</i> din proiectul național asigură o transpunere parțială a art. 9 din Regulamentul (UE) 2024/1735, prin preluarea termenelor maxime aplicabile procedurii de acordarea actelor permissive și prin introducerea regulii privind neafectarea termenelor mai scurte stabilite de dreptul intern. Cu toate acestea, transpunerea rămâne incompletă și, pe alocuri, neconformă, întrucât nu sunt reglementate elemente esențiale ale cadrului procedural european. În special, <i>proiectul nu transpune dispozițiile privind confirmarea caracterului complet al cererii și stabilirea momentului de început al procedurii (art. 9 (10)), gestionarea solicitărilor de informații suplimentare și suspendarea termenelor (alin. (5) și (9)), posibilitatea prelungirii termenelor în situații excepționale (alin. (6) – (8)), precum și relația cu căile de atac administrative și judiciare (alin. (12)).</i> Totodată, stabilirea curgerii termenelor de la momentul formulării solicitării nu este conformă cu logica regulamentului, ori acesta leagă <i>începutul procedurii de confirmarea completitudinii cererii.</i>	Se acceptă S-au operat modificările recomandate.

	- Deși, proiectul național delimitează competențele între Agenția de Investiții din Moldova și autoritățile sectoriale - Agenția de Mediu, prevederea potrivit căreia „Agenția de Investiții nu este responsabilă de respectarea termenelor” este problematică din perspectiva mecanismului procedural instituit de Regulamentul (UE) 2024/1735. În conformitate cu Regulamentul UE, punctul unic de contact exercită un rol de coordonare a procedurii de autorizare, ceea ce presupune, inclusiv, și monitorizarea respectării termenelor, fără a substitui competențele autorităților emitente. În același timp, responsabilitatea pentru respectarea termenelor aferente examinării cererilor și emiterii actelor permissive revine autorităților sectoriale competente. În acest context, se recomandă revizuirea dispoziției menționate, în sensul clarificării unei distribuiri funcționale a responsabilităților, în care Agenția de Investiții să asigure coordonarea și monitorizarea respectării termenelor, iar autoritățile emitente să fie responsabile de respectarea acestora în cadrul competențelor lor materiale.	Se acceptă S-au operat modificările recomandate.
	- Referitor la netranspunerea dispozițiilor art. 10 și art. 14 din Regulamentul (UE) 2024/1735, se reiterează necesitatea completării proiectului național cu normele corespunzătoare, în vederea asigurării unei alinieri coerente cu cadrul instituit de Regulament. Totodată, în lipsa unor astfel de completări, se impune prezentarea unor justificări clare în tabelul de concordanță privind opțiunea de netranspunere, inclusiv, indicarea eventualei reglementări prin acte normative subsecvente sau a aplicabilității directe a acestor dispoziții de la data aderării. Ori, din mențiunile consemnate în tabelul de sinteză nu este clară intenția autorului.	Se acceptă parțial Prevederi ale art. 10 se regăsesc deja în Legea nr. 86/2014. Transpunerea art. 14 urmează a fi realizată urmare analizei complexe a regulamentului și a corespondentelor legale naționale.
	- Totodată în Tabelul de concordanță la compartimentul 8, termenul de „nepreluat” se va substitui cu calificativul <i>prevederi UE neaplicabile</i> – pentru prevederile actului juridic UE, care se referă la activitatea Comisiei Europene sau a altor agenții/instituții europene, ori sunt prevederi generale finale și tranzitorii care nu sunt supuse procedurii de transpunere ori se va utiliza calificativul <i>prevederi UE netranspuse</i> – pentru prevederi fundamentale și obligatorii ale actului juridic european care nu sunt transpuse de proiectul de act normativ, dar urmează a fi transpuse obligatoriu printr-un alt proiect de act normativ național și/sau sunt transpuse deja de alte acte normative naționale și pentru prevederile UE obligatorii, care nu pot fi transpuse/implementate motivat de Republica Moldova în calitate de stat candidat la aderarea UE,	Se acceptă S-au reformulat termenii

		urmând a fi implementate prin aplicarea directă a Regulamentului UE.	
		- Compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii sau transpunerii parțiale a prevederilor actului UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile actului UE și prevederile proiectului de act normativ național, cât și se vor indica termenele preconizate pentru realizarea transpunerii integrale ale dispozițiilor actului Uniunii Europene și proiectele de acte normative care vor înlătura diferențele de compatibilitate. În mod corespunzător, acolo unde este cazul, se va indica drept motiv al netranspunerii faptul că, respectivele dispoziții nu necesită transpunere și vor fi aplicabile direct de la data aderării la Uniunea Europeană.	Se acceptă parțial Tabelul a fost completat, după caz.
23.	Ministerul Energiei (e-legiferare 14.04.2026)	Ministerul Energie comunică lipsă de propuneri	S-a luat act
24.	Ministerul Sănătății (e-legiferare 14.04.2026)	Ministerul Sănătății în limita competențelor funcționale, comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor.	S-a luat act
25.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (e-legiferare 15.04.2026)	...în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.	S-a luat act
26.	Ministerul Finanțelor (nr. 09/2-09/285 din 30.04.2026)	Cu privire la art.2, noțiunea „facilitate investițională”, se propune substituirea cuvintelor „<i>avantaj economic sau administrativ</i>” cu cuvintele „<i>avantaj economic, fiscal, vamal sau administrativ</i>”. Această modificarea se propune în contextul prevederilor art.11 alin.(1) din proiectul de lege, care în redacția actuală, reglementează doar dreptul de acordare a facilităților fiscale și vamale. Astfel, în cazul în care noțiunea de „<i>facilitate investițională</i>” va fi completată, art.11 alin.(1) din proiectul de lege va avea următoarea redacție: „(1) <i>Investitorilor li se acordă facilități investiționale în conformitate cu legislația națională.</i>”. Prin urmare, prin redacția propusă va fi asigurată aplicarea facilităților conform legislației naționale, atât în domeniul fiscal și vamal, cât și în domeniul economic și administrativ. La art.7 alin.(1), în partea ce ține de utilizarea sintagmei „<i>inițierea activităților independente</i>”, menționăm că proiectul de	Nu se acceptă Categoria „avantaj economic” este preluată din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și include <i>inter alia</i> avantajele sub forma facilităților fiscale/vamale.
			Se acceptă

		lege nu definește noțiunea de „<i>activitate independentă</i>”, ceea ce creează incertitudini privind eligibilitatea activităților permise a fi desfășurate de către investitori. Totodată, art.28 alin.(2) din proiectul de lege stabilește că, în lipsa unor dispoziții exprese în prezenta lege, se aplică dispozițiile Codului Civil nr. 1107/2002, ale legislației fiscale, vamale, muncii, concurenței și altor acte normative relevante, în funcție de natura raporturilor juridice generate de activitatea investițională. În acest sens, potrivit art.5 pct.361) din Codul fiscal, activități independente reprezintă activități de comerț desfășurate de către o persoană fizică rezidentă doar în mod individual, fără a constitui o formă organizatorico-juridică în urma desfășurării cărora se obține venit. Prin urmare, în lipsa unei definiții clare a noțiunii de „<i>activitate independentă</i>” în proiectul de lege, se vor aplica prevederile legislației fiscale care, în opinia Ministerului Finanțelor, nu corespund scopului și obiectului de reglementare al proiectului de lege cu privire la investiții.	S-au operat modificări, în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova.
		Cu referire la art.22 alin.(1), având în vedere faptul că legislația fiscală nu reglementează condițiile de transfer al mijloacelor bănești peste hotare, inclusiv prin prisma acordurilor de evitare a dublei impuneri, ci reglementează modul de impozitare a veniturilor obținute de către investitori ca urmare a investițiilor străine efectuate în Republica Moldova, se propune expunerea alineatului (1) în următoarea redacție: <i>„(1) Investitorii străini au dreptul de a transfera în țara lor de reședință sau în alte state, în valută liber convertibilă, mijloace bănești rezultate din activitatea investițională și economică desfășurată pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de legislația valutară. Impozitarea mijloacelor bănești respective se va efectua conform prevederilor legislației fiscale, inclusiv ale acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri la care Republica Moldova este parte.”.</i>	Se acceptă S-au operat modificările
27.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (e-legiferare 04.05.2026)	MMPS comunică susținerea proiectului definitivat, fără obiecții suplimentare	S-a luat act
Expertizarea proiectului			
28.	Centrul Național Anticorupție	Art.2 Articolul 2. Noțiuni principale:	Se acceptă

(nr. 06/2/7091 din 17.04.2026)	<i>investiție strategică</i> – investiție reglementată de prezenta lege care contribuie semnificativ la dezvoltarea economică sustenabilă <u>și întrunește cumulativ criteriile prevăzute la art. 12;</u> <i>Se recomandă:</i> Reconsiderarea noțiunii, cu revizuirea normei de trimitere sau definirea expresă a criteriilor de calificare a <i>investiției strategice</i>.	În conformitate cu recomandările Ministerului Justiției s-a făcut referință la criteriile expuse expres în art. 13 din proiect
	Art.5 alin. (1), (3) Articolul 5. Transparența (1) Actele normative cu impact direct sau indirect asupra investițiilor se publică în condiții de acces liber și nediscriminatoriu în termenele și în condițiile <u>prevăzute de legislația privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.</u> <i>Se recomandă:</i> Reconsiderarea normelor de trimitere și reglementarea clară și fără echivoc a cadrului normativ aplicabil în context.	Se acceptă S-a indicat referința la Legea nr. 239/2008 și Legea nr. 148/2023
	Art.6 Articolul 6. Responsabilitatea investițiilor (2) Investitorii <u>sunt încurajați</u> să adopte și să promoveze practici investiționale responsabile, sustenabile și transparente, care să contribuie la dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova. <i>Se recomandă:</i> Substituirea expresiei „sunt încurajați” cu o formulare care să instituie fie o obligație generală de respectare a principiilor investițiilor responsabile, fie o obligație de conformare la anumite standarde definite.	Se acceptă S-a revizuit expresia
	Art.10 Articolul 10. Politica statului în vederea stimulării investițiilor (2) Statul promovează <u>privatizarea etapizată</u> a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat, cu excepția întreprinderilor din sectoarele considerate strategice, precum și valorificarea economică a proprietății publice prin proiecte de parteneriat public-privat. <i>Se recomandă:</i> Reconsiderarea reglementării aspectelor vizate <i>privatizarea etapizată</i> a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat în conținutul proiectului, or obiectul de reglementare ține de legislația specială în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice (păstrarea unei astfel de prevederi trebuie să facă trimitere la prevederile legislației speciale privind administrarea și deetatăzarea proprietății publice și cu respectarea listelor bunurilor nepasibile privatizării (Anexa la Legea nr.121/2007)).	Se acceptă S-a reformulat textul art. 10

		Reglementarea conceptelor normative nedeterminate și stabilirea unor excepții ce vizează bunurile domeniul public, în corespundere cu cadrul normativ special. Art.11 alin. (1) pct.1) Articolul 11. Transparența și previzibilitatea facilităților investiționale. (1) Investitorilor li se acordă facilități fiscale și vamale <u>în conformitate cu legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova.</u> <i>Se recomandă:</i> La art.11 alin .(1) al proiectului - revizuirea normei de trimitere <i>"în conformitate cu legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova"</i> conform exigențelor art.55 al Legii nr.100/2017 (cu referințe expres la cod fiscal RM/cod vamal RM). Art.11 alin.(3) Articolul 11.Transparența și previzibilitatea facilităților investiționale. (3) Regimul juridic al facilităților investiționale acordate investitorilor trebuie să respecte legislația națională cu privire la concurență și ajutorul de stat și nu poate fi modificat, suspendat sau revocat arbitrar fără o justificare temeinică, iar orice modificare a acestora se aplică doar pentru viitor, cu respectarea unui <i>termen rezonabil</i> de tranziție în vederea asigurării securității juridice și a încrederii legitime a investitorilor.. <i>Recomandări:</i> Reconsiderarea formulei de reglementare a termenului administrativ vizat supra. Art.14 alin. (1) pct.1) Articolul 14. Facilități pentru investițiile strategice (1) Statul acordă următoarele facilități pentru investițiile strategice: <u>1) Simplificarea procedurilor administrative și de acordare a actelor permissive.</u> <i>Se recomandă:</i> Reconsiderarea redacției propuse de autor la art.14 alin.(1) pct.1) (o soluție poate constitui completarea cu o normă de trimitere la cadrul normativ special care va evidenția caracterul reglementat al procedurii, de exemplu: <i>"proceduri administrative simplificate prevăzute de lege"</i>).	Se acceptă parțial Facilitățile fiscale și vamale sunt stabilite în legislația fiscală și vamală, care poate evolua în timp. Se acceptă S-a exclus cuvântul „<i>rezonabil</i>” Se acceptă S-a reformulat textul alineatului
29.	Ministerul Justiției (nr. 04/2 – 4319 din 21.04.2026)	În clauza de armonizare, la liniuța a treia, în referința la Regulamentul (UE) 2024/1252, cuvântul „<i>Juranalul</i>” se va substitui cu cuvântul „<i>Jurnalul</i>”. Totodată, la liniuța a patra, se va asigura corectitudinea indicării numărului CELEX al Regulamentului (UE) 2024/1735, fiind	Se acceptă S-au efectuat corectările de rigoare CELEX-ul a fost coordonat cu Centrul de Armonizare a Legislației

	necesară în acest sens consultarea Centrului de Armonizare a Legislației.	
	La art. 1 alin. (1) al doilea enunț privind obiectul de reglementare al legii se va indica într-un alineat distinct, întrucât reprezintă o normă distinctă de prevederile alin. (1).	Se acceptă Enunțul doi a fost indicat printr-un alineat aparte
	La art. 2 „Noțiuni principale” : La noțiunea de „ <i>investiție</i> ”, la lit. d) după cuvântul „ <i>brevete</i> ” se va completa cu cuvintele „de invenție”, iar cuvântul „ <i>desene</i> ” se va substitui cu textul „ <i>desene/modele</i> ”, întru precizia normei (se va vedea Legea nr. 50/2008 privind protecția invențiilor, Legea nr. 161/2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale). La aceeași noțiune, în lit. e) cuvântul „ <i>legii</i> ” se va substitui cu cuvântul „ <i>legislației</i> ”. La definirea noțiunii „ <i>investiție strategică</i> ” textul „ <i>art. 12</i> ” se va substitui cu textul „ <i>art. 13</i> ”, deoarece acesta stabilește criteriile pentru investițiile strategice, la art. 12 fiind reglementate investițiile în domeniile de importanță pentru securitatea statului.	Se acceptă S-au efectuat corectările de rigoare S-a substituit textul
	La art. 4 „Nediscriminarea investițiilor”, alin. (1) , reiterăm că cuvintele „ <i>structura de proprietate</i> ” sunt atipice în raport cu termenul de „ <i>proprietate</i> ”. În legislația națională relevantă se regăsește termenul „ <i>structura capitalului social</i> ” (a se vedea, spre exemplu, art. 47 alin. (11) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni), precum și termenul „ <i>obiectele proprietății</i> ” sau „ <i>obiectele dreptului de proprietate</i> ” (spre exemplu, la art. 39 alin. (4) din Legea nr. 1134/1997, art. 471 alin. (3), art. 555 alin. (2) din Codul civil).	Se acceptă S-au operat modificările
	La art. 8 alin. (2) sintagma „ <i>Codul Administrativ</i> ” se va substitui cu textul „ <i>Codul administrativ nr. 116/2018</i> ”, întru corespunderea rigorilor tehnicii legislative.	Se acceptă S-a completat cu numărul și anul actului normativ
	La art. 13 „Investițiile strategice” , partea introductivă de la alin. (2) se recomandă de expus în felul următor: „(2) <i>Domeniile investiției sunt:</i> ”, în vederea asigurării succesiunii logice a normei.	Se acceptă S-a inclus cuvântul „ <i>sunt</i> ”
	La art. 15 „Simplificarea procedurilor administrative” : La alin. (1) se va elimina eroarea gramaticală privind repetarea unui cuvânt. La alin. (2) lit. e) se recomandă de revăzut cuvântul „ <i>întreprinderi</i> ”, pornind de la obiectul de reglementare al legii prezentate spre examinare, eventual prin substituirea acestuia cu	Se acceptă S-au operat modificări

	cuvântul „<i>antreprenori</i>”. Oportunitatea includerii alin. (4)-(6) se va revizui suplimentar, întrucât conținutul acestora se referă la competența autorităților emitente de acte permissive, care este reglementată prin actele normative relevante domeniilor de competență a acestor autorități.	
	La art. 16 „Durata procedurilor de autorizare”, la alin. (5) se vor exclude cuvintele „<i>al prezentei legi</i>”, având în vedere art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căruia „<i>În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc.</i>”.	Se acceptă S-au exclus cuvintele „<i>al prezentei legi</i>”
	La art. 18 „Respectarea dreptului investitorului și repararea prejudiciilor”, alin. (2), deși în sinteză este menționat că au fost efectuate completările de rigoare, reiterăm necesitatea substituirii sintagmei „<i>legislația în vigoare</i>” cu referința concretă la actul normativ/actele normative la care se face trimitere. Totodată, cuvintele „<i>în vigoare</i>” sunt inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment. Complementar, la alin. (4) textul „<i>forma organizatorico-juridică</i>” se va substitui cu cuvintele „<i>forma juridică de organizare</i>”, în scopul ajustării la terminologia utilizată în legislația relevantă.	Se acceptă S-au operat modificări S-au substituit cuvintele
	La art. 27 „Soluționarea litigiilor investiționale”, la alin. (2) cuvintele „<i>Codului de Procedură Civilă</i>” se vor substitui cu textul „<i>Codului de procedură civilă nr. 225/2003</i>”, iar textul „<i>475-475</i>” se va substitui cu textul „<i>475-476</i>”.	Se acceptă S-au efectuat modificările respective
	Cu referire la capitolul IX „Gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat” (art. 29-36), care transpune prevederile Regulamentului (UE) 912/2014, în măsura în care dispozițiile Regulamentului (UE) 912/2014 vor fi direct aplicabile la momentul aderării Republicii Moldova la UE, în mod repetat remarcăm că	Nu se acceptă Menționăm că, prin expunerea Capitolului 9, MDED realizează angajamentele prevăzute în Poziția de negociere/PNA.

		dispozițiile acestuia care se regăsesc în capitolul IX în mare parte nu necesita a fi transpuse. Or, în acest capitol urmează a fi stabilite dispozițiile de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 912/2014 în partea ce vizează identificarea autorităților responsabile de anumite acțiuni.	Totodată, menționăm că prevederile Capitolului 9 vor intra în vigoare la data aderării (art.37 alin. (1))
		La art. 33 „Desfășurarea procedurii de arbitraj în cazul în care Republica Moldova are calitatea de pârât”: La alin. (2) lit. b) cuvintele de la final „ <i>în cauză</i> ” se vor exclude ca fiind excedente.	Se acceptă S-au exclus cuvintele
		Cu referire la art. 33 alin. (3) reiterăm că funcția de evaluare a impactului bugetar este improprie Ministerului Justiției, având în vedere funcțiile atribuite acestuia prin Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017. Mai mult ca atât, Ministerul Justiției, de regula, nu este parte în litigiu și nu semnează contractele de asistență juridică (a se vedea pct. 62 din Regulamentul privind modul de reprezentare a intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 764/2012). Respectiv, norma de la alin. (3) al art. 33 se va reformula corespunzător, în special prin substituirea Ministerului Justiției cu autoritatea implicată în litigiu (<i>observație valabilă si pentru art. 35 alin. (5) și art. 36 alin. (3) din proiect</i>).	Se acceptă S-au substituit normele de la art. 33 alin. (3); art. 35 alin. (5); art. 36 alin. (3)
		La art. 37 „Dispoziții finale și tranzitorii”, la alin. (1) , pentru indicarea exactă a momentului intrării în vigoare a actului normativ, cuvintele „ <i>la șase luni</i> ” se vor substitui cu cuvintele „ <i>la expirarea a 6 luni</i> ”.	Se acceptă S-au operat modificările respective
30.	Comisia Europeană DG CNECT 12.07.2026	Răspuns Misiune: referitor la proiectul de lege privind investițiile, precum și o întrebare suplimentară referitoare la planurile autorităților pentru transpunerea articolelor rămase din Chips Act: “We are satisfied with the partial transposition of Article 2 of the Chips Act into the Moldovan draft law on investments.” “Additionally, I wanted to ask you about your plan for the transposition of the remaining articles of the Chips Act?”	Răspuns MDED la întrebarea Comisiei privind Rplanurile autorităților referitoare la transpunerea articolelor rămase din Chips Act. ----- - At the initial stage, the approval of the Law on Investments will partially transpose (transposes: Article 2(1) and Article 31(3)) Regulation (EU) 2023/1781 of the European Parliament and of the Council of 13 September 2023 establishing a framework of measures to strengthen the European semiconductor ecosystem and amending Regulation (EU) 2021/694 (Chip Regulation), with the aim of

			introducing the notions into national legislation and stimulating economic activities related to the semiconductor field. - At the second stage, it is proposed to develop a study that will assess the options for the participation of the Republic of Moldova in EU initiatives and the necessary institutional and related policy reforms, in accordance with the objectives of the European Chip Act and the EU Chip Regulation. - Finally, the necessary institutional reorganisation and related policy documents will be ensured based on the best options identified and in accordance with the documents and programmes of the European Union for the next Multiannual Financial Framework. In this regard, we would like to inform you that, at the current stage, technical expertise is being sought for the development of the aforementioned study.
--	--	--	---